

13 juli 2007

ADVOCATENBLAD

10

Tegen automatische hechtenis bij overlevering

Geen zinloze
haast meer
nodig bij appèl

Witwasregels:
Handvatten en
herbezinning
gevraagd

Innoveren in de
advocatuur

Ken uw rechter

De producten van Royal Friesland Foods horen bij het dagelijks leven. Gezondheid, gemak en vitaliteit staan daarbij centraal. De zuivelproducten en vruchtendranken vinden hun weg naar talloze consumenten over de hele wereld. Aan professionele afnemers levert de onderneming zuivelspecialproducten en ingrediënten. Friesland Foods heeft sterke merken in West- en Centraal-Europa, het Midden-Oosten, West-Afrika en Zuidoost-Azië. Bij het concern werken ruim 16.000 medewerkers in meer dan 20 landen. In 2006 bedroeg de omzet 4,7 miljard euro.

Friesland Foods richt zich op verdere verhoging van haar winstgevendheid. Dit doet zij door producten met een steeds hogere toegevoegde waarde te ontwikkelen en door groei na te streven in strategisch belangrijke markten.

De afdeling Legal Affairs speelt een belangrijke faciliterende rol bij het bereiken van de ondernemingsdoelen. Door de directe lijnen met conerndirectie en het management van de werkmaatschappijen is de betrokkenheid van de juristen groot, zowel bij de strategie op holdingniveau als bij de activiteiten van de werkmaatschappijen. Het juridische team bestaat uit vijf ervaren juristen, ieder met een eigen aandachtsgebied. Alle teamleden rapporteren aan de Director Corporate Affairs die tevens eindverantwoordelijk is voor de juridische functie van Friesland Foods.

In verband met het vertrek van een van de juristen is er bij Friesland Foods nu ruimte voor een

Senior Legal Counsel

met focus op Corporate/M&A

Binnen de brede ondernemingsrechtelijke praktijk richt u zich op het contractenrecht en het vennootschapsrecht inclusief nationale en internationale acquisities en samenwerkingsverbanden. U hebt een stevige adviesrol bij zaken die samenhangen met de structuur van de onderneming. In overleg met de Director Corporate Affairs schakelt u indien nodig extern counsel in en coördineert u het advies. U maakt de vertaalslag van juridisch vraagstuk naar de bedrijfsmatig beste oplossing.

Het profiel

- ▶ 5 tot 10 jaar ervaring als advocaat bij een gerenommeerd kantoor
- ▶ deskundig op breed ondernemingsrechtelijk gebied met bijzondere aandacht voor en interesse in het vennootschapsrecht
- ▶ ervaring met het opstellen, beoordelen en uitonderhandelen van contracten
- ▶ praktisch en oplossingsgericht op een gedegen juridische basis

De propositie

- ▶ een internationaal concern met een stevige Nederlandse basis
- ▶ aansprekende en innovatieve producten onder sterke merken
- ▶ ondernemingsactiviteiten in de gehele keten van ontwikkeling, productie en marketing garanderen diversiteit van het juridische werk
- ▶ een zelfstandige functie met veel eigen verantwoordelijkheid en de mogelijkheid tot doorgroei naar een coördinerende rol in het legal team
- ▶ direct contact met de beleidsbepalers in de onderneming

Uw reactie

Indien u geïnteresseerd bent in deze propositie, nodigen wij u uit contact op te nemen met mr Hans-Martijn Roos. U kunt hem bellen (020 - 612 55 22), mailen (hmroos@legalpeople.nl) of schrijven (Legal People, Roemer Visscherstraat 44, 1054 EZ Amsterdam).

Legal People bemiddelt ervaren juristen voor permanente functies en vervult daarnaast strategische juridische functies op interim basis.

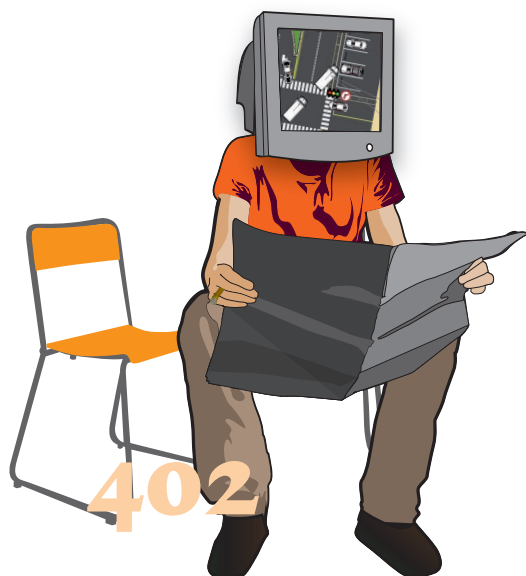
Legal People richt zich op hoogwaardige functies voor (inter) nationale bedrijfsjuristen, advocaten, fiscalisten en (kandidaat-) notarissen.

Wij zijn reeds meer dan 15 jaar specialist:

- met onze specialistische marktkennis maken wij een reële haalbaarheidsanalyse vooraf
- wij bieden absolute discretie en vertrouwelijk advies naar individuele belangstellenden
- de zorgvuldige procedure en meerjarige expertise leiden binnen 6 weken tot kennismaking tussen daadwerkelijk bij elkaar passende opdrachtgevers en kandidaten
- meer dan 95% van de opdrachten wordt succesvol vervuld.

Roemer Visscherstraat 44
1054 EZ Amsterdam
020 612 55 22

World Trade Center
Postbus 30182
3001 DD Rotterdam
010 405 13 30

Geen zinloze haast meer nodig bij appèl

Nadat we vorig jaar een pleidooi publiceerden tegen de zinloze haast waarmee de indiening van een appelschriftuur gepaard ging, wees de Hoge Raad in juni jl. een arrest dat die problemen deels oplost.

Tegen automatische hechtenis bij overlevering

In hechtenis nemen van een over te leveren persoon is vaak nergens voor nodig, terwijl die 'bizarre praktijk' wel uiterst bezwarend is voor de verdachte.

Nieuwe kansen, nieuwe markten

De inkoop van juridische dienstverlening professionaliseert en de concurrentie van andere juridische dienstverleners neemt toe. Met welke nieuwe diensten kan de advocatuur deze bedreigingen het hoofd bieden?

.....

Witwasregels (2)

Na de beschrijving van de regels nu de kritiek op de voorlichting van de Orde **396, 397, 414-419**

Kabinet neemt te kleine stap

zeggende critici over het opschuiven van de grens voor een verplichte advocaat **394**

Juryrechtspraak

komt er in de beklagdenbank niet slecht af **407**

Kleuterschool Babbel

kwam mede tot stand omdat de advocaat niet wist dat de jurisprudentie het uitsloot **413**

'Neem ons serieus!'

riep het College van Afgevaardigden in juni tegen de Algemene Raad **428**

.....

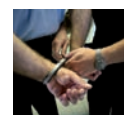
Verder...

Column: Ken uw rechter 349 » Vervolgde advocaten 355 »

Brieven 354 » Colofon 355 » Moordkuil 367 »

Van de nieuwe deken: 'Gewaarschuwd man' 351 »

Opleidingen 386 » Personalia 386 » Tuchtrect 390

Omslagfoto:
Ger Loeffen/
Hollandse Hoogte

'Kabinet neemt te kleine stap'

In navolging van de commissie-Deetman heeft het kabinet besloten om de competentiegrens voor geschillen bij de kantonrechter te verhogen. De door de commissie voorgestelde verhoging van € 5.000 naar € 25.000 ging het kabinet echter te ver, de regering wil het bij € 10.000 laten. Helaas, aldus de tegenstanders Barbara Baarsma, adjunct-directeur van SEO Economisch Onderzoek, en Rob van Rooij, directeur van XS2Justice: 'Dit is een te kleine stap.'

.....
Olga Hoekstra
journalist

.....
Het doel van de verhoging, een betere toegang tot de rechtspraak voor de burger, wordt door de voorgestelde competentieverhoging niet behaald, stelt zowel Baarsma als Van Rooij. 'Het is zeker een stap in de goede richting, maar deze verhoging lost

'Voor MKB'ers biedt dit geen soelaas.'

.....
het gebrek aan toegang voor de middengroepen niet op', benadrukt de laatste. 'We moeten zeker naar een competentiegrens van € 25.000', aldus Barbara Baarsma. Voor geschillen over een relatief laag bedrag, is het volgens haar vanwege het

.....
hoge prijskaartje niet lonend om een advocaat in te schakelen; de kosten overtreffen immers vaak de baten.

Baarsma vraagt zich af waarom het kabinet überhaupt is afgeweken van de aanbevelingen van de commissie-Deetman. 'Daar heb ik nog geen overtuigend antwoord op gevonden. Ik vind het jammer dat er niet genoeg wordt nagedacht over een meer fundamentele oplossing. De angel – verplichte winkelnering bij een te beperkte groep aanbieders – haal je zo niet uit het probleem.' De verhoging zal volgens haar alleen leiden tot een iets ruimere keuzevrijheid voor particulieren, maar tot meer ook niet. 'Voor MKB'ers biedt dit geen soelaas.' Het belang van de zaken ligt bij die groep vaak ruim boven de € 10.000.

Om de drempel naar de kantonrechter blijvend te verlagen, kan volgens beiden beter gekeken worden naar een meer structurele

oplossing. Baarsma stelt een verruiming van het procesmonopolie voor. Niet alleen advocaten, maar ook andere, gekwalificeerde procesjuristen moeten hiertoe toegang krijgen. 'De huidige regulering werkt schaarste verder in de hand. De prijzen, die voor veel rechtzoekenden al hoog zijn, worden daardoor kunstmatig verhoogd. Deze prijzen kunnen worden verlaagd door de groep potentiële aanbieders te verbreden. Er ontstaat daardoor meer concurrentie.'

Ook Van Rooij stelt een alternatieve oplossing voor: Het op grotere schaal aanbesteden van zaken. XS2Justice werkt al met dit systeem. Net als in andere beroepsgroepen op steeds grotere schaal gebruikelijk wordt, kunnen advocaten die bij XS2Justice zijn aangesloten, bieden op een zaak. Degene met de beste biding, mag zich over het geschil buigen. Dat is meestal een vast bedrag voor de hele zaak. De kosten voor de procedure zijn zo vooraf inzichtelijk en blijven ook betaalbaarder voor de cliënt. 'En de scherpst biedende advocaat is daarbij meestal ook de meest geschikte voor de zaak. Want hoe beter een advocaat is in de materie, hoe minder tijd hij nodig heeft en hoe lager de kosten zullen zijn', meent Van Rooij.

Het is gezegd

.....
Het siert haar dat ze niet omkijkt in wrok, maar het klimaat binnen de Ordegelederen moet soms ongelooflijk kil zijn geweest. Mooie uiting daarvan was menig artikel in het *Advocatenblad*, een clubblad met een redactiestatuut dat de onafhankelijkheid zogenaamd waarborgt, maar in werkelijkheid een fijne spreekbuis van het establishment vormt. Hoofdredacteur Van Kleef over deken Unger en *Advocatenblad* in *Mr.*, nummer 6/7

Een beroepsgroep die niet voor iedereen de toegang tot het recht kan verwezenlijken, is het procesmonopolie niet waard. Hoofdredactioneel commentaar *NRC Handelsblad*, 7 juni

De advocatuur blijft nu eenmaal een vak met grote kwalitatieve uitschieters naar boven en naar beneden. Zeker in vergelijking met het rechterlijke vak, waar de kwaliteit *grosso modo* minder geneigd is naar uitersten te gaan. Prof. mr. J.E.M. Polak gaat van de advocatuur naar de Raad van State, *Amsterdams Balie Bulletin*, juni

Column

Matthijs Kaaks

Zou ABN AMRO een dossier hebben over mr. Willems, president van de Ondernemingskamer van het hof in Amsterdam? Waar hij bankiert, waar hij heeft gestudeerd, wie zijn vrienden zijn? Amerikaanse advocaten vinden het normaal hiernaar onderzoek te doen. Denk aan de talrijke bureaus die in de Verenigde Staten rapporteren over de achtergrond van juryleden.

Wie weet wees ABN AMRO jaren geleden een hypotheekaanvraag van Willems af en werd hij door Fortis met open armen binnengehaald. Zou dat het oordeel van mr. Willems hebben beïnvloed? Zou kunnen. Ook een psychologisch profiel kan daarbij van belang zijn. Rechtspraak is mensenwerk, hoe technocratisch de rechtspleging soms ook lijkt. Persoonlijke opvattingen of de levensovertuiging van rechters zullen bewust of onbewust doorwerken in rechterlijke uitspraken.

Een rechter die lid is van de SP zal minder snel een stakingsverbod opleggen dan een rechter die behoort tot de rechtervleugel van de VVD. En wat te denken van gescheiden rechters in familiezaken die oordelen over een omgangsregeling? Of een amateur-ornitholoog die beslist over de rechtmatigheid van de aanleg van een weg door een vogelreservaat?

Onlangs verloor de Vereniging tegen de Kwakzalverij een smaadzaak die was aangespannen door alternatief geneeskundige Sicksesz. De vereniging had Sicksesz bij herhaling publiekelijk als kwakzalver aangemerkt. Het hof vond dit smadelijk.

Wie kent de rechter?

Achteraf ontdekte de Vereniging tegen de Kwakzalverij dat de voorzitter van de kamer die hierover oordeelde, lid was van de mystieke Soefibeweging die onder meer uitdraagt dat ziekten te genezen zijn door meditatie en gebed. Als de vereniging dit van te voren had geweten, zou ze de rechter dan met succes hebben kunnen wraken? Dat lijkt onwaarschijnlijk. Het zou tot een dagelijkse stroom van wrakingen kunnen leiden. Niettemin had de vereniging haar kennis kunnen gebruiken. Bijvoorbeeld door in pleidooi de rechter voor te houden: 'Misschien vindt u de alternatieve geneeskunde wel sympathiek. Verliest u echter niet uit het oog etc.'

Wie geen forumkeuze heeft, zal moeten afwachten welke rechter hij treft. De praktijk van de zaakstoedeling is een tombola. Zo hoorde ik eens het verhaal over een verhuurder die door zijn eigen vrouw op straat was gezet en toen introk in een leegstaande kamer van het studentenhuus dat hij verhuurde aan jonge studentes. De studentes eisten in kort geding dat hij vertrok. De verhuurder was amper ter zitting verschenen of een briesende rechter (een vice-president van de rechtbank Den Haag) beet hem toe waar hij mee bezig dacht te zijn en gelastte hem onmiddellijk het studentenhuus te verlaten. Het bleek dat de rechter zelf twee studerende dochters had.

Het kan – zeker bij een kort geding – dus geen kwaad af en toe te informeren naar de achtergrond van een behandelend rechter. Ius curia novit, luidt het adagium. Maar: quis novit curiam?

Algemene Raad botst met Afgevaardigden

Zeer tegen de zin van de Algemene Raad (AR) heeft het College van Afgevaardigden (CvA) op 28 juni jl. ingestemd met een motie waarin het de AR verzoekt het Jaarcongres volgend jaar te houden in Assen. 'We koersen aan op een frontale botsing,' waarschuwde beoogd deken Willem Bekkers tevergeefs.

Afgevaardigden klagen al langer dat zij over tal van belangrijke onderwerpen niet tijdig worden geïnformeerd. Zo zou de AR zonder voorafgaand overleg standpunten hebben ingenomen in gesprekken met Tweede-Kamerleden.

• Zie op p. 428 het uitgebreide verslag van deze collegevergadering

Advocaat bij verhoor in Amsterdam en Rotterdam

Het experiment met de advocaat bij politieverhoor zal plaatsvinden in de regio's Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond. Dat heeft minister Hirsch Ballin van Justitie in een brief aan de Tweede Kamer bekendgemaakt. Volgens Hirsch Ballin brengt een reële uitleg van de motie-Dittrich mee dat de daarin gebezigde term 'eerste verhoor' niet zo kan worden opgevat 'dat daaronder achteraf ook het tweede, derde, vierde verhoor en verder worden begrepen. De zinsnede "eigenlijk gaat het om het eerste grote verhoor dat de verdachte wordt afgenomen", uitgesproken door de heer Dittrich op 19 april 2006, geeft duidelijk aan waar het hem om ging,' aldus de minister. Wel kan de verdachte verzoeken om aanwezigheid van zijn raadsman bij verhoren ná het eerste verhoor, hetgeen de politie 'niet lichtvaardig' mag afwijzen.

Motie rechtsbijstand niet aangenomen

De motie van D66 om de door de regeringscoalitie voorgenomen bezuinigingen op de rechtsbijstand (25 miljoen in 2008 en telkens 50 miljoen voor de jaren daarna) ongedaan te maken, is niet door de Tweede Kamer aangenomen. Dat bleek dinsdag tijdens de stemmingen over de vier moties die zijn ingediend naar aanleiding van het Algemeen Overleg over de kabinetsreactie op het rapport van de Commissie Advocatuur. De oppositie stemde overwegend vóór de motie, maar de regeringspartijen stemden tegen. Het is nog altijd niet duidelijk hoe de bezuinigingen op de rechtsbijstand precies zullen worden ingevuld.

Ook een motie van de VVD om een experiment met *no cure no pay* mogelijk te maken, haalde het niet. Twee andere moties werden wel aangenomen. In de motie van Van Vroonhoven-Kok (CDA) wordt de regering verzocht het voorgenomen experiment met *no win no fee* alleen toe te staan 'als de onafhankelijkheid van de advocaat niet in het geding is en vast staat dat dit leidt tot een verbetering van de toegang tot het recht van de rechtzoekende'. In de motie-Wolfsen wordt de regering verzocht om een spoedprocedure op te nemen in de Advocatenwet, waarbij een advocaat door of op verzoek van de deken op korte termijn kan worden geschorst, dan wel een andere voorziening kan worden getroffen ten aanzien van een advocaat 'die tuchtrechtelijk ernstig dreigt te ontsporen'.

Arrest over witwasrichtlijnen 'gaat voorbij aan kern van zaak'

Europese advocaten vinden dat het HvJ EG te beperkt oordeelt in zijn uitspraak van 26 juni jl. waarin het de Europese witwasrichtlijnen niet in strijd acht met art. 6 EVRM. En valt het juridisch advies nu wel of niet onder het verschoningsrecht?

.....
Zeger Luyendijk
 journalist

Het hof kreeg door het Belgische Grondwettelijke Hof een prejudiciële vraag voorgelegd, in een procedure die in 2004 was aangespannen door de Belgische balies tegen de meldingsplicht, zoals deze in 2001 was verankerd in de Belgische wet. Volgens de balies was de meldingsplicht in strijd met het verschoningsrecht en het recht op een eerlijk proces van art. 6 EVRM.

A-G Maduro heeft in zijn conclusie geadviseerd tot vrijstelling van de advocatuur van de meldingsplicht, omdat advocaten een belangrijke maatschappelijke functie vervullen en de cliënt recht heeft op het grootst mogelijke vertrouwen van zijn raadsman. Maar het Hof besliste dat de richtlijnen voldoende rekening hielden met art. 6 EVRM, omdat ze genoeg onderscheid maken tussen goedwillige beraadslagingen ter voorbereiding op een procedure, of ter voorkoming daarvan, en de kwaadaardige medewerking van een advocaat aan een witwasoperatie.

Advocaten vinden de richtlijnen verre van duidelijk. 'De uitspraak gaat voorbij aan de kern van de zaak', zegt Rob van der Hoeven van NautaDutilh. 'Het hof heeft de vraag van de nationale rechter beperkt geïnterpreteerd en getoetst aan art. 6 EVRM. Vervolgens heeft

het de conclusie getrokken dat de richtlijn alleen van toepassing is op bepaalde werkzaamheden en dan nog alleen gerelateerd aan een procedure.' Volgens Van der Hoeven is deze zienswijze op zichzelf geen nieuws. 'Het ging er juist om te weten of de beperking tot uitsluitend een procedure een juiste is. Er was namelijk twijfel gezaaid door de toevoeging van een zin aan overweging 17 van de tweede richtlijn, dat ook advies vrijgesteld is, met uitzondering van die activiteiten waar duidelijk misbruik wordt gemaakt van de diensten van een advocaat.'

Positie advies onduidelijk

'Waar het om gaat is niet alleen het advies voorafgaand aan een procedure, maar ook het "bepalen van de rechtspositie". A-G Maduro had dat keurig opgepakt en is op zoek gegaan naar de inhoud van het begrip "bepalen van de rechtspositie". De Nederlandse minister van Justitie zegt daarover: dat is alleen een eerste gesprek. Maar waarop hij dat heeft gebaseerd, vernemen we niet. Maduro zegt: de advocaat heeft een maatschappelijke functie en het verschoningsrecht waarborgt vertrouwen, niet alleen bij procesgerelateerde werkzaamheden, maar ook bij advies. Tenzij sprake is van apert misbruik, hoeft niemand bang te zijn dat een advocaat uit de school moet klappen.'

Het verschoningsrecht waarborgt volgens Van der Hoeven niet alleen het 'access to justice', dat het hof uitgebreid bespreekt, maar ook

'access to law': het bepalen van de rechtspositie door advisering. Het hof gaat volgens Van der Hoeven niet in op de nuancerings van Maduro. 'Het hof gaat niet zo uitdrukkelijk in op de vraag of het advies ook onder de vrijstelling valt. Met betrekking tot de vrijstelling onderstreept het hof dat juridisch advies onderworpen blijft aan de geheimhoudingsplicht en dus ook aan het verschoningsrecht. Hieruit zou je kunnen afleiden dat het hof het vanzelfsprekend acht dat het advies ook onder de vrijstelling valt.'

Dwingen tot breder oordeel

De Belgische balies hebben aangekondigd bij de hervatting van hun procedure tegen de formuleringen in de richtlijnen het Belgische Grondwettelijke Hof te willen dwingen tot een uitspraak over de aspecten die het Europese Hof van Justitie nu heeft laten liggen, namelijk in hoeverre de meldingsplicht een inbreuk maakt op de privacywetgeving en op de onafhankelijkheid van de advocaat. Daar waar een cliënt het slachtoffer zou worden van de meldingsplicht, zou het EHRM zich over de vraag moeten buigen in hoeverre EU-wetgeving fundamentele rechten van het individu aantast.

De Europese koepel CCBE vindt dat de Europese Unie nog altijd onvoldoende heeft aangetoond dat advocaten zodanig worden misbruikt om crimineel geld wit te wassen, dat ze onderworpen moeten worden aan een meldingsplicht. De CCBE meent dat er voldoende regels binnen en buiten de advocatuur zijn – en sanctiemogelijkheden – om advocaten af te schrikken die zich inlaten met dergelijke praktijken.

• Zie ook de beschouwing van Jaeger en De Haas, verderop in dit nummer.

Kan de crimineel de rechter vertrouwen? Nee dus, hij moet afwachten. Typisch polderen. Zo van 'Het komt wel goed, maar pin me er niet op vast als het niet goed komt'. Hoogleraar Peter Tak van de Radboud Universiteit Nijmegen over het sluiten van deals met justitie, *Trouw*, 8 juni

Natúúrlijk wordt u niet geïnstrueerd. U wordt gesommeerd!

De Oegandese voorzitter Julia Sebutinde probeert de Britse advocaat Karim Khan van de Liberaanse oud-leider Charles Taylor de les te lezen. Khan pakte zijn biezen. *NRC Handelsblad*, 5 juni

Zo zouden cipiers 'Colosseumpje' hebben gespeeld. Twee vechtlustige gedetineerden in één cel plaatsen, en wedden wie er wint.

In Groot-Brittannië is het plaatsen van meerdere gevangenen in één cel heel gewoon. *Trouw*, 13 juni

Dat je meer krijgt dan je schade hebt geleden, komt nergens in het schaderecht voor.

Maar wel bij het ontslagrecht, volgens arbeidsrechtadvocaat Gerrard Boot, in *Het Financieele Dagblad*, 21 juni

Want advocaten worden graag gebruikt om een systeem te legitimeren, zolang ze maar onder controle zijn.

Advocaat-columnist Camilo Schutte over het 'onzinnige' experiment met de advocaat bij het politieverhoor, *Mr.*, nummer 6/7

'Nog genoeg ruimte om problemen aan de orde te stellen'

Colin Tyre ziet nog wel ruimte in het arrest van 26 juni jl. Hij is sinds afgelopen november president van de CCBE, de Brusselse koepel van Europese balies. Lid van de Scottish Bar sinds 1987, Queens Council sinds 1998, doceerde hij aan de universiteit van Edinburgh en publiceerde hij over belastingrecht.

.....
Zeger Luyendijk
 journalist

'We zijn natuurlijk zeer teleurgesteld in de beslissing van het hof. Maar bij nadere bestudering van de uitspraak zijn enkele positieve aspecten naar boven gekomen. Het teleurstellendste aspect is natuurlijk dat het hof zich strikt heeft beperkt tot de beantwoording van de vraag in hoeverre de richtlijn het recht op een eerlijk proces in de weg staat. Het hof heeft op geen enkele manier gekeken naar privacyaspecten of naar de onafhankelijkheid van de advocaat. Het hof heeft zelfs geen poging gedaan te analyseren in hoeverre een advocaat ook nog een functie heeft buiten een mogelijke procedure; het gaat niet in op het recht op professionele geheimhouding en ook niet op het recht van een cliënt op een advies in vertrouwen. Het hof geeft als reden daarvoor dat het niet verder hoeft te gaan dan de nationale rechtbanken bij het beantwoorden van kwesties die het krijgt voorgelegd, en dat de nationale rechtbanken verantwoordelijk zijn voor

het identificeren van een prejudiciële vraag. En het hof heeft duidelijk gekozen voor het belang van de lidstaten georganiseerde misdaad te bestrijden.'

Wat zijn dan de positieve aspecten aan de uitspraak?

'Het positieve aspect is dat het hof impliciet erkent dat een advocaat over een aantal fundamentele rechten beschikt. Het hof hamert er in zijn uitspraak bijvoorbeeld op dat de lidstaten niet verplicht zijn om de bepalingen van de richtlijn voor advocaten te laten gelden voor informatie die verkregen is buiten een zuiver gerechtelijke procedure.

Het arrest biedt verder genoeg ruimte om de problemen die we hebben met de richtlijn alsnog aan de orde te stellen en in plaats van art. 6 EVRM toch ook art. 8 EVRM aan te roepen en vast te stellen dat een *legal advice* ook een *legal right* is. Er zijn overall in de uitspraak hints en suggesties die daarop duiden, bijvoorbeeld de erkenning dat de richtlijn op punten dubbelzinnig geformuleerd is en soms zelfs tegenstrijdig. Er zijn dus

.....
 'In de praktijk kan een advies gegeven buiten een gerechtelijke procedure niet eenvoudig worden gescheiden van een advies direct gelieerd aan een procedure'

wel nog mogelijkheden iets te wijzigen, maar het is zeer de vraag of we dat moeten doen via het Europese Hof. Wellicht is het beter zoiets te doen via een nationale rechtbank, bijvoorbeeld in België, waar het Grondwettelijk Hof binnen afzienbare tijd de zaak weer zal opnemen die de Belgische balies tegen de Belgische Staat aanspannen.'

U bent optimistisch over een mogelijk succes en wat de CCBE daarvoor kan doen?

'We hebben ons nog niet gewonnen gegeven. De oorlog is nog niet verloren, om het

zo maar te zeggen. De CCBE heeft in deze kwestie de Belgische balies gesteund en zal dat blijven doen in de komende maanden, als de zaak weer wordt opgenomen door het Belgische Grondwettelijke Hof. Wij kunnen altijd de "referring party" steunen en doen dat ook wanneer het nodig is. Duidelijk moet worden dat advies dat buiten een gerechtelijke procedure wordt gegeven niet zo gemakkelijk gescheiden kan worden van advies dat direct gelieerd is aan een procedure. Zo eenvoudig ligt het in de praktijk nu eenmaal niet.'

Procesreglement civiele verzoekschriftprocedures

Op initiatief van het LOVC (Landelijk Overleg Voorzitters van de Civiele Sectoren van de Rechtbanken) is een

landelijk *Procesreglement verzoekschriftprocedures* opgesteld. Dit Procesreglement is te vinden op www.rechtspraak.nl (onder: naar de rechter/landelijke regelingen/sector civiel recht). In het eerste deel van het Procesreglement staan basale regels met betrekking tot verzoekschriftprocedures in het algemeen (over de inhoud, de indiening

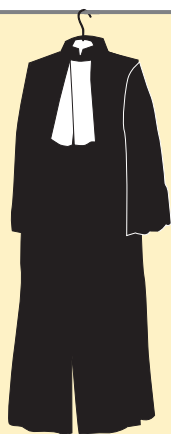
en de behandeling van het verzoekschrift en de wijze van verweer en de uitspraak) zoals die voortaan gehanteerd worden door alle sectoren civiel van de rechtbanken. Het tweede deel van het Procesreglement bevat vele *checklists* voor een breed scala aan verzoekschriften; van executie-verzoeken tot het inroe-

pen van huurbedingen en van teboekstelling van luchtvaartuigen tot inbezitstelling in de zin van de Ontheingingswet. Per procedure is aangegeven wie de bevoegde rechter is en welke aanvullende stukken aan het verzoekschrift gehecht moeten worden. Spannend is dit Procesreglement niet, handig wel. (Leonie Rammeloo)

“

Niet dat de gemiddelde randstedelijke afgevaardigde inhoudelijk zoveel te melden heeft; op een of andere manier zijn zij wel de mening toegedaan dat zij over ieder agendapunt, hoe triviaal en onbenullig ook, uitvoerig en breedprakig het woord moeten voeren. Afgevaardigde Juste Lang doet verslag van de maartvergadering van het College van Afgevaardigden, *Bosche Balie Bulletin*, juni 2007

”

Vervolgde advocaten

Stichting Advocaten voor Advocaten

Mexicaanse advocaten in gevaar

De Mexicaanse advocaat en mensenrechtenactivist Rogelio Teliz Garcia werkt bij de mensenrechtenorganisatie Tlachinollan die zich inzet voor de inheemse bevolking in La Montaña en Costa Chica in het zuiden van Mexico. Op uitnodiging van de organisatie Peace Brigades International was hij in juni in Nederland om mensen en humanitaire organisaties bewust te maken van de problemen in zijn land. De Stichting Advocaten voor Advocaten sprak met hem. Volgens Garcia is het 'dagelijkse realiteit' dat advocaten en andere mensenrech-

tenactivisten in zijn land worden bedreigd en geïntimideerd. Telefoongesprekken worden afgeluisterd en e-mail verkeer wordt onderschept: 'Zo weten militairen precies waar ze moeten zijn,' aldus Garcia. Regelmatig stuiten Garcia en zijn collega's onderweg naar hun cliënten in inheemse gebieden op

Rogelio Teliz Garcia

blokkades en wegversperringen van leger en politie waar ze worden aangehouden en geïntimideerd. Soms worden ze tegengehouden en moeten zij onverrichter zake terugkeren. De problemen die Mexicaanse advocaten ondervinden beperken zich niet tot de staat Guerrero waarin Garcia actief is. Jesús Manuel Grijalva en Mayen Arellanes, twee advocaten die de belangen behartigen van in opstand gekomen leraren en sociale activisten in de staat Oaxaca, zijn de afgelopen weken ernstig bedreigd. Amnesty International vreest voor hun leven. Op 14 juni 2007 werd Grijalva telefonisch met de dood bedreigd door een man die hem al eerder vier dagen achter elkaar telefonisch bedreigde. Halverwege april, toen Grijalva feitenonderzoek verrichtte op de plek waar vijf onbekende schutters het vuur openden tijdens protestmarsen van leraren en sociale activisten, werd hij bedreigd door

acht mannen in zwarte uniformen die kwamen aanrijden in een minibus zonder nummerplaat. Arellanes werd in mei twee keer op straat geïntimideerd door mannen die zij nooit eerder had gezien, maar die wel wisten wie zij was en refereerden aan haar werk. Ook haar huis wordt in de gaten gehouden door mannen in een auto met getinte ruiten. De Stichting Advocaten voor Advocaten heeft de Mexicaanse autoriteiten inmiddels opgeroepen advocaten en andere mensenrechtenactivisten adequaat te beschermen.

- Als u wilt meedoen aan de schrijfactie voor Grijalva en Arellanes kunt u contact opnemen met Judith Lichtenberg via e-mail info@advocatenvooradvocaten.nl voor een voorbeeldbrief. Voor algemene informatie over de Stichting Advocaten voor Advocaten kunt u hetzelfde doen of bezoek de website www.advocatenvooradvocaten.nl. Daar leest u ook hoe u donateur kunt worden. Rekeningnummers: ABN 489.938.655; Postbank 433.83.27 (Amsterdam).

Vergoeding rechtsbijstand iets verhoogd

Het ministerie van Justitie maakte 16 juni jl. bekend dat per 1 juli het basisbedrag voor de vergoedingen van rechtsbijstandverlening zou worden verhoogd van € 100,69 naar € 103,19. De vergoeding voor administratieve lasten wordt verhoogd van € 16,59 naar € 17,00. De verhogingen zijn het resultaat van de jaarlijkse indexering, verplicht op grond van art. 3, lid 2 en art. 27 Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000. De verhogingen zijn van toepassing op toevoegingen die na 30 juni 2007 worden afgegeven.

Over recensie: 'Geen serieuze poging om de ratten te vinden'

Marc Loth vraagt zich in zijn recensie af of mijn boek *Kwade zaken* voldoende empirisch gehalte heeft om te kunnen gelden als verhandeling over beroepsethiek (*Advocatenblad* 2007-9, p. 377). De casus zouden te werkelijkheidsvreemd (en te 'dor') zijn. Dat moet dan ook gelden voor de rechtspraktijk zelf, want alle

'De' advocaten- polis bestaat niet

De bijdrage 'Advocatenpolis niet goed genoeg voor zwangere advocate' van E. Cremers-Hartman en A.K. de Keizer (*Advocatenblad* 2007-9, p. 378-380) vraagt om een reactie van de Stichting Pensioenfondsen NOVA en Balieplus.

Verkort en zakelijk weergegeven maakt de bijdrage van Cremers en De Keizer de Stichting Pensioenfondsen NOVA

Websites van advocaten- kantoren

Van het stuk over internetsites van tien grote en twee kleinere advocatenkantoren (*Advocatenblad* 2007-8, p. 326-328) is de strekking dat ze onderling enorme verschillen vertonen. 'Blijkbaar is er weinig consensus over de basale vereisten', stelt journalist Micha Kat. Ik vermeld bewust het beroep van de auteur, want er is duidelijk met een journalistenbril naar de sites gekeken. Want kijk je er met een

casus in het boek zijn aan die werkelijkheid ontleend.

Vervolgens stelt Loth terecht de vraag of die casus voldoende representatief zijn. Misschien niet helemaal (als dat al zou kunnen), maar: (normatieve) beroepsethiek is geen (descriptieve) rechtssociologie (die jammer genoeg nog steeds niet veel heeft te bieden over advocaten en anderen in de rechtspraktijk). 'Logisch gezien is de toepassing van regels problematisch, maar sociologisch niet', citeert Loth. Dat is nu net het probleem van beroepsethiek: zijn gevestigde praktijken (onderwerp van sociologie) beroepsethisch aanvaardbaar?

Vervolg op pagina 431

en Balieplus het verwijt dat de zwangerschaps- en bevallingsuitkering slechts beperkt is gedekt onder de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen die tot stand komen binnen de met Movir gesloten mantelovereenkomst. De 'verzekering kan beter' (want elders wordt die dekking wel onbeperkt aangeboden) en het pensioenfondsen en Balieplus zouden terug moeten naar de onderhandelings-tafel met Movir.

Vervolg op pagina 431

communicatiebril of merkenbril naar, dan is er heel veel consistentie te ontdekken. Ze communiceren namelijk allemaal heel gebrekkig. Het zijn allemaal niet veel meer dan digitale brochures en smoelenboeken. Alleen maar *push* en geen *pull* communicatie. Het is alleen vertellen, informatie verstrekken en niet luisteren, informatie inwinnen. Het kantoor zelf staat altijd centraal en niet de (potentiële) cliënt. Het zijn volledig gesloten bolwerken in plaats van een open merk waar ruimte is voor dialoog en uitwisseling. Een plek waar cliënten graag nog eens terug willen komen om een band met het kantoor op te bouwen.

Vervolg op pagina 432

87e jaargang –
13 juli 2007 – nr. 10
Verschijnt elke drie weken.

Het Advocatenblad is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Reed Business bv. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie
mr. K.A. Boshouwers
mr. B.J. Th. Bouma
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. P.T.C. van Kampen
mr. M.H.J. van Maanen
mr. M.R. Maathuis
mr. W.J.B. van Nielen
mr. C.C. Oberman
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. A.P. Ploeger
mr. L.H. Rammeloo
dr. mr. L.W.M. Wopereis

Redactionele bijdragen
t.a.v. L. Hesselink
Reed Business bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919
e-mail: linus.hesselink@reedbusiness.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Uitgever
drs. Serge dos Santos Gomes

Eindredactie
Linus Hesselink

Bureau redactie
Charlotte Helmer

Vormgeving
Dimdim, Dmitry de Bruin

Correctie
Sandra Braakmann

Druk
Drukkerij Groen bv, Leiden

**Digitaal archief
Advocatenblad**
www.advocatenorde.nl,
voor houders van het (gratis)
Baliernetcertificaat

Orde van de dag
Gratis abonneren op de wekelijkse nieuwsbrief voor advocaten? Stuur een e-mail naar enova@reedbusiness.nl met als onderwerp Inschrijven Orde van de dag.

Juridische Vacaturebank
www.jbb.nl

ISSN 0165-1331

HOI
2007
PRINT

Nederlands
uitgeversverbond
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap

Advertenties
Brouwer's Direct Marketing bv
Steekterweg 80 G, 2407 BH
Alphen a/d Rijn
tel. 0172-234460,
fax 0172-233017
e-mail: dbmbv@euronet.nl
Advertentietarieven op
aanvraag.
Inzendtermijn:
afl. 11: 20 juli 2007
afl. 12: 10 augustus 2007

Abonnementen
Alle advocaten, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag, tel. 070-3353535, fax 070-3353531.

Niet-leden betalen
€ 160 per jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de jaarband € 15. Studenten 50% korting.

Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan. Opgave via www.reedbusiness.nl of bij onze Klantenservice. Abonnementen lopen automatisch door, tenzij uiterlijk 30 dagen voor de vervaldatum bij onze Klantenservice wordt opgezegd. Dit kan schriftelijk, telefonisch of per e-mail. Ook voor informatie over uw lopende abonnement kunt u contact opnemen met onze Klantenservice.

Klantenservice
Postbus 808, 7000 AV
Doetinchem
Telefoon: 0314-358358
(op werkdagen tussen
8.30 en 17.00 uur).
Fax: 0314-349048
e-mail: klantenservice@reedbusiness.nl

Reed Business bv legt gegevens vast voor de uitvoering van de (abonnementsovereenkomst). Deze gegevens kunnen worden gebruikt om u te informeren over voor u relevante producten en diensten van Reed Business bv, haar groepsmaatschappijen en zorgvuldig geselecteerde derden. Uw e-mailadres wordt alleen gebruikt om u te informeren over gelijksoortige producten en diensten van Reed Business bv en haar groepsmaatschappijen. Als u geen prijs stelt op deze informatie, per post of via e-mail, dan kunt u dit schriftelijk doorgeven aan: Reed Business bv, t.a.v. Adresregistratie, Postbus 808, 7000 AV Doetinchem.

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Amsterdam Business School

In a world full of Numbers...

You don't want to be treated like one of them

» *Thinking Business* «

Study Law & Finance At our Master of International Finance programme

- Designed for those with a background in Law
- Full time (1yr) or Part time (2yrs)
- Generous scholarships available for excellent students
- International content, staff and students
- Course range from Corporate Finance to Accounting to M&A Law, to Banking and Securities Regulation to Corporate Governance
- Other tracks: International Finance, Mathematical Finance, Real Estate

Also Available: The Amsterdam MBA

For more information please contact us via Tel +31 (0)20 525 4388 or via mif@uva.nl

Roetersstraat 11 | 1018 WB Amsterdam | www.abs.uva.nl/mif

Kandidaten gevraagd voor Sonja Boekman-prijs 2007

Ook dit jaar reikt OSR Juridische Opleidingen tijdens het Jaarcongres van de Orde op 28 september aanstaande de Sonja Boekmanprijs uit. Dit jaar is het thema van de prijs 'de meest veelbelovende vrouwelijke advocaat'. Met het uitreiken van de prijs, vernoemd naar Sonja Boekman, wil OSR vrouwen aanmoedigen en stimuleren om door te stromen naar topfuncties in de advocatuur.

Vorig jaar werd de prijs voor het eerst uitgereikt aan mr. Loes Gijbels. Zij werd door de jury 'de koningin van de echtscheiding' genoemd. Ze zet zich erg in voor haar rechtsgebied, het familierecht. Zo slaagde zij erin een belangrijke verschuiving te laten plaatsvinden van de contentieuze echtscheidingsprocedure naar de echtscheiding in goed overleg. Haar forse kritiek op de flitsscheiding bleef niet onopgemerkt binnen de politiek. Het leidde ertoe dat deze uiteindelijk werd afgeschaft.

De advocatuur kent een heleboel vrouwelijke advocaten die veel in hun mars hebben. Kent u zo'n vrouwelijke advocaat – niet ouder dan 40 jaar – van wie u zeker weet dat zij ver zal komen in haar vakgebied en/of die van grote betekenis zal worden voor de beroepsgroep? Geef haar dan vóór 3 september 2007 op als kandidaat voor de Sonja Boekmanprijs.

Kandidaatstelling met motivering kunt u richten aan OSR Juridische Opleidingen, t.a.v. Michelle Visser, Postbus 19077, 3501 DB Utrecht of per e-mail naar pr@osr.nl. Op de website van OSR (www.osr.nl) en op de website van de Orde (www.advocatenorde.nl) treft u nadere informatie over de prijs en Sonja Boekman.

Uit alle inzendingen kiest een deskundige jury de uiteindelijke winnares. De jury bestaat uit mevrouw mr. F.J. Leeftang (voorzitter),

mevrouw mr. T.B. Trotman en de heer mr. M.A. Blom. De winnares krijgt de prijs uitgereikt op het Jaarcongres van de Orde op 28 september aanstaande in Den Haag.

De prijs is vernoemd naar Sonja Boekman die erg belangrijk was voor het (tucht)recht in Nederland. In de jaren negentig verscheen haar standaardwerk *Het huidige advocaten-tuchtrecht*. Zij was de eerste vrouwelijke deken van Nederland bij de Haarlemse Orde.

Nieuwe deken en AR-leden

Op 1 juli jl. is Willem Bekkers Els Unger opgevolgd als algemeen deken. Bekkers (1944) studeerde Nederlands recht in Nijmegen en is partner bij Wijn & Stael advocaten in Utrecht. Hij is gespecialiseerd in insolventierecht, gezondheidsrecht en tuchtrecht. Van 1985 tot 1990 was hij deken van de Utrechtse Orde. Els Unger keert terug naar haar praktijk bij Unger Hielkema advocaten in Amsterdam.

Louise van der Veen (42) en Hermine Voûte (43) zijn door het College van Afgevaardigden per 1 juli 2007 gekozen als leden van de Algemene Raad (AR). Zij volgen Els Unger en Ed van Liere op. Van der Veen is advocate bij Rijpkema Van der Veen in Groningen en tevens lid van het College van Afgevaardigden, Voûte is werkzaam bij Loyens Loeff te Amsterdam. Zij zijn de eerste AR-leden die werden geworven in een openbare sollicitatieprocedure. Van de zeven AR-leden zijn er nu drie vrouwen, waarmee gestalte is gegeven aan de door Els Unger voorgestane diversiteit.

Louise van der Veen

Hermine Voûte

Van de deken

Willem Bekkers

Gewaarschuwd man

Els Unger was de eerste vrouw die algemeen deken werd van de Nederlandse Orde van Advocaten. Zij vond dat belangrijk en was daar trots op. Terecht. Ook was zij onverholven verontwaardigd dat het zo lang heeft geduurd voordat het zo ver was.

Els Unger loopt met haar gevoelens niet te koop. Zolang het om de inhoud gaat, liefst ontdaan van emotie, aanwezig, graag kort en zakelijk. Het door haar aangezwengelde diversiteitsbeleid heeft zij echter met ware passie uitgedragen.

Diversiteit heeft een aantal aspecten. Primair ging het Els om het bevorderen van doorstroming van vrouwen in leidinggevende functies in de advocatuur. Bij haar afscheid schreven twintig collega's en vriendinnen van Els een bijdrage voor een bundel met de titel: *Who? Els*. In de bundel gaan alle bijdragen over diversiteit.

Inmiddels is meer dan 50% van de instromende advocaten vrouw, maar dat betekent nog niet dat het doel van Els Unger is bereikt. Wel lijkt het moment aangebroken om de discussie over diversiteit te verbreden. Iedereen die voldoet aan de eisen van vakbekwaamheid van een advocaat is welkom in de balie. Daarin zijn minderheden nog te weinig vertegenwoordigd.

Het zou Els Unger tekortdoen als alleen dit aspect van haar beleid aandacht zou krijgen. Zij was deken in een roerige periode, waarin een motie van de Tweede Kamer leidde tot het rapport van de Commissie Advocatuur. Niet alleen door de politiek werd de balie ter verantwoording geroepen, maar ook door andere geledingen in de samenleving. Bij de discussie binnen de divers samengestelde balie liepen de emoties enkele keren hoog op. Dat ging soms ten koste van de inhoud. Met dat laatste had Els zichtbaar moeite, hoewel haar incasseringvermogen onuitputtelijk lijkt.

Zij heeft tijdens haar dekenaat eigenzinnigheid, moed en lef getoond. Geen slechte eigenschappen voor een advocaat. Daarmee heeft zij niet alleen vrienden gemaakt, maar dat vond Els naar haar eigen zeggen ook niet zo erg. Als het om de inhoud gaat moet je je rug recht houden, ook als de ander dat niet zint. Een onafhankelijke geest dus. Ook niet slecht voor een advocaat.

De balie zal Els als bestuurder nog gaan missen. Namens de balie, bedankt Els.

Els Unger is weer volledig terug in de advocatenpraktijk. Een gewaarschuwd man telt voor twee.

Reageren: vandedeken@advocatenorde.nl

Vorig jaar publiceerden we een pleidooi tegen de zinloze haast waarmee de indiening van een appelschriftuur gepaard moest gaan.¹ Zeer onlangs, 19 juni jl., wees de Hoge Raad een arrest dat voor een deel een eind maakt aan die praktische problemen.² Vooral in grote strafzaken, waarin er zelden binnen twee weken een uitgewerkt vonnis ligt, kunnen nu met een gerust hart getuigen en deskundigen later worden opgegeven.

Zinloze haast niet langer

Appelschriftuur in strafzaken (2)

R. Malewicz en G.P. Hamer
advocaten te Amsterdam³

Op 1 januari 2005 trad de wet 'Wijzigingen in verband met het horen van getuigen' in werking.⁴ Daarmee werden ook de artikelen 410, 414 en 418 Sv gewijzigd. Door wijziging van deze artikelen werd onder andere bepaald dat niet bij schriftuur opgeroepen getuigen door de A-G (artikelen 410 en 414 Sv), maar later ook door het gerechtshof (artikel 418 Sv) gemakkelijker kunnen worden geweigerd, indien namelijk het horen niet noodzakelijk wordt geacht. Dit is het zogenaamde 'noodzakelijkheidscriterium'. Bij het wel tijdig in de appel-

schriftuur opgeven van getuigen en/of deskundigen is het ruimere criterium 'in het belang van de verdediging' van toepassing. Daarom moet reeds in de *appelschriftuur* worden opgegeven welke nog niet eerder gehoorde getuigen in hoger beroep moeten worden gehoord. Voor de advocatuur brengt dit nodeloze problemen mee, mede omdat de schriftuur binnen twee weken na het instellen van het hoger beroep moet worden ingediend.

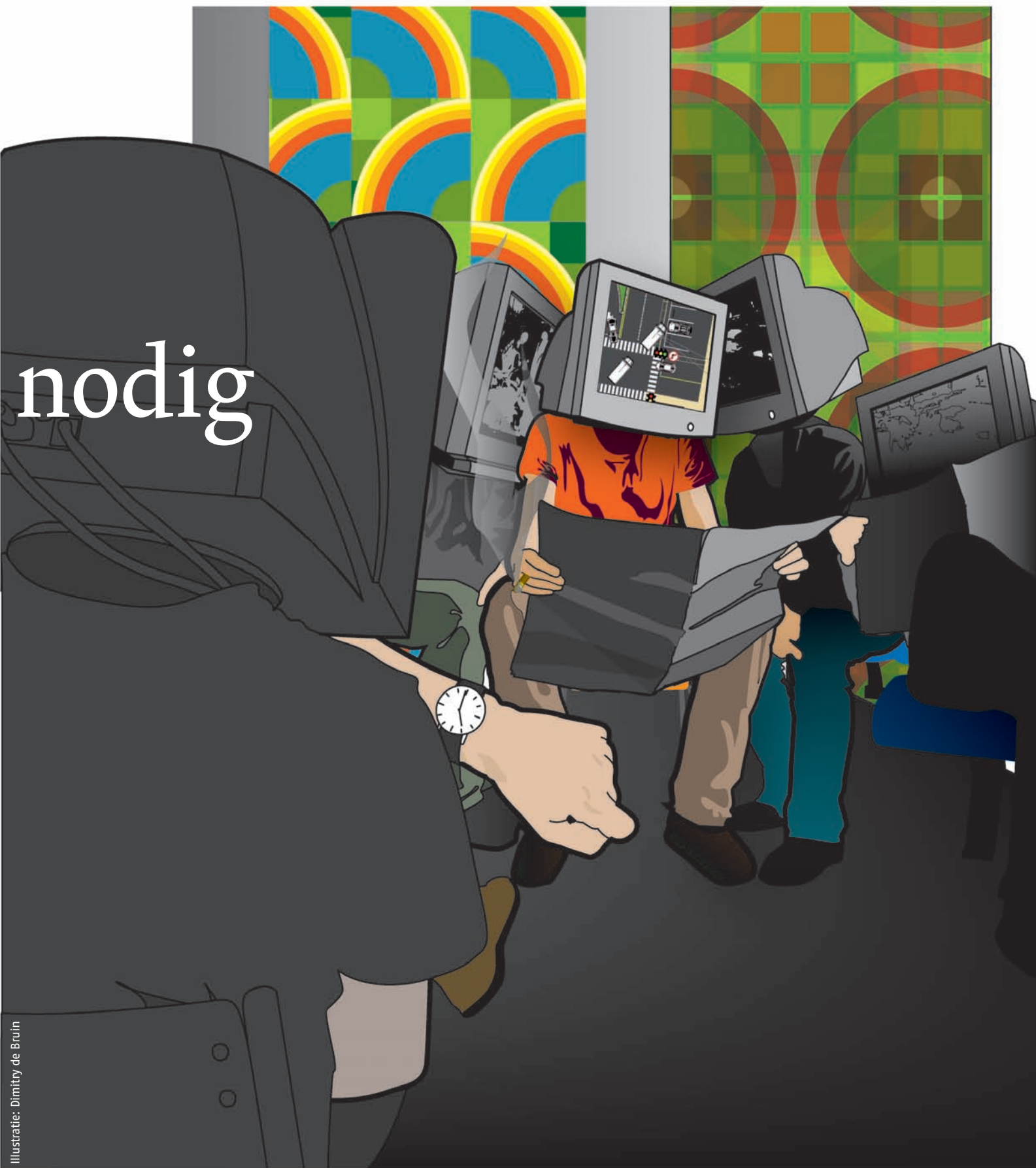
De Hoge Raad
schetst drie gevallen waarin het later opgeven van getuigen en deskundigen de verdachte niet valt te verwijten

Allereerst komt het vaak voor dat in hoger beroep van advocaat wordt gewisseld. De nieuwe advocaat heeft dan wel heel kort de tijd om zich het dossier eigen te maken en onderzoekswensen op te geven. Ook kan het voorkomen dat gedurende het proces in hoger beroep nieuwe getuigen naar voren komen die wel voldoen aan het criterium 'in het belang der verdediging', maar wellicht niet noodzakelijk zijn. Daarnaast loopt de verdediging vaak tegen het probleem aan dat het verkorte vonnis nog niet is uitgewerkt. Er is dan geen zicht op welke bewijsmiddelen de rechtbank heeft gebruikt voor haar overtuiging om de verdachte te veroordelen. In de grotere strafzaken komt het dan ook regelmatig voor dat het hof bij de eerste pro-forma-zitting nog niet over de stukken en een uitgewerkt vonnis beschikt. Zij kunnen over de onderzoekswensen van de verdediging dan ook nog geen beslissing nemen.

In de praktijk leidde de wetswijziging er bij advocaten vooral toe dat zij een vaag omschreven waslijst van getuigen voor het hoger beroep indienen, om aan het voor hun cliënt meest gunstige

1 R. Malewicz, Appelschriftuur in strafzaken. Zinloze haast, in *Advocatenblad* 2006-14, 20 oktober 2006, p. 686-688.
2 Hoge Raad 19 juni 2007, LjN: AZ1702, te raadplegen via www.rechtspraak.nl.
3 Beiden werkzaam als advocaat bij Cleerdin & Hamer Advocaten te Amsterdam.
4 *Stbl.* 2004, 579. De Kamerstukken over deze wet hebben het volgnummer 29 254.

nodig

Illustratie: Dmitry de Bruin

criterium te voldoen, dit terwijl de hoven niet eensluidend waren over de vraag welk criterium toegepast moet worden indien getuigen ruim voor de zitting doch lang na de termijn voor het indienen van een appelschriftuur opgegeven worden, bijvoorbeeld omdat het uitgewerkte vonnis pas in een zeer laat stadium gereed was.

Opruiming

In zijn arrest van 19 juni 2007 nuanceert de Hoge Raad een en ander en laat het college merken te hebben gezien dat op dit punt problemen zijn gerezen. De Hoge Raad legt in een didactisch arrest de wettekst op meerdere punten uit en wil blijkbaar ook de lagere rechters niet in onzekerheid laten.

In de onderliggende strafzaak had de politierechter de verdachte veroordeeld wegens bedreiging. De raadsman van de verdachte verzocht per brief (binnen veertien dagen na de veroordeling door de politierechter) de A-G om in hoger beroep een aantal getuigen op te roepen. De A-G weigerde dit en de raadsman herhaalde daarom zijn verzoek ter zitting. De vraag die in cassatie mede centraal stond, was of de brief van de raadsman was te beschouwen als een appelschriftuur.

Allereerst besprak de Hoge Raad de vraag of er bijzondere betekenis toekomt aan de term ‘redelijkerwijs’ in artikel 410, derde lid, artikel 414, tweede lid en artikel 418, derde lid, Sv. In de regeling van de appelschriftuur worden de begrippen ‘niet noodzakelijk’ en ‘redelijkerwijs niet noodzakelijk’ door elkaar gebruikt. Volgens de Hoge Raad is dat – onder verwijzing naar de Kamerstukken – niet het geval en wordt hier steeds verwezen naar het noodzakelijkheidscriterium. In de rechtspraak kan het woord redelijkerwijs in de artikelen 410, lid 2, 414, lid 2 en 418, lid 3 Sv dan ook als een betekenisloze term worden opgevat. Dat ruimt snel op.

Niet te verwijten

Belangrijker is overweging 3.4 waarin de Hoge Raad oog lijkt te hebben voor de problemen van de strafrechtpraktijk. Is de consequentie terecht die de wetgever heeft verbonden aan het niet in de appelschriftuur opgeven van getuigen

Zoals bij cassatie zou de termijn voor indiening van de schriftuur pas moeten gaan lopen wanneer de stukken van de rechtbank bij het hof binnen zijn

en/of deskundigen – te weten toepassing van het noodzakelijkheidscriterium – als de verdediging binnen de termijn voor indiening van die schriftuur nog niet de beschikking heeft over een uitgewerkt vonnis? In een dergelijk geval beschikt de verdediging ook niet over kennis van de bewijsvoering en de verwerping van bewijsverweren. Overigens kunnen volgens de Hoge Raad ook andere omstandigheden meebrengen dat een verantwoorde opgave van getuigen en deskundigen niet al bij appelschriftuur is te verwezenlijken. Dat heeft er volgens de Hoge Raad toe geleid dat raadslieden in voorkomende gevallen bij appelschriftuur een groot aantal getuigen en deskundigen opgeven, om zeker te stellen dat de beoordeling van het verzoek aan de maatstaf van ‘het verdedigingsbelang’ zal worden onderworpen. ‘En daarmee is een efficiënte procesvoering niet gediend’, aldus de Hoge Raad.

De Hoge Raad geeft in overweging 3.4.2 aan in welke drie gevallen het later opgeven van getuigen en deskundigen aan de verdachte niet valt te verwijten:

- als bij de uitspraak in eerste aanleg is volstaan met een verkort vonnis en de aanvulling niet tijdig binnen de voor het indienen van de appelschriftuur gestelde termijn voor de verdachte beschikbaar is;

- als de verdachte in hoger beroep nog geen advocaat heeft en hem geen verwijt kan worden gemaakt dat hij niet op de hoogte was van de aan het niet bij appelschriftuur opgeven van getuigen en/of deskundigen verbonden consequenties (daarbij moet ook worden gekeken naar de wijze waarop de verdachte door de justitiële autoriteiten is gewezen op zijn bevoegdheid tot indiening van de appelschriftuur en op de betekenis daarvan voor de beoordeling van de desbetreffende verzoeken);
- een restcategorie: er kunnen zich gevallen voordoen waarin het belang bij het horen van getuigen en/of deskundigen is opgekomen door onvoorziene ontwikkelingen na het verstrijken van de termijn voor het indienen van een appelschriftuur.

Dient de verdachte of namens hem de verdediging bij een van deze drie omstandigheden een verzoek in om getuigen en/of deskundigen te horen, dan moet de A-G respectievelijk het gerechtshof in zijn beslissing op dat verzoek rekening houden met die omstandigheden. Met andere woorden: indien er binnen twee weken na het instellen van het hoger beroep nog geen uitgewerkt vonnis is, de verdachte geen rechtsbijstand heeft en niet goed is geïnformeerd over de appelmemoire of indien na die twee weken zich in de zaak ontwikkelingen hebben voorgedaan waardoor er een belang is ontstaan bij het horen van getuigen en/of deskundigen, dan verschilt (aldus de HR in r.o. 3.4.2) bij de afweging omtrent het horen van die getuigen en deskundigen ‘de concrete toepassing van het noodzakelijkheidscriterium niet wezenlijk (...) van wat met de toepassing van het criterium van het “verdedigingsbelang” zou worden bereikt.’

Meer scherpe kanten eraf

De verdediging hoeft in belangrijke gevallen bij indiening van een appelschriftuur geen nodeloze haast meer te maken. Die indiening wordt nog verder vergemakkelijkt omdat de Hoge Raad in overweging 3.5.1 niet al te hoge eisen stelt aan de formulering van de grieven in de schriftuur: indien geen

duidelijke grieven staan opgenomen, maar wel een opgave van getuigen of deskundigen wordt gedaan, mag worden aangenomen dat is voldaan aan het vereiste dat de appelschriftuur grieven tegen het vonnis bevat. Deze soepelheid van de Hoge Raad hangt samen met het feit dat verdachten zelf een dergelijke schriftuur kunnen indienen en dat bij het ontbreken van een uitgewerkt vonnis het formuleren van grieven tegen de bewijsvoering niet goed mogelijk is.

Ten slotte bepaalt de Hoge Raad (in tegenstelling tot de conclusie van de A-G) dat de appelschriftuur niet in persoon hoeft te worden ingediend. Een fax of een brief is dus voldoende. Ook dit bespaart de verdediging een boel zinloze wachttijd bij balies.

Al met al zijn de scherpe kanten van de wet 'Wijzigingen in verband met het

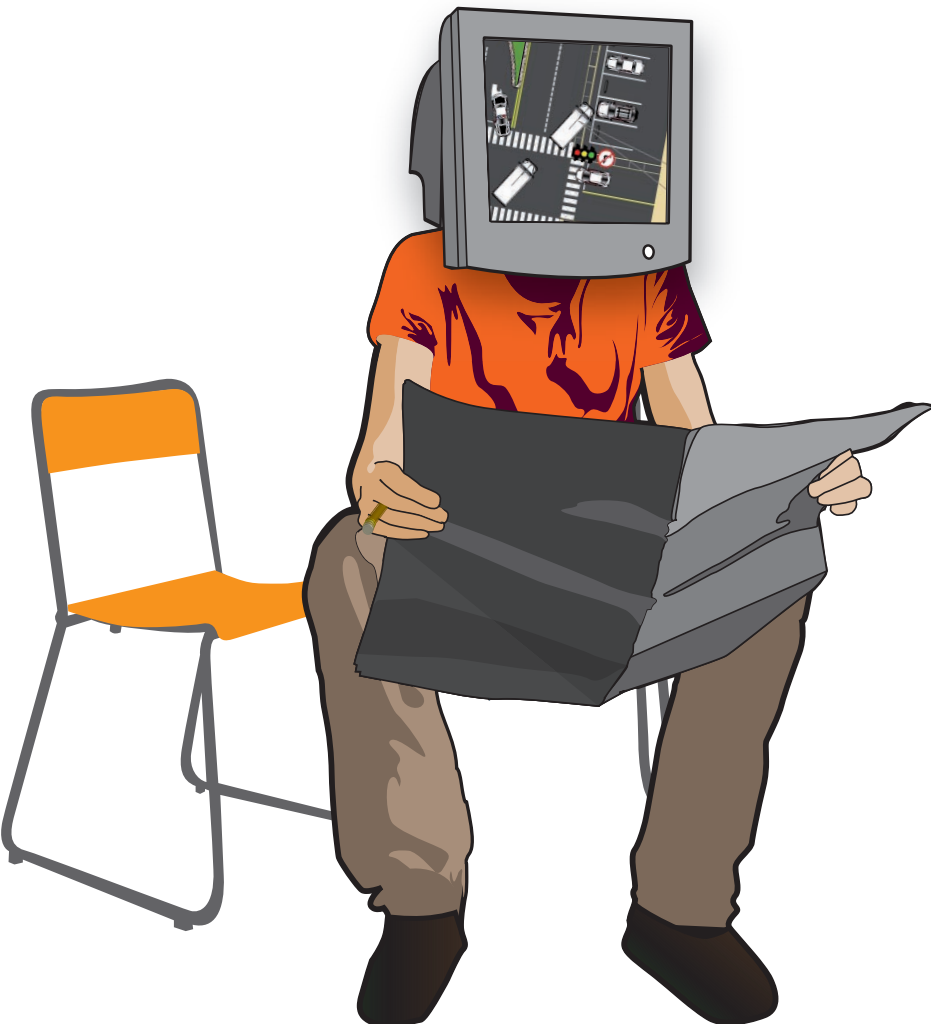
horen van getuigen' er met dit arrest wel vanaf. Vooral in grote strafzaken, waarin het niet mogelijk is om binnen twee weken na instellen van het hoger beroep de onderzoekswensen op te geven, zal er zelden een uitgewerkt vonnis zijn. Met dit arrest in de hand kunnen dan later met een gerust hart alsnog de onderzoekswensen kenbaar worden gemaakt.

Resterende risico's

Er blijven echter risico's bestaan. Wat te doen indien het uitgewerkte vonnis op dag 13 na het instellen van het appel in de bus valt? Ook lijkt de rechtszekerheid door deze invulling er niet groter op te worden. Immers, wanneer is het ontvangen van het uitgewerkte vonnis zodanig tijdig dat het verdedigingsbelang – en niet het noodzakelijkheids-

criterium – toegepast moet worden? En wat te denken van het feit dat wel het noodzakelijkheidscriterium toegepast dient te worden dit terwijl dat in het ene geval opgevat kan worden als noodzakelijk en in het andere geval als niet wezenlijk verschillend van het 'verdedigingsbelang', wat dit laatste ook moge betekenen. Ten slotte lijkt dit arrest de bedoelingen van de wetgever in het nieuwe wetsvoorstel 'Stroomlijnen Hoger Beroep' te doorkruisen.⁵ Bedoeling van die wetgeving is nu juist dat in hoger beroep de nadruk komt te liggen op de door procespartijen aangedragen punten van discussie (grieven). Door lage eisen te stellen aan de formulering van grieven is die filterfunctie verdwenen en zal in hoger beroep het geding in vollere omvang dan weer worden behandeld.

Een *mer à boire* van nieuwe problemen zal zich aandienen. Daarom doen wij opnieuw een oproep aan de wetgever om in de geest van onderhavig arrest aansluiting te zoeken bij de gang van zaken in de cassatieprocedure. Daarin schrijft artikel 447 lid 2 Sv voor dat de partij die cassatie instelt ervan op de hoogte moet worden gebracht wanneer de stukken bij de Hoge Raad zijn binnengekomen. Vanaf dat moment gaat de termijn van een maand lopen waarbinnen de cassatieschriftuur moet worden ingediend. Dit zou ook in de beroepsfase uitkomst bieden omdat de raadsman dan voldoende tijd heeft een goed stuk in te dienen, de rechtbank het vonnis heeft kunnen uitwerken en het hof bovendien inhoudelijk kennis van de stukken heeft kunnen nemen. Daarmee zouden helderheid en rechtszekerheid geschapen worden en, om met de Hoge Raad te spreken, zou een efficiënte procesvoering gediend zijn.

5 De nieuwe wetgeving (deels al van kracht) is te vinden in Kamerstukken II 2005-2006, 30 320.

IS UW HUIS- DEURWAARDER DAG EN NACHT BEREIKBAAR?

EN REKENT HIJ WEKELIJKS DE GEÏNCASSEERDE GELDEN MET U AF?

Groenewegen en Partners Gerechtsdeurwaarders excelleert in kwaliteit, service en automatisering. Omdat up to date informatie voor u van vitaal belang is, zijn alle dossiers gedigitaliseerd en worden twee keer per dag bijgewerkt. Relaties van Groenewegen en Partners kunnen – veilig – 24 per uur dag hun dossiers on line raadplegen.

Daarnaast kunt u tijdens kantooruren uw vaste accountmanager raadplegen. Die zorgt er met kennis van (uw) zaken voor, dat invordering voortvarend plaats vindt.

Maakt u nog geen gebruik van onze diensten?

Neem contact op met onze commercieel manager Walter Baars voor nadere informatie of het maken van een afspraak. Bel: 088 - 515 15 15 of mail naar w.baars@groenewegen.com

- Uw opdrachten verzorgen wij door heel Nederland
- Met elf vestigingen in het land
- 250 incassospecialisten en 37 gerechtsdeurwaarders
- Een schat aan kennis en ervaring in nauwe samenwerking met uw confrères
- Status van uw dossiers dag en nacht raadplegen, zelfs in de weekenden
- Voortvarend ambtelijk traject met de snelst mogelijke executie
- Tussentijds rekenen wij wekelijks geautomatiseerd met u af

GROENEWEGEN
EN PARTNERS

GERECHTSDEURWAARDERS

NEEM BIJ DEBITEUREN MET EEN ACHTERSTAND METEEN EEN VOORSPRONG!
WWW.GROENEWEGEN.COM

Oordeel zelf: juryrechtspraak in de beklaagdenbank

.....
Bart Stapert

advocaat te Amsterdam¹
.....

In het vak Vergelijkend strafrecht dat ik in de afgelopen jaren in Utrecht heb gegeven, waren de colleges over lekenparticipatie en juryrechtspraak altijd het boeiendst. De gemoederen liepen hoog op, vrijwel alle studenten hadden een zeer uitgesproken mening. Op enkele uitzonderingen na was die mening bij Nederlanders buitengewoon kritisch: men zag niets in een grotere betrokkenheid van leken bij de strafrechtspiegeling. Buitenlandse studenten spraken daarentegen vaak hun verbazing uit over het grote vertrouwen dat in Nederland kennelijk bestaat in de overheid en haar professionele rechtspleging.

Ook in de Nederlandse politiek en rechtswetenschap is de discussie over het vertrouwen in de Nederlandse rechtsstaat en een grotere betrokkenheid van leken in de afgelopen jaren vanuit verschillende richtingen aangezwengeld. Daarvoor bestond namelijk een vruchtbare voedingsbodem. Deze werd onder meer gevormd door een groter wantrouwen tegen 'Den Haag' en de overheid in het algemeen als nasleep van de 'Fortuynrevolutie', alsmede de grote en aanhoudende publiciteit over (mogelijke) gerechtelijke dwalingen (de Twee van Putten, de Schiedammer Parkmoord, de Deventer moordzaak, Lucia de B., Ina Post). Gevoegd bij een onderstroom van individualisering en verharding in de samenleving en een daarmee verband houdende roep om harder te straffen, ontstond een klimaat waarin voorstellen voor een grotere participatie van leken bij de rechtspraak niet meer automatisch naar de prullenbak werden verwezen.

In zijn boek *Dames en Heren van de Jury* speelt Lex van Almelo in op deze hernieuwde aandacht voor de leek in de rechtbank. Zijn startpunt daarbij is de

constatering dat veel mensen weliswaar een duidelijke mening hebben over de juryrechtspraak, maar dat zij deze vaak baseren op onvoldoende of onvolledige informatie. Veel betrokkenen bepalen hun standpunt op basis van intuïtieve (voor)oordelen en beelden die gevormd zijn door enkele *show trials*, zoals de zaak van O.J. Simpson, de *American football*-ster die van moord werd vrijgesproken door een jury terwijl het bewijs overweldigend leek. Van Almelo wil die vooroordelen wegnemen door de lezer eerst een kijkje in de keuken te geven en daarna op basis van veel feitelijke informatie een meer weloverwogen standpunt te laten vormen.

Kritisch vonnis over vooroordelen

Het eerste deel van het boek, 'Angst en walging in Antwerpen', beschrijft een moordzaak die in het Hof van Assisen in Antwerpen diende. Van Almelo leidt de lezer mee in de speurtocht naar de waarheid en de achtergronden van zowel de daad als de verdachte. Het leest als een spannende thriller, ondanks het feit dat van begin af aan wel duidelijk is wie de dader is. Voor de Nederlandse lezers, zeker degenen die beroepsmatig bij strafzaken betrokken zijn, wordt heel duidelijk hoe verschillend een rechtszaak verloopt als het eindoordeel (deels) moet worden geveld door leken. Het onmiddellijkheidsbeginsel wordt echt gehonoreerd, getuigen moeten uitvoeriger uit de doeken doen wat ze weten of hebben gezien, de openbaarheid van het recht is vele malen groter dan bij de veelal papieren zittingen in Nederland.

De kern en grote kracht van het boek liggen echter in het tweede gedeelte, 'De lekenrechter staat terecht'. Hier plaatst Van Almelo de juryrechtspraak zelf in de beklaagdenbank. De lezer is het jurylid dat op basis van de verklaringen van getuigen moet bepalen wat zij nu eigenlijk vindt van een vergrote rol van leken. Er ontstaat daarmee een droste-effect dat het boek bijna in één adem uit doet lezen. Als fictieve getuigen worden mensen opgeroepen die de juryrechtspraak in de

.....
Dames en heren van de jury.
Juryrechtspraak in Nederland

Lex van Almelo. Wormer, Inmerc bv.,
www.inmerc.nl. ISBN 978 90 6611 555 2
192 p. € 17,95.

loop der jaren vanuit verschillende optieken hebben belicht. De rechtssocioloog geeft aan waarom we in Nederland toch zo veel vertrouwen lijken te hechten aan de deskundige. Dat lijkt diep geworteld in ons bewustzijn. De rechtspsycholoog gaat onder andere in op de relatie tussen gerechtelijke dwalingen en juryrechtspraak. Hij geeft aan dat er in landen waarin jury's of gemengde panels recht spreken niet méér fouten lijken te worden gemaakt. De historicus belicht de korte periode dat er, onder Napoleon, in Nederland wel juryrechtspraak bestond. Alle facetten van de juryrechtspraak worden op deze manier belicht. Soms spreken de getuigen elkaar enigszins tegen, net als in een echt proces. Hun verklaringen zijn echter buitengewoon informatief en waar mogelijk onderbouwd door onderzoek.

Van Almelo geeft ook zelf aan het eind een oordeel, maar laat het vooral aan de lezer over om zijn eigen mening te vormen. Het boek geeft daarvoor ook de handvatten. Het is dan ook een aanrader voor iedereen die zijn (voor)oordelen over juryrechtspraak en lekenparticipatie eens aan een kritisch vonnis wil onderwerpen.

.....
¹ Mr. dr. Bart Stapert werkte jaren als strafadvocaat in de VS, waar hij ook enkele tientallen juryprocessen voerde.

Op basis van ervaringen met Europese aanhoudingsbevelen afkomstig uit Duitsland, opgedaan in cannabiszaken, bepleiten Beckers en Hack dat de over te leveren persoon niet automatisch in hechtenis wordt genomen. Dat is namelijk vaak nergens voor nodig, terwijl die praktijk wel uiterst bezwarend is voor de verdachte. ‘Als overlevering noodzakelijk blijkt, moet ernaar worden gestreefd de opgeëiste persoon niet onnodig zijn vrijheid te ontnemen.’

Overlevering in vrijheid

Een bizarre praktijk van het Europese aanhoudingsbevel

.....
André Beckers en Norbert Hack
advocaten te Stein respectievelijk Eschweiler
.....

Sinds 12 mei 2004 heeft de Overleveringswet de overlevering van een Nederlander tussen EU-lidstaten nog eenvoudiger gemaakt. In de praktijk gaat dat nu als volgt. De door een Europees aanhoudingsbevel opgeëiste persoon die is gesignaleerd, wordt door de Nederlandse politie aangehouden. Na zijn in verzekeringstelling volgt binnen de gebruikelijke termijn de voorgeleiding bij de R-C van de rechtbank te Amsterdam. Deze stelt de opgeëiste persoon in bewaring, maar blijkt na afgifte van het identiteitsbewijs gewoonlijk bereid de voorlopige hechtenis onder voorwaarden direct te schorsen.

De rechtbank te Amsterdam geeft, na ommekomst van de termijn voor bewaring, op vordering een bevel gevangenhouding af en handhaaft daarbij de schorsing onder dezelfde voorwaarden. Zolang er geen beslissing over de toelaatbaarheid van de verzochte overlevering door de internationale rechtshulp-

kamer van de rechtbank te Amsterdam is genomen, kan de opgeëiste persoon in afwachting daarvan nog van zijn vrijheid genieten. Als de rechtbank haar oordeel over de toelaatbaarheid van de verzochte overlevering uitspreekt, moet de opgeëiste persoon zelf daarbij aanwezig zijn. Diens hechtenis volgt dan nadat de overlevering door de rechtbank is toegestaan. De opgeëiste persoon wordt vervolgens feitelijk (fysiek) aan de opeisende staat overgeleverd.²

Aan Nederlandse zijde is de zaak hiermee voorlopig afgedaan, terwijl deze voor de overgeleverde persoon dan pas begint. De aan het buitenland overgeleverde verdachte verdwijnt namelijk, in afwachting van zijn berechting, vaak langere tijd achter slot en grendel. Detentie in het buitenland is vanwege onder andere taal- en cultuurproblemen meestal uiterst bezwarend voor de verdachte en zijn naaste familieleden. Deze praktijk kan en moet naar onze mening worden veranderd.

Vorkomen van verkwisting
In Nederland geldt ten aanzien van cannabisdelicten een relatief mild strafklimaat. De gevangenisstraf die

in Nederland in cannabiszaken kan worden opgelegd, bedraagt sinds juli 2006 maximaal 8 jaar.³ De dagelijkse rechtspraak wijst echter uit dat een dergelijke hoge gevangenisstraf niet wordt opgelegd.⁴ In het ons omringende buitenland liggen de maximale gevangenisstraffen gewoonlijk aanzienlijk hoger. De Nederlandse autoriteiten leveren een Nederlander slechts over met terugkeergarantie als bedoeld in artikel 6 lid 1 Overleveringswet. Een in het buitenland opgelegde gevangenisstraf wordt in die gevallen, met toepassing van artikel 11 Verdrag Overbrenging Gevonniste Personen, na overlevering omgezet. Deze omzetting komt in cannabiszaken in de praktijk neer op een (forse) verlaging van de door de buitenlandse strafrechter opgelegde gevangenisstraf.

Deze kennis doet de praktische vraag rijzen waarom de Nederlandse autoriteiten onderdanen desgevraagd überhaupt aan het buitenland overleveren. Aan het einde van de rit doen ze het proces, voor wat betreft de straf(maat),

.....
1 Of een daarmee gelijk te stellen vreemdeling.

.....
2 Zie artikel 35 lid 1 Overleveringswet.

.....
3 Dit zonder rekening te houden met het bepaalde in artikel 57 lid 2 Sr.

4 Zie ook de in het jaar 2000 in de Staatscourant 205 gepubliceerde beleidsregels Opiumwet voor het Openbaar Ministerie.

.....

De verdachte die aan het buitenland wordt overgeleverd, verdwijnt in afwachting van berechting vaak ten onrechte voor langere tijd achter slot en grendel

.....

Foto: Ger Loeffen/Hollandse Hoogte

in eigen land immers nog eens dunnetjes over. De 'goede rechtsbedeling' komt zo in de praktijk feitelijk neer op verkwisting van rechterlijke capaciteit. In drugszaken die tot een verzoek tot overlevering leiden, gaat het in de regel om export van Nederland naar het buitenland. Een strikte toepassing van artikel 13 lid 1, onder a, Overleveringswet kan verkwisting van rechterlijke capaciteit voorkomen. Het Openbaar Ministerie in Nederland kan de strafvervolging van de opeisende lidstaat direct na ontvangst van een verzoek tot overlevering overnemen en de zaak in eigen land afhandelen. Dat het bewijs zich – zoals vaak door het Openbaar Ministerie wordt gesteld – vooral op buitenlandse bodem bevindt, is hierbij geen onoplosbaar probleem. Nederlandse strafrechters zijn immers gewend een veroordeling grotendeels te baseren op door opsporingsambtenaren opgemaakte processen-verbaal.

Vluchtgevaar

In landen zoals Duitsland wordt aan het 'onmiddellijkheidsbeginsel' een grotere betekenis toegekend dan in ons land. Het bewijs dient daar ter terechtzitting, ten overstaan van de strafrechters, te worden gepresenteerd. In Duitsland kan zonder de aanwezigheid van de verdachte de behandeling ter terechtzitting in beginsel zelfs geen aanvang nemen.⁵ Dit gegeven verklaart waarom de Duitse autoriteiten zeker willen stellen dat de opgeëiste Nederlander ook daadwerkelijk ter terechtzitting in Duitsland verschijnt. Hechtenis gedurende het strafproces biedt een dergelijke garantie. Het is in Duitsland de rechter die op vordering van de officier van

justitie de beslissing neemt of een verdachte mag worden aangehouden en in hechtenis mag worden gehouden. Voor het uitvoeren van een arrestatiebevel tegen de verdachte kent de Duitse wet bij het bestaan van ernstige bezwaren drie gronden om tot aanhouding over te gaan: vluchtgevaar, gevaar voor collusie en gevaar voor recidive. Vluchtgevaar is de meest gebruikte grond voor aanhouding van buitenlanders.

Als de rechter vluchtgevaar vreest, dient hij op grond van het evenredigheidsbeginsel met de minst belastende mogelijkheden de voortgang van het strafproces te waarborgen. In plaats van een vrijheidsberovende maatregel kan hij het bijwonen van de terechtzitting door de verdachte mogelijk bereiken door het opleggen van bijvoorbeeld een periodieke meldplicht, een verbod om te reizen naar het buitenland, het afgeven van het paspoort en/of het betalen van een borgsom. Pas als blijkt dat dit alles niet voldoende is, komt de voorlo-

.....

⁵ Zie § 285 Strafprozessordnung (1) 1 Gegen einen Abwesenden findet keine Hauptverhandlung statt. 2 Das gegen einen Abwesenden eingeleitete Verfahren hat die Aufgabe, für den Fall seiner künftigen Gestellung die Beweise zu sichern.
(2) Für dieses Verfahren gelten die Vorschriften der § 286 bis 294.

pige hechtenis in beeld.

In dit verband kan worden gewezen op een Beschluss van het Oberlandesgericht Köln van 18 maart 2005.⁶ Amtsgericht Köln weigerde een door de Staatsanwalt gevorderd aanhoudingsbevel af te geven. De verdachte betrof een destijds 67-jarige Zwitserse onderdaan. De rechter was van mening dat geen grond bestond de verdachte aan te houden, omdat uit zijn louter passieve houding niet kon worden geconcludeerd dat hij in de toekomst niet bereid zou zijn zich aan een strafproces in Duitsland te onderwerpen. Er was door de Staatsanwalt niet onderzocht of de Zwitser bereid was vrijwillig te verschijnen. De rechter was van mening dat alleen op basis van concrete feiten en omstandigheden vluchtgevaar kon worden aangenomen. De beslissing van de lagere rechter bleef in beroep in stand. De boodschap is duidelijk. Voor het toepassen van een vrijheidsbeperkende maatregel moet ook in Duitsland een goede grond bestaan.

Bizarre praktijk

Het is opmerkelijk dat de lidstaten van de Europese Unie bij hun keuze voor een Europees aanhoudingsbevel kennelijk hebben aanvaard dat overlevering als het ware automatisch gepaard gaat met vrijheidsberoving. Het aanhoudingsbevel – zo blijkt al uit het woordgebruik – impliceert een vrijheidsberoving. Het uitgangspunt dient te worden verlaten dat deze vorm van internationale rechtshulp alleen kan worden bereikt door de opgeëiste persoon aan te houden om hem vervolgens fysiek bij de landsgrens over te dragen aan de opeisende staat.

Ter illustratie van de in onze ogen bizarre praktijk wijzen wij op het Beschluss van het Oberlandesgericht Düsseldorf van 6 oktober 2005.⁷ In deze zaak gaat het om een Nederlander en een in Nederland geïntegreerde Turk, die zich schuldig zouden hebben gemaakt aan de handel in enkele honderden kilo's cannabis. Zij werden op verzoek van de Duitse autoriteiten in Nederland aangehouden. De uitleve-

Detentie in het buitenland is door taal- en cultuurproblemen meestal uiterst bezwarend voor verdachte

ringsdetentie werd onder voorwaarden door de Nederlandse rechter geschorst.⁸ Ondanks het feit dat de opgeëiste personen alle schorsingsvoorwaarden hadden nageleefd, werden ze uiteindelijk aangehouden om de uitlevering feitelijk te kunnen bewerkstelligen. In Duitsland werden ze in een gevangenis ingesloten. De Duitse advocaten maakten bezwaar tegen het afgegeven aanhoudingsbevel. Toen dat niet hielp, stelden ze hoger beroep in.

Uiteindelijk besloot het Oberlandesgericht Düsseldorf het aanhoudingsbevel (Haftbefehl) na ruim zes maanden op te heffen en werden de verdachten in vrijheid gesteld. De hogere rechters stelden bij de beoordeling van het door de lagere rechters aangenomen vluchtgevaar in de eerste plaats vast dat de overgeleverde verdachten volledig in Nederland waren geïntegreerd. Vastgesteld werd bovendien dat ze Nederland tijdens de schorsing van hun uitleveringsdetentie niet hadden proberen te ontvluchten. Ten aanzien van de gestelde hoge strafverwachting benadrukten de Duitse rechters dat door de Nederlandse autoriteiten zowel een terugkeer- als omzettingsgarantie was bedongen. Hierdoor namen ze aan dat de in Duitsland op te leggen gevangenisstraf uiteindelijk door de Nederlandse rechter als gevolg van de omzetting zou worden verlaagd.

De verdachten wonen sindsdien hun strafproces in Duitsland in vrijheid bij. Zelfs nu is dit proces in eerste aanleg nog niet voltooid! Voortdurend van de

voorlopige hechtenis had dan ook tot een langdurige gevangenschap in Duitsland geleid. In dat geval zou sprake zijn geweest van een onomkeerbare situatie waaraan ook de door de Nederlandse autoriteiten bedongen omzettingsgarantie geen verandering had kunnen brengen. Dat geeft te denken.

Actief aan berechting deelnemen

In een rechtsstaat dient uiterst zorgvuldig ten laste van de vrijheid van een individu te worden beslist. Pas als op goede gronden kan worden aangenomen dat vrijheidsberoving een noodzakelijke voorwaarde is om de gevraagde vorm van internationale rechtshulp te garanderen, moet daartoe worden overgegaan. Dit uitgangspunt dwingt zowel aan Nederlandse zijde als aan de zijde van de opeisende staat tot bezinning. Als overlevering noodzakelijk blijkt, moet ernaar worden gestreefd de opgeëiste persoon niet onnodig zijn vrijheid te ontnemen. De rechterlijke autoriteit die betrokken is bij de overlevering moet zich vanuit deze gedachte veel meer bezighouden met de gronden voor de voorlopige hechtenis. Nu lijkt de Nederlandse overleveringsrechter zich helaas slechts bezig te (mogen) houden met het verplicht controleren van formaliteiten. De rechterlijke autoriteiten dienen zich in deze zaken naar onze mening telkens af te vragen of de opgeëiste persoon ook zonder toepassing van

6 Kenmerk 2 Ws 32/05, gepubliceerd in *Strafverreidiger (StV)* 1/2006.

7 Kenmerk III-4 Ws 461-462/05.

8 Deze zaak nam een aanvang voor de inwerking-treding van de Overleveringswet.

..... Waarom zou je een in het buitenland verdachte Nederlan- der bij overlevering automatisch gevan- gen zetten als het ook anders kan?

voorlopige hechtenis ter terechtzitting in het buitenland zal verschijnen.

Een verdergaande mogelijkheid betreft het door de buitenlandse rechter laten opheffen van het aanhoudingsbevel. Een voorbeeld hiervan vinden we in het *Beschluss* van het Landgericht Trier.⁹ In die zaak werd namens een Nederlander tegen wie in Duitsland een (internationaal) aanhoudingsbevel was afgegeven door de Duitse advocaat bezwaar gemaakt. De acties van de verdediging maakten de rechters van het Landgericht duidelijk dat de Nederlander actief aan het proces in Duitsland wilde deelnemen. Ook hier stelden de rechters vast dat de Nederlander geen enkele poging had ondernomen om Nederland te ontvluchten om zich in het buitenland verborgen te houden voor de Duitse autoriteiten. Er kon niet met grote waarschijnlijkheid worden aangenomen dat de opgeëiste Nederlander zich aan berechting in Duitsland zou onttrekken. Het door de lagere rechter afgegeven aanhoudingsbevel werd opgeheven. De rechters overwogen dat de Staatsanwalt een dagvaarding moest uitbrengen en pas om aanhouding kon verzoeken als de verdachte Nederlander er blijk van zou geven niet aan het proces te willen deelnemen.

Een groot nadeel voor de Nederlander die geheel vrijwillig in een andere

lidstaat aan het strafproces deelneemt, is dat voor hem geen terugkeer- en omzettingegarantie is bedongen. Dat betekent dat als in die lidstaat een forse gevangenisstraf wordt opgelegd, deze straf door de Nederlandse strafrechter niet kan worden aangepast. Daar komt bij dat het ondergaan van de straf op Nederlandse bodem in dat geval geen recht is, maar een gunst. Hierna zal blijken dat deze situatie kan worden voorkomen.

{KOP}

Dat overlevering door de Nederlandse autoriteiten met de gebruikelijke garanties kan worden bewerkstelligd zonder dat dit gepaard hoeft te gaan met hechtenis van de opgeëiste persoon, blijkt uit de uitspraak van de internationale rechtshulpkamer van de Rechtbank Amsterdam van 3 april 2007.¹⁰ In deze zaak was de opgeëiste persoon een 71-jarige Nederlander met een blanco strafblad en een zwakke gezondheid. Dat zelfs in dit soort schrijnende gevallen de Nederlandse overleveringsrechter de opgeëiste persoon nagenoeg geen rechtsbescherming kan bieden, is door mr. N. Rozemond duidelijk beschreven in het *NJB*.¹¹ De Hoge Raad stelt zich in deze kwesties namelijk uiterst star en formalistisch op. Het is hierdoor de taak van de advocaat om te proberen onnodige toepassing van voorlopige hechtenis te voorkomen.

De Nederlandse advocaat dient vanaf

het moment dat hij wetenschap draagt van het bestaan van een (Europees) aanhoudingsbevel een collega te benaderen, die in de uitvaardigende lidstaat is gevestigd. Deze advocaat dient dan in samenwerking met de Nederlandse advocaat in overleg te treden met de rechterlijke autoriteit die het aanhoudingsbevel heeft afgegeven. Doelstelling hierbij is deze autoriteit ertoe te bewegen het afgegeven aanhoudingsbevel onder het opleggen van voorwaarden te laten schorsen.

In de hiervoor genoemde zaak lukte het tijdens de schorsing van de gevangenhouding en voorafgaand aan de behandeling van het overleveringsverzoek door de rechtbank te Amsterdam het aanhoudingsbevel aan Duitse zijde geschorst te krijgen. Hierdoor bleek de Amsterdamse rechtbank in staat de overlevering onder de gebruikelijke voorwaarden toe te staan. Langs deze weg werd de garantie van terugkeer en omzetting verzekerd. De opgeëiste persoon woont nu in vrijheid zijn strafproces in Duitsland bij. Als hij uiteindelijk veroordeeld wordt tot het ondergaan van een gevangenisstraf, wordt deze voor wat betreft de duur in Nederland aangepast en bovendien volledig hier ten lande ten uitvoer gelegd.

Na een toegestane overlevering biedt de beschreven aanpak de Nederlandse officier van justitie de mogelijkheid de overlevering niet gepaard te laten gaan met het in hechtenis nemen van de opgeëiste persoon.

Hiermee staat vast dat overlevering in vrijheid tot de mogelijkheden behoort.

Deze wetenschap nodigt uit tot het voeren van verweren die zich richten op toetsing aan artikel 8 van het EVRM en het evenredigheidsbeginsel. Waarom zou je een in het buitenland verdachte Nederlander ten behoeve van zijn overlevering als vorm van automatisme van zijn vrijheid beroven als het ook anders kan? Mag van de officier van justitie als rechterlijke autoriteit in dit soort zaken niet worden verlangd dat deze eerst in overleg treedt met zijn ambtgenoot in de opeisende lidstaat met het doel een onnodige vrijheidsberovende maatregel te voorkomen?

10 RK nummer 07/710.

11 N. Rozemond, 'Bevat het overleveringsrecht een humanitaire weigeringsgrond?', *Nederlands Juristenblad*, 2 maart 2007, nr. 9, p. 490 e.v.

9 Kenmerk 5 Qs 60/06, 8004 Js 24321/02, StA Trier.

Wat 'to do' bij zwangerschap?

- twee voornamen bedenken
- aanmelden bij een goed verloskundigenbureau
- roze en/of blauwe verf kopen voor de kinderkamer

Maar is er al vervanging op het werk?

Onze ervaring is dat drie partijen baat hebben bij het tijdig regelen van vervanging bij zwangerschapsverlof:

1. de medewerker die met verlof gaat; haar cliëntenportefeuille ligt na het verlof bijgewerkt en compleet op haar bureau;
2. de cliënten; zij zullen niet op de stapel dossiers belanden bij de toch al druk bezette collega's;
3. de collega's; zij zijn bevrijd van het lezen van een uitgebreide overdrachtsnotitie en het behandelen van 'tijdelijke' dossiers.

Le Tableau bemiddelt exclusief in tijdelijke functies voor de advocatuur en het notariaat.

Le Tableau

VOOR DE ADVOCATUUR EN HET NOTARIAAT

Belt u voor meer informatie (020 5237600) met
Mr. Christ'l Dullaert (dullaert@letableau.nl)
Kijk ook op www.letableau.nl

Wij leveren u medische argumenten

De afgelopen tien jaren werden de meest uiteenlopende problemen aan onze artsen voorgelegd. Een greep uit de dagelijkse praktijk:

De operatie van mijn cliënt liep slecht af. Was de behandeling zorgvuldig?

De erfgenamen van mevrouw stellen dat zij na de brand langer bleef leven dan meneer. Is dat juist?

Is de lichamelijke schade van mijn cliënt juist getaxeerd en hoe waardeert ik zijn smart?

De verzekeringsmaatschappij stelt dat de betrokkene zelfmoord pleegde. Was het geen ongeval?

De werknemer van mijn cliënt beweert dat hij niet meer kan werken. Kan hij niet net zo veel als vroeger?

De verzekeringspolis schrijft arbitrage voor. Kunt u een arbiter leveren?

MEDISCH ADVIESBUREAU

BINS

Laan 20
2512 GN Den Haag
tel 070 345 98 08
fax 070 345 98 11
e-mail j.w.bins@wxs.nl
www.binsmedical.com

dr. mr. J.W.Bins, arts RGA

Alt Kam Boer a d v o c a t e n

Civiele cassatie?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag,
tel.: 070 358 94 79, fax: 070 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

FIF 33

RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU

Voor bedrijven, particulieren en advocatuur

- Onrechtmatig ziekteverzuim
- Alimentatiezaken
- Controle werkzaamheden
- Handelsinformatie
- Fraude / Bedrijfsdiefstal
- Privé-onderzoeken

010 - 477 33 22 www.fif33.nl

Goedgekeurd door Min. van Justitie POB 238
Heemraadssingel 186 • 3021 DM Rotterdam
Fax: 010 - 477 08 30 • e-mail: info@fif33.nl

Mijlpaalarrest

Mr. Gerritsma kijkt terug op Kleuterschool Babel

Hoe liepen de zaken die ten grondslag lagen aan wat later mijlpalen in de jurisprudentie werden? We kijken terug met de advocaat van toen.

.....
'Ik had helemaal niet in de gaten dat wat ik vroeg op grond van de rechtspraak op dat moment niet mogelijk was'
.....

.....
Anneke Groenewoud

redactielid

en **Anne Veelturf**

stagiaire te Den Bosch
.....

't Was in de tijd dat de secretaresses nog de kelder in verdwenen met ellebooglange rubber handschoenen om daar urenlang te stencilen als er stukken moesten worden ingediend bij een rechterlijke instantie én de tijd dat dossiers 'op de hand' werden gewogen om de hoogte van de declaratie te bepalen.

De vereniging van timmerfabrikanten was klant van het kantoor van Annemieke Gerritsma's patroon, en Reuvers, een kleine aannemer uit Heino, was lid van die vereniging. Hij belde op een maandag in 1973: het dak van de door hem gebouwde

houten noodkleuterschool was bezwaken, onder de last van een pak sneeuw. Volgens hem had de gemeente het gebouwtje niet goed onderhouden, maar in de media was de aannemer onmiddellijk de boosdoener. Het hoofd van de gemeentelijke afdeling Bouw- en Woningtoezicht had in een rechtstreekse tv-uitzending zijn bedrijf als schuldige aangewezen.

Gerritsma: 'We moeten bedenken dat er in die tijd maar twee televisiezenders waren. Je kon ervan uitgaan dat het grootste deel van de natie dat interview had gezien, dat Reuvers' reputatie dodelijk was.'

De volgende dag liet de wethouder van onderwijs in een radio-interview doorschemeren dat hij geen definitief oordeel over de zaak kon geven, maar dat het er naar uitzag dat de fout bij Reuvers lag. Als genadeslag voor Reuvers schreef een paar dagen later de Zwolsche Courant, onder de kop

De kern van Kleuterschool Babel

(HR 6 april 1979, NJ 1980, 34)

Voor het beantwoorden van de vraag of de gedragingen van een wethouder een onrechtmatige daad van de gemeente kunnen opleveren, is niet alleen beslissend of de wethouder in de Gemeentewet als orgaan van de gemeente wordt erkend. Gedragingen van een wethouder kunnen namelijk ook een onrechtmatige daad van een gemeente opleveren, als zij in het maatschappelijk verkeer als gedragingen van de gemeente hebben te gelden.

'Bouwer Kleuterschool Babel aansprakelijk', over een verklaring met een vergelijkbare conclusie die het gemeentebestuur van Zwolle had gegeven.

Er werden zelfs Kamervragen gesteld, die de minister beantwoordde met de mededeling dat uit onderzoek van de gemeente was gebleken dat de ramp was ontstaan door uitvoeringsfouten van Reuvers en niet door fouten in het ontwerp van de dakspanten.

Gerritsma won voor Reuvers een procedure bij de Raad voor Arbitrage voor de Bouwnijverheid: de fout lag niet bij Reuvers maar zat wel degelijk in het ontwerp van de dakspanten. Saillant detail was dat de directeur van openbare werken van de gemeente als technisch deskundige was opgetreden bij het ontwerp van het dak. Deze juridische rehabilitatie was voor Reuvers' bedrijf onvoldoende. Daarom procedureerde Gerritsma tegen de gemeente. 'Ik had geloof ik helemaal niet in de gaten dat wat ik vroeg op grond van de rechtspraak op dat moment niet mogelijk was.' Ze vond dat het niet moest kunnen dat door de ongefundeerde uitlatingen van ambtenaren en een wethouder het bedrijfje van Reuvers te gronde werd gericht. Daarom bedacht ze dat die uitlatingen een onrechtmatige daad van de gemeente opleverden jegens Reuvers. Zowel bij de rechtbank als het hof ving ze bot.

'Alle hulde gaat uit naar de cassatieadvocaat, mr. E.J. Dommering', zegt ze bescheiden. Hij won de Hoge Raad voor haar standpunt. Maar toen was Reuvers' bedrijf al opgedoekt. Bij de uiteindelijke schikking heeft Reuvers nog wel een bedragje gehad. Hij had er niets meer aan, hij was al een oude man en zijn zaak was kapot.

In het vorige nummer werden de samenvoeging van de WID en de Wet MOT beschreven, en de komende wetswijziging in het kader van de Derde Anti-witwasrichtlijn.¹ In dit deel aandacht voor de uitspraak van het HvJ EG van 26 juni jl., die de witwasrichtlijnen ongedeed liet. Vervolgens een kritische analyse van de voorlichting van de Orde in deze, en een oproep om haar (mede)toezichthoudende taak onder de loep te nemen. Aansluitend reageert de Orde.

Handvatten en herbezinning

De identificatie- en meldplicht anno 2007 (2)

Priscilla de Haas en Ludwijn Jaeger²

Het Hof van Justitie heeft op 26 juni jl. bepaald dat de verplichtingen om de voor de bestrijding van het witwassen van geld verantwoordelijke autoriteiten te informeren en met hen samen te werken geen inbreuk maken op het recht op een eerlijk proces ex art. 6 EVRM.³ Zie hierna en zie ook de rubriek Actualiteiten voorin dit nummer. Alle (mogelijke) kritiek ten spijt is in ieder geval duidelijk dat de verplichtingen voor de advocatuur om te identificeren en te melden in ieder geval vanuit Europa niet worden opgeheven. Reden temeer om de knelpunten te belichten die zich nu in de uitvoerings sfeer voordoen.

Richt snoeren Orde node gemist

Een vraag die al sinds 2003 leeft bij menig advocaat is of de WID en Wet MOT op de werkzaamheden die hij verricht van toepassing zijn. De Orde is daartoe met een checklist WID, alsmede met een handleiding voor beide wetten gekomen, die – bij ons weten – nog nimmer zijn aangepast. Van de checklist WID kan nog worden gezegd dat het een praktisch instrument oplevert, de twee handleidingen daarentegen zijn slechts uittreksels van de wetgeving.

De Nederlandse Federatie van Belastingadviseurs (NFB), het Koninklijk Nederlands Instituut voor Registeraccountants (NIVRA), de Nederlandse Orde van Accountantsadministratieconsulenten (NOvAA) en de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) hebben erkend dat de WID en de Wet MOT in de praktijk tot onduidelijkheden aanleiding kunnen geven en zijn met praktische richtsnoeren⁴ gekomen. Deze bevatten een duidelijke interpretatie, toegespitst op de daarbij te onderscheiden problemen in de praktijk.

Het verdient ten eerste aanbeveling dat de Orde met nieuwe handleidingen komt die (eveneens) duidelijke handvat-

ten behelzen. Die richtsnoeren moeten niet alleen voorzien in een deugdelijke interpretatie van (nieuwe) begrippen, maar ook aanbevelingen bevatten over een praktische wijze waarop aan de verplichtingen kan worden voldaan. Het volstaat niet aan te geven dat de verplichting tot het vaststellen van een uiteindelijk belanghebbende bestaat, aangegeven moet worden op welke wijze aan die verplichting kan worden voldaan. Dat geldt eveneens voor (buitenlandse) politiek prominenten die een hoger risico vertegenwoordigen. Beschreven zal moeten worden hoe je een politiek prominent persoon herkent en wat dan gepaste maatregelen zijn. Daarnaast zullen er aanzetten gegeven moeten worden hoe een risicodifferentiatie eruitziet. Vanzelfsprekend, en wellicht wel zo praktisch, zou de Orde aansluiting kunnen zoeken bij de richtsnoeren van de andere beroepsorganisaties en zelf kunnen komen met een korte aanvulling daarop waar de typica van de advocatuur dat nodig maakt en/of rechtvaardigt.

Tot slot, maar zeker niet in de laatste plaats, dienen de richtsnoeren van de Orde, dan wel de aanvullingen op de richtsnoeren van de gezamenlijke beroepsorganisaties, de opvattingen van de Orde te bevatten ter zake van de inmiddels in de praktijk gesignaleerde

1 De identificatieplicht- en meldplicht anno 2007 (I), *Advocatenblad* 9, p. 368-372.

2 Als fiscaal advocaten verbonden aan respectievelijk Hertoghs advocaten-belastingkundigen te Breda en Jaeger Advocaten-belastingkundigen te Amsterdam. De auteurs bedanken prof. dr. Stijn Franken en Frans van Velsen voor hun kritiek op de eerste versie van dit deel.

3 HvJEG 26 juni 2007, C/305-05, te vinden op www.curia.europa.eu.

4 Onder andere te vinden op www.nob.net/files/Richtsnoeren%20WID%20MOT.pdf.

gevraagd

knelpunten. Een bijdrage aan de gedachtevorming over de knelpunten willen wij in de rest van dit artikel geven. Wij menen dat de belangrijkste knelpunten van deze wetgeving terug te voeren zijn op de vertrouwensrelatie die een advocaat heeft met zijn cliënt. Vertrouwelijke gegevens van cliënten openbaren staat immers haaks op onze geheimhoudingsplicht en maakt daarenboven een inbreuk op de vertrouwensrelatie. In de volgende paragrafen zetten wij uiteen welke werkzaamheden onder ons verschoningsrecht vallen. Daarna volgen enkele implicaties van onze geheimhouding op het toezicht/de controle.

Vrijstelling ruim opvatten

Uitdrukkelijk vrijgestelde diensten zijn het bepalen van de rechtspositie van een cliënt en alle procesgerelateerde werkzaamheden⁵. De minister van Justitie is van mening dat het bepalen van een rechtspositie dusdanig beperkt moet worden opgevat dat daar nagenoeg slechts het (eerste) verkennende gesprek onder valt. Het Hof van Justitie heeft zeer onlangs de opvatting van de Portugese A-G, Poiares Maduro, van 14 december 2006⁶ terzijde geschoven. Hij concludeerde dat advisering een onlosmakelijk

5 Artikel 1, tweede lid: '(...) werkzaamheden (...) betreffende de bepaling van diens rechtspositie, diens vertegenwoordiging en verdediging in rechte, het geven van advies voor, tijdens en na een rechtsgeding of het geven van advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding.'

6 C-305/05, onder meer te vinden op de website van het Nederlands tijdschrift voor Europees recht, www.nter.nl/newsarchive/Witwasrichtlijn_Conclusie_AG_HvJEG06.pdf.

onderdeel was van ons advocatenwerk⁷ en om die reden elke meldplicht achterwege diende te blijven. Ondanks dit terzijde schuiven kunnen uit het arrest van het Hof van Justitie aanknopingspunten worden gevonden die een ruime uitleg van de vrijstelling voor advocaten ondersteunen.

Het Hof van Justitie (Grote Kamer) verklaart voor recht:

‘De verplichtingen om de voor de bestrijding van het witwassen van geld verantwoordelijke autoriteiten te informeren en met hen samen te werken, (...), maken geen inbreuk op het recht op een eerlijk proces zoals dit wordt gewaarborgd door artikel 6 EVRM en artikel 6, lid 2, EU.’

Wat betekent deze prejudiciële beslissing nu voor de informatie- en samenwerkingsplicht van de advocaat? Naar onze mening dient de vrijstelling voor de advocatuur nog steeds ruim te worden uitgelegd en blijft de geleverde kritiek op de beperkte uitleg van de reikwijdte van het bepalen van een rechtspositie onverkort van kracht. Het Hof van Justitie onderstreept die ruime uitleg ons inziens namelijk in rechtsoverwegingen 32 en 33:

‘De advocaat zou niet in staat zijn om zijn taken van advisering, verdediging en vertegenwoordiging van zijn cliënt naar behoren te verrichten – en deze cliënt zou derhalve niet de hem bij artikel 6 EVRM verleende rechten genieten – indien hij in het kader van een rechtsgeding of de

7 Overweging 60: ‘In my opinion, the principle of professional secrecy covers, as maintained by the intervening bar associations, the provision of legal advice. The reason for this is twofold and is based both on considerations of principle and on practical considerations. In principle, account must be taken of ‘the basic need of a man in a civilised society to be able to turn to his lawyer for advice and help, and if proceedings begin, for representation’. A representative and defence counsel, any lawyer also has an essential duty of assistance and advice. He thereby ensures not only access to justice but also access to the law. However, this latter guarantee is no less precious than the former in a complex society such as European society. The facility for any citizen to be able to obtain independent legal advice for the purpose of ascertaining the state of the law governing his particular situation is an essential guarantee of the State governed by the rule of law. In those circumstances, the pact of trust which is guaranteed by the protection of secrecy merits extension to the context of the relationship of legal assistance and advice.’

voorbereiding daarvan verplicht was met de overheidsinstanties samen te werken door hun informatie te verstrekken die hij heeft verkregen tijdens de juridische advisering in verband met dat geding.’

‘Wat richtlijn 91-308 betreft, volgt uit artikel 2 bis, punt 5, daarvan, zoals reeds in punt 22 van dit arrest is overwogen, dat de informatie- en samenwerkingsplicht *slechts geldt* (curs. door auteurs) voor advocaten wanneer zij hun cliënt bijstaan bij het voorbereiden of uitvoeren van bepaalde transacties van voornamelijk financiële aard of op het gebied van onroerend goed, zoals bedoeld sub a van deze bepaling, of wanneer zij in naam en voor rekening van hun cliënt optreden in het kader van financiële of onroerend-goedtransacties. Deze activiteiten vinden naar hun aard in het algemeen plaats in omstandigheden die geen verband hou-

.....
De Orde dient met nieuwe handleidingen te komen die bijvoorbeeld duidelijk maken hóe de uiteindelijk belanghebbende moet worden vastgesteld

den met een rechtsgeding, en vallen dus buiten de werkingssfeer van het recht op een eerlijk proces.’

Dienstverlening waarbij een verband *bestaat* of *kan ontstaan* met enig rechtsgeding is dus vrijgesteld bij de WID en de Wet MOT. Dit arrest rechtvaardigt niet alleen een ruimhartige strekking van het bepalen van een rechtspositie, ook ruimte voor enige beperking van de procesvrijstelling is niet aanwezig.

Twee soorten advisering

De onontkoombare conclusie, in ieder geval in het kader van deze regelgeving, is dat er twee soorten advisering zijn. Uitvoeringsgerichte, zo men wil, praktische advisering en wetsduiding. Bij de eerste soort, zeker daar waar die van financiële aard is en/of betrekking heeft op onroerende zaken, prevaleert de strijd tegen het witwassen, bij de tweede het verschoningsrecht. Vaststellen hoe in een bepaalde situatie, voor een bepaalde cliënt, het recht in elkaar steekt, het *toegang*

verschaffen tot het recht, valt binnen de vrijstelling. De rechtspositie van een cliënt bepalen is dus niet, zoals de minister van Justitie voorstaat, slechts het achterhalen welke dienst een cliënt verlangt, maar tevens het schetsen van diens wettelijke rechten en verplichtingen. Pas op het moment dat advisering overgaat in het maken van niet juridisch voorgeschreven keuzes en de uitvoering daarvan, valt het buiten de vrijstelling.

Balie vs. toezichthouder

Het Bureau financieel toezicht (Bft), onze wettelijke toezichthouder, neemt het standpunt in dat de (fiscale) bezwaarfase geen procedure is, maar gewoon dienstverlening is die valt onder de WID en de Wet MOT. Wij menen dat het standpunt van het Bft onhoudbaar is. De bezwaarfase is een rechtsgeding, althans minst genomen de voorloper daarvan en valt daarmee onder de werkingssfeer van het recht op een eerlijk proces. Een meldplicht bij een door de wetgever verplicht gestelde voorloper van elk administratief rechtsgeding zou de vrijstelling bij het *echte* rechtsgeding volstrekt illusoir maken. Het mogelijke gevolg dat cliënten pas in een later stadium informatie gaan verschaffen, leidt tot onwenselijke resultaten. De bezwaarfase verwordt tot een farce.

Verschillen in interpretatie tussen de advocatuur en de toezichthouder doen zich met name gevoelen bij de aankondiging van een controle. Aan wie is het oordeel overgelaten om te bepalen of een dossier (c.q. dienst) al dan niet WID-plichtig is, en wie, zo die hobbel is genomen, heeft te beoordelen en aan de hand van welke bescheiden dat meldingen terecht al dan niet achterwege zijn gebleven? Wij menen dat de opvatting van de advocaat leidend is.

De Orde – bij ons weten nimmer publiekelijk – verkondigt op dit punt het volgende standpunt: ‘In de discussie met de toezichthouder heeft de Orde zich altijd op het standpunt gesteld dat de toezichthouder geen inzage kan en mag hebben in de dossiers van de advocaat. De Orde heeft zich altijd sterk gemaakt voor de onverkorte werking van artikel 5:20, tweede lid Awb. Om aan de controletaak van de toezichthouder tegemoet te komen heeft de Orde de advocaten

aangeraden om een apart 'WID-dossier' aan te leggen met daarin de gegevens die voor naleving van de WID en Wet MOT noodzakelijk zijn.'

Op de hiervoor aangestipte onderdelen ligt een taak voor de Orde om kenbare standpunten in te nemen, zeker daar waar de NOvAA niet alleen maar fungeert als voorlichter, maar mede een deel van het toezicht tot zich heeft genomen. Het had aanbeveling verdiend indien de Orde daar reeds duidelijkheid over had verschaft vóórdat zij als (mede)toezichthouder controles ging instellen en van advocaten verwacht adequaat te (hebben ge)handel(d)en. Hetgeen ons tot slot brengt tot het in dit artikel te behandelen knelpunt in de uitvoering: toezicht en geheimhouding.

Inzagerecht

Voor diegenen die onderworpen zijn aan wettelijk tuchtrecht geldt geen administratief sanctiearsenaal⁸, maar dient de toezichthouder bij geconstateerde overtredingen gebruik te maken van het ook hem ten dienste staande klachtrecht. Naast het toezicht door het Bft heeft ook de Orde gemeend een deel van het toezicht naar zich toe te moeten trekken⁹.

Wij willen hier niet ingaan op de kwestie van de verbindendheid van deze verordening, daar geeft de Bond van Ondernemende Advocaten (BOA) voldoende ruchtbaarheid aan. Ook de vraag of de goedbedoelde redenen die aan deze verordening ten grondslag liggen overtuigen, laten we bij de constatering dat (gelet op de door het Bft geïnitieerde klachten) niets wijst op terughoudend optreden door het Bft. Ook de resultante, dat de afspraken met het Bft niet schriftelijk zijn vastgelegd en dus voor advocaten alleen maar leiden tot verplichtingen en geen rechten hebben gecreëerd, laten we voor wat het is.

Onbetwistbaar is in ieder geval wel dat onduidelijkheid over de uitleg van deze regelgeving leidt tot klachten. Klachten

8 Let wel, dit zou ook kunnen betekenen dat door de toezichthouder sneller naar het strafrecht wordt gegrepen.

9 Verordening op de praktijkuitoefening (onderdeel Wet identificatie bij dienstverlening en Wet melding ongebruikelijke transacties), *Stcrt.* 2005, 244, *Advocatenblad* 2005-17, p. 808-810, dan wel www.balinet.nl/wetenregelgeving/Verordening_op_de_praktijkuitoefening.asp.

die, zeker zolang de Orde niet haar standpunten goed en eenduidig op schrift heeft gesteld, onzes inziens liever met het Bft worden uitgevochten dan met de plaatselijke deken.

Wij beperken ons tot de vraag of bij intern toezicht inzage in dossiers (wel) is toegestaan. De toezichthouder van de Orde, dan opeens auditor, heeft, aldus de Orde, in het kader van de aan hem gemandateerde bevoegdheid inzagerecht in de dossiers. Dit inzagerecht strekt zich uit over dossiers die de auditor noodzakelijk acht voor de controle op de naleving van de verordening. In de praktijk betekent dit dat de auditor, afhankelijk van het aantal te controleren advocaten op een kantoor en de aard van de dienstverlening, gemiddeld tussen de vijf en tien dossiers per advocaat inziet.

In het arrest van het Hof van Justitie is de pijler van de A-G¹⁰ die zag op de

.....

Het standpunt van de advocaat dat het om een vrijgestelde dienst gaat, dient beslissend te zijn

.....

bescherming van de persoonlijke levenssfeer niet aan bod gekomen. In het kader van (de machtsmiddelen bij) toezicht komt artikel 8 EVRM echter wel weer om de hoek kijken. De kantoorruimte van de advocaat verdient immers bescherming in het kader van de privacy¹¹. Alle redenen die de A-G aanvoert om niet te hoeven melden, gaan ten aanzien van de meldplicht volgens het Hof van Justitie niet voldoende op, maar hebben hun validiteit voor de uitoefening van toezicht zeker niet verloren.

10 Overweging 44: '(...) The protection of lawyers' professional secrecy is a principle with two aspects, one procedural, drawn from the fundamental right to a fair trial, the other substantive, drawn from the fundamental right to respect for private life. (...) The requirements which correspond to its substantive basis are 'that any person must be able, without constraint, to consult a lawyer whose profession entails the giving of independent legal advice to all those in need of it' and the correlative duty of the lawyer to act in good faith towards his client. The principle of secrecy originates in the specific nature itself of the profession of lawyer.'

11 EHRM 16 december 1992, NJ 1993, 400 (Nietmiet).

Het oordeel of iets onder het verschoningsrecht valt komt in het civiel en strafrecht in beginsel toe aan de verschoningsgerechtigde¹². Het komt ons zo voor, dat de hier uitgezette lijn ook toepasbaar is op toezicht, zeker extern toezicht. Zodra de advocaat aangeeft dat het om een vrijgestelde dienst gaat en kennisneming van de stukken leidt tot schending van het beroepsgeheim, dient dit standpunt gerespecteerd te worden, tenzij over de onjuistheid daarvan redelijkerwijze geen twijfel kan zijn. Slechts in zeer uitzonderlijke omstandigheden prevaleert de waarheidsvinding¹³ en dan dient de inbreuk niet verder te gaan dan strikt noodzakelijk is om die waarheid aan het licht te brengen. Het onvoldoende gescheiden houden van gegevens die onder het verschoningsrecht vallen van zaken waarin toezichthouders inzage dienen te krijgen, terwijl scheiding wel mogelijk is, kan echter wel reden zijn voor doorbreking van het verschoningsrecht¹⁴.

Overzien wij deze (selectie van) jurisprudentie, dan heeft een externe toezichthouder in beginsel geen recht op inzage in dossiers, zeker niet indien de gemaakte afweging of een dienst onder de regelgeving valt (in de zin van een lijst ja/nee) apart is gehouden, tezamen met de identificatiegegevens bij onderworpenheid.

Orde-auditor geen inzagerecht

Resteert de vraag waarom we hier bij *eigen* toezicht opeens volstrekt anders in zouden moeten staan. De advocaat heeft zonder zich te mogen beroepen op zijn beroepsgeheim de plicht de deken inlichtingen te verschaffen indien het verzoek daartoe (onder meer) samenhangt met dekanaal toezicht, behoudens bijzondere gevallen. De ratio van deze gedragsregel, als neergelegd in de toelichting, is gegeven vanuit de gedachte dat de advocaat in het tuchtrecht de beklaagde is. Hij heeft dan niet een machtige staat als wederpartij, maar vaak een juridisch ondeskundige klager. Deze ratio gaat in het kader van toezicht op de naleving van de WID en Wet MOT in het geheel niet

12 Zie o.a. HR 29 maart 1994, NJ 1994, 537.

13 HR 30 november 1999, 2002, 438.

14 Hof Arnhem 5 februari 1986, V-N 1987/1783 en BNB 1987/210.

op. Bovendien zien de tot uitzondering rechtvaardigende bijzondere gevallen nu juist op de belangen van de cliënt die door de informatieverschaffing geschaad zouden kunnen worden¹⁵.

Niet meewerken aan het toezicht in het kader van de WID en Wet MOT door de Orde, althans het niet-verschaffen van inzage in dossiers, is niet ter bescherming van de niet-beschermenswaardige eigen belangen van de advocaat, maar ter bescherming van het vertrouwen dat een cliënt in zijn advocaat heeft gesteld: dat wat hij hem heeft toevertrouwd blijft geheim en de bescherming van zijn privacy is verzekerd. Wij zien dus ook in de bijzondere relatie tussen advocaten en de deken geen aanleiding ons beroepsgeheim te doorbreken en menen dat inzage niet verlangd mag worden.

Als we mee zouden gaan in de gedachte dat er niets tegen is op een inzage-recht van de Orde-auditor, is wel de vraag opportuun of (en hoe) de vertrouwelijkheid van die auditor is gewaarborgd. Daar kunnen vraagtekens bij worden geplaatst. De auditor handelt immers niet in de hoedanigheid van advocaat, laat staan dat de audit, en de in dat kader verkregen informatie, ziet op een situ-

15 S. Boekman, Het huidige advocatentuchtrecht, Zwolle (W.E.J. Tjeenk Willink), 1993, p. 21-22, zie tevens Handboek Strafzaken, Hoofdstuk 2.9.2. Instructie door deken. Plicht tot medewerking?

atie waar het verschoningsrecht voor is bedoeld. Desgevraagd geeft de Orde aan dat de vertrouwelijkheid van de auditor gewaarborgd is, omdat de auditor zijn werkzaamheden uitvoert in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de deken. De vertrouwelijkheid van aan de deken (middellijk) verstrekte informatie heeft echter geen wettelijke basis. Gelet op die wankelende basis zou het goed zijn geweest om die vertrouwelijkheid in een schriftelijk toezichtarrangement met het Bft te benadrukken/overeen te komen. Vooralsnog zullen we het moeten doen met een redenatie in lijn met het door de Hoge Raad gewezen *fair play* arrest¹⁶: het Bft speelt oneerlijk spel indien informatie waar zij zelf niet over beschikt, alsnog wordt bemachtigd via audits uitgevoerd namens de Orde.

Duidelijkheid gevraagd

De Orde dient nu eindelijk goede richtsnoeren op te stellen waardoor zij advocaten houvast geeft bij de uitvoering van de WID en de Wet MOT. Die richtsnoeren moeten, naast praktische handreikingen, duidelijk aangeven wat, naar de opvattingen van de Orde, de reikwijdte is van het bepalen van de rechtspositie en de procesvrijstelling. Voorts dient er door de Orde helderheid gegeven te worden over

16 Hoge Raad 23 september 2005, nummer 38 810, V-N 2005/46.5 en BNB 2006/21 c.

de vraag hoe ver het inzage-recht van, zowel externe als interne, toezichthouders reikt. Bovendien zou het minst genomen niet misstaan goede en schriftelijke afspraken te maken met het Bft.

Wij menen dat het arrest van het Hof van Justitie voldoende aanknopingspunten biedt voor een ruime uitleg van de vrijstelling voor advocaten. Een toezichthouder heeft, behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden, geen inzage-recht, ook niet indien dit een auditor is van de Orde. De inschatting van de advocaat of een dienst aan de WID en Wet MOT onderworpen is, is leidend, de geheimhoudingsplicht prevaleert boven de beweerdelijke noodzakelijkheid van deugdelijk toezicht.

Onze roep om duidelijkheid is overigens maar relatief: veel onduidelikheden maken het handelen van advocaten minder snel tuchtrechtelijk verwijtbaar. Het tuchtrecht oordeelt immers niet over de vraag of de interpretatie van de regelgeving (en de verordening van de Orde) juist is, slechts of een advocaat voldoende zorgvuldig heeft gehandeld bij het volgen van een dergelijke interpretatie¹⁷.

17 Vrijelijk naar een recente tuchtrechtelijke uitspraak van de KNB over de weigering inzage in dossiers te geven. De juistheid van de weigering werd niet beoordeeld, louter het feit dat de notaris voldoende moeite had gedaan zich te vergewissen van de pleitbaarheid van het standpunt.

Reactie: Algemene Raad neemt voorlichtende taak serieus

De Algemene Raad wil graag reageren op de kritiek op de voorlichting en op de genomen verantwoordelijkheid voor naleving van de regels.

Herbert Cotterell
lid Algemene Raad

De auteurs stellen terecht dat de Orde een voorlichtende taak heeft en de Algemene Raad is van mening dat hij deze voorlichtende taak altijd serieus ter hand heeft genomen. Vanaf het moment dat de WID en Wet MOT van toepassing werden

op de advocatuur heeft de Algemene Raad zich actief ingespannen om advocaten te informeren over de werking van de wet en de verschillen in interpretatie.

De auteurs zijn van oordeel dat de Algemene Raad aansluiting had moeten zoeken bij de bestaande richtsnoeren. De Algemene Raad deelt deze mening niet. In de voorlichtende taak van de Algemene Raad ligt altijd de vraag verscholen hoever zij moet gaan om de advocatuur

te informeren. Doet de Algemene Raad niets dan kan een informatiekloof ontstaan, informeert de Algemene Raad de advocatuur minutieus dan ontstaat snel de gedachte dat hij regels wil stellen. Een afweging in dezen is altijd lastig.

Bij de inwerkingtreding van de WID en Wet MOT is besloten advocaten op hoofdlijnen (artikelgewijs) te informeren over de nieuwe wetgeving én om een (praktische) checklist te ontwikkelen. De handleidingen in combinatie met de checklist bieden voorsnog voldoende handvatten voor de advocatuur. Echter, gelet op de implementatie van de Derde richtlijn (en de daarmee gepaard gaande introductie van begrippen als ‘risico gebaseerd onderzoek’, ‘uiteindelijk belanghebbende’ en ‘politieke prominente personen’ – zie hierover ook het vorige nummer van dit blad) zullen de handleidingen en checklist worden aangepast. Hierbij worden onder meer de knelpunten benoemd en zullen praktische handvatten worden geboden om bijvoorbeeld te bepalen wat een politiek prominent persoon is.

Meningsverschillen met Bft

De Algemene Raad heeft een aantal meningsverschillen met het Bureau financieel toezicht (Bft). De standpunten van de Algemene Raad zijn vanaf het begin af aan helder geweest. Het voert echter te ver om deze nu uitgebreid de revue te laten passeren, maar de Algemene Raad wil deze kort benoemen:

- de Algemene Raad is van mening dat

het Bft, op grond van art. 5:20 lid 2 Awb, geen inzage mag en kan hebben in de dossiers van de advocaat;

- de Algemene Raad is van mening dat de inkeerregeling geen WID-plichtige dienst is, omdat de cliënt gebruikmaakt van de inkeerregeling ter voorkoming van een rechtsgeding, welke werkzaamheden zijn vrijgesteld van de WID op grond van art. 2 lid 2 en 3 van de AMVB van 24 februari 2003;
- de Algemene Raad is van mening dat alleen ongebruikelijke transacties die zijn voorgenomen of verricht bij de (WID-plichtige) dienst waarvoor de cliënt zich tot de advocaat heeft gewend, aan het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties gemeld dienen te worden (zie hiervoor art. 9 lid 1 Wet MOT). Transacties die zijn gedaan voor aanvang van de dienst vallen naar de mening van de Algemene Raad dan ook buiten de werking van de WID.

Overigens bestudeert de Algemene Raad op dit moment (in Europees verband) het arrest van het Hof van Justitie EG van 26 juni jl., waarin werd geoordeeld dat de Tweede Europese Richtlijn tot bestrijding van Witwassen en Terrorismedinanciering niet strijdig is met art. 6 EVRM. De Algemene Raad zal zo spoedig mogelijk met een reactie komen.

Integriteit waarborgen

Laten wij voorstellen dat het Bft de wettelijk toezichthouder is. De Orde heeft echter gemeend dat de advocatuur

de eigen verantwoordelijkheid moet nemen voor de naleving van de WID en Wet MOT. Doel van de verordening is immers de (financiële) integriteit van de beroepsgroep te waarborgen. Met het Bft is afgesproken dat de Orde de reguliere onderzoeken (via de CCV en de steekproef) op zich neemt en dat het Bft zich richt op het bijzondere onderzoeken.

De auteurs vragen zich af of het is toegestaan dat de auditoren in de dossiers van advocaten kijken. De bevoegdheden van de deken zijn gemandateerd aan de auditor en hij voert in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de deken de onderzoeken uit. De deken blijft te allen tijde zelf bevoegd.

Auditoren hebben op grond hiervan inzage in de dossiers van de in de steekproef vallende advocaat.

Over de verbindendheid van de verordening merkt de Algemene Raad op dat de kortgedingrechter bij vonnis van 15 mei 2007 heeft aangegeven dat de verordening niet onmiskenbaar onverbindend is en dat de vordering van de Bond van Ondernemende Advocaten (het opschorten van de steekproef WID/Wet MOT, totdat er een uitspraak is in de bodemprocedure) wordt afgewezen.¹ De verordening geldt dus voorsnog onverkort.

1 LJN: BA5646.

De wijze waarop de juridische dienstverlening in Nederland wordt ingekocht door ondernemingen zal veranderen en verder professionaliseren. Deze groeiende professionaliteit van de 'inkoper', en de toenemende concurrentie van andere juridische dienstverleners, dwingen de commerciële advocatuur tot aanpassing en uitbreiding van het dienstenaanbod. Welke nieuwe diensten zijn er allemaal mogelijk?

Nieuwe kansen, nieuwe

Innoveren in de advocatuur, hoe doe je dat?

Gerard Tanja (ASI Legal) en Christ'I Dullaert (Le Tableau)

De positie van de advocatuur staat onder druk door onder meer de toenemende concurrentie van accountants en andere juridische dienstverleners en door het opstaan van nieuwe aanbieders c.q. het aanbieden van juridische diensten door andersoortige professionele organisaties. De Britse auteur en informatietechnologieadviseur Richard Susskind waarschuwde de advocatuur voor 'disruptive technologies' vergelijkbaar met de komst van de digitale camera:¹ daarmee vielen ontwikkellaboratoria, fotorolletjes en vele andere producten voor de gewone camera weg.² 'Disruptive technologies' worden als eerste omarmd door klanten die het minst winst opleveren, zoals bij een digitale echtscheiding. Ook demografische ontwikkelingen en het voortdurende toenemende tekort aan (senior)medewerkers zullen de arbeidsmarkt beïnvloeden. Dat wordt nog versterkt door wensen op het gebied van de balans tussen werk

en privéleven en flexibilisering van de arbeid, alsmede de 'feminisering' van de advocatuur.

Willen kantoren hun marktpositie behouden of zelfs uitbreiden, dan kunnen zij het aanbod van juridisch diensten aanpassen en uitbreiden. Naar alle waarschijnlijkheid zal men uit móéten breiden met nieuwe vormen van juridische dienstverlening. Uiteindelijk bepaalt niet ú hoe het gaat, maar, zoals Susskind zegt: 'Ultimately the marketplace itself will define the future of law firms'.³

Aanbieden van knowhow

Susskind⁴ noemt in zijn boek diverse voorbeelden van nieuwe diensten:

1. legal intranets voor clients;
2. legal infomediary services; assess legal requirements;
3. training services;
4. recruitment advice to inhouse lawyers;
5. management consultancy services;
6. legal risk management services;
7. creation of online communities; shared space for clients to come together.

De General Counsel Round Table streeft onder andere naar een betere 'partnering'.⁵ Dit is het versterken van de relatie tussen het advocatenkantoor/de leverancier van juridische diensten en de cliënt door het inkopen van *secundaire* juridische diensten. Het gaat dan om het leveren van diensten in de sfeer van juridische knowhow, training en opleidingen en interimdiensten om tijdelijke capaciteitsproblemen of het ontbreken van specifieke kennis op te lossen. Hiermee doelen zij op de onder 1, 2 en 7 genoemde diensten van Susskind.

De General Counsel Round Table verwacht dat de meer 'volwassen' clientorganisaties in de toekomst een veel groter beroep zullen doen op de interne knowhow-systemen van hun advocatenkantoren dan nu het geval is. In de Verenigde Staten en in de Engelse markt is het inmiddels gebruikelijk dat advocatenkantoren op diverse manieren hun cliënten toegang verlenen (tegen

⁵ *Fee management* (in de zin van het bewust nastreven van een optimale prijs-kwaliteitverhouding door middel van een meer strategische manier van inkopen en het invoeren van panels, pitches, *legal au audits* en het formuleren van *key performance* indicatoren) en het in toenemende mate inkopen van diensten bij nichekantoren, staan de komende jaren erg hoog op de agenda van vele bedrijfsjuristen.

¹ Transforming The law, Oxford University Press, 2000.
² Zie ook Christensen, Harvard Business.

³ T.a.p. pag. 76.
⁴ Susskind, t.a.p. pag. 75.

We detacheren mij als interimopvolger van Rijkman.
Ik neem een premie wegens interim-afbreukrisico mee terug naar kantoor,
een mooie gouden handdruk, Rijkman waardig, een wachtgeld-
regeling - God weet wanneer ik weer kan worden gedetacheerd!
Ondertussen doen wij de headhunt voor zijn, eh, mijn opvolging
en hij doet bij ons wat cursussen, dat kan hij wel gebruiken.

markten

En voor ik het vergeet:
we doen zijn verdediging.

betaling of vergoeding) tot allerlei juridische databases waarin templates, modelovereenkomsten – al of niet met juridische commentaren – adviezen en precedents zijn opgenomen. Vaak worden er ook adviesdiensten aangeboden inzake het opzetten en opbouwen van eigen, interne know-how-systemen en juridische databases, bijvoorbeeld het opstellen van een taxonomie (structuur van een juridische database). Ook heeft de advisering van advocatenkantoren betrekking op de eisen die gesteld moeten worden aan juridische documenten in een database.

Aanbieden van training en opleiding

Het zou voor veel kantoren te overwegen zijn om opleidingen en trainingen voor eigen mensen ook aan te bieden aan bepaalde cliënten. Dit kan de onderlinge relatie versterken. Anders dan

velen denken is het daarbij goed om jonge, eigen mensen als stagiaires en jonge medewerkers, te mengen met de jongere medewerkers van de cliënt(en). Het veelgehoorde argument dat de cliënt dan ziet op welke wijze de stagiaires binnenshuis worden opgeleid en men dus ook op de hoogte is van het gemiddelde kennisniveau van een stagiaire of jonge medewerker, gaat niet op. Integendeel, vertegenwoordigers van cliëntorganisaties waarderen vaak juist deze openheid en de mogelijkheid om de toekomstige medewerkers te leren kennen. Advocatenkantoren zijn, anders dan de vele commerciële instellingen op dit terrein die afhankelijk zijn van de 'inkoop' van specialistische kennis, veel beter in staat de bedrijfs-juridische organisaties en cliëntorganisaties te bedienen op deze terreinen. Susskind gaat nog een stap verder: training en opleiding kunnen niet alleen

ingezet worden als middel om de relatie met (toekomstige) cliënten te versterken, maar men kan ook overwegen om op een commerciële basis opleidingsprogramma's aan te bieden. Het kantoor Banning is hier een goed voorbeeld van, maar ook anderen kunnen van het *cost centre* een *profit centre* te maken. Het aanbieden van training en opleidingsmogelijkheden lijkt op het eerste gezicht niet een voor de hand liggend aanbod, maar gelet op de relatief lage investeringen en het concurrentievoordeel, is het een goed middel voor advocatenkantoren om het aanbod van juridische diensten te vergroten.

Bij veel bedrijfs-juridische organisaties, ook van de grotere bedrijven en multinationals, verkeert het juridische knowhow-management nog in een beginfase. Dergelijke bedrijven zitten te springen om kennis te vergaren op het gebied van het opzetten van kennisde-

lingsmethoden en knowhow-systemen. Advocatenkantoren hebben hier een behoorlijke voorsprong en zouden toegevoegde waarde leveren indien men, in dialoog met de cliënt, een bijdrage levert aan het opbouwen van een efficiënt en kwalitatief hoogwaardig juridisch knowhow-systeem. Ook hier geldt dat dit enerzijds leidt tot een betere relatie met de cliënt, en derhalve als een uitstekend business development-instrument kan werken. Anderzijds hebben advocatenkantoren hier een concurrentievoordeel ten opzichte van adviseurs en consultants die vaak (te) weinig kennis hebben van de juridische markt.

Interimdiensten en detachering

In het verlengde van punt 4 en 5 van Susskind ligt het aanbieden van interimdiensten en detachering. Inmiddels speelt een aantal Nederlandse advocatenkantoren goed in op de toenemende

vraag uit cliëntorganisaties om tijdelijke capaciteitsproblemen voor hen op te lossen door detachering/secondments of interimposities op te vullen. Toch ligt hier nog een heel terrein braak. Anders dan de vele executive search-organisaties en commerciële interimleveranciers, hebben advocatenkantoren een veel directere band met hun cliënten. Men kent de praktijk, kent de klant en weet welke problemen en onderwerpen van belang zijn. Vaak heeft men ook een goed inzicht in de cultuur van de cliëntorganisatie en het soort professional dat er werkzaam is. Voor de cliënt is het belangrijk te weten wat voor soort of type professional er binnenkomt en of betrokkene de organisatie en zakelijke context kent. Wat is er mooier dan wanneer het advocatenkantoor waarmee men regelmatig werkt, in staat is om een dergelijk probleem aan te pakken door een medewerker tijdelijk te be-

schikking van de cliënt te stellen?

Advocatenkantoren zouden zich ten behoeve van cliënten/cliëntorganisaties ook veel actiever op de executive searchmarkt kunnen begeven dan thans het geval is: de geplaatste persoon zou wel eens de cliënt van morgen kunnen zijn. In de Verenigde Staten worden op dit moment reeds strategische samenwerkingsverbanden gesloten tussen advocatenkantoren en executive search- en interimleveranciers, mede omdat men lang niet altijd zelf mensen kan plaatsen bij de klant. Waarom zou dit in Nederland niet kunnen? Uiteraard gaat het hier om een fundamenteel andere vorm van juridische dienstverlening. Menig advocaat zal roepen dat dit bepaald geen *core business* is.

Dat is waar, maar als de cliënt er om vraagt en andere aangeboden diensten verminderen, kan dit een goed alternatief zijn.

Moordkuil

Irritaties, klachten en andere felle berichten over grote en kleine misstanden kunt u kwijt in deze rubriek.

Geen tweede kans!

J.M. Jansen

advocaat te Peize

Onlangs kwam in het nieuws dat vanuit het Openbaar Ministerie en de politie wordt gepleit voor de gedeeltelijke afschaffing van het 'ne bis in idem'-beginsel, de regel die inhoudt dat een verdachte niet tweemaal voor hetzelfde feit mag worden vervolgd (*NRC Handelsblad* eind juni). Dit op grond van mogelijk nieuw, technisch, bewijs zoals het onderzoeken van oude DNA-sporen met recent ontwikkelde methoden. Politici als Sybrand van Haersma Buma (CDA) en Aleid Wolfsen (PvdA), beiden Tweede Kamerleden, voelen wel iets voor het pleidooi van Korvinus.

De Rotterdamse hoofdofficier van justitie Henk Korvinus zag bij zijn pleidooi voor afschaffing twee zaken over het hoofd. Nu juist de invoering van de regelingen met betrekking tot het verkrijgen DNA-bewijs stapsgewijs er toe hebben geleid dat de rechten van een verdachte zijn ingeperkt, is dat zorgwekkend. Voorzienbaar is namelijk dat ook in dit geval – zo kunnen politici oproepen tot alsnog een veroordeling bij zedenmisdrijven – óók een sluipende uitbreiding van bevoegdheden zal

plaatsvinden. Daarnaast is het voorstel niet, meer, haalbaar. Het is daarom terecht dat de president van de Hoge Raad Willibrord Davids tegen opvattingen als deze waarschuwt. De advocatuur zou zich bij zijn standpunt moeten aansluiten.

Korvinus merkte op: 'De Hoge Raad zal het belang van degene die al voor de rechter is geweest afwegen.' Hij ging daarbij uit van de misvatting dat het 'ne bis in idem'-beginsel, art. 68 Sr, enkel bestaat en is neergelegd in de wet in het belang van een verdachte. Net zoals de strafbaarstelling van bepaald handelen niet alleen bestaat om een slachtoffer van een delict te beschermen, maar om de samenleving als geheel te ordenen, zijn ook de rechten van verdachten mede daarvoor bedoeld. Het zou Korvinus als magistraat sieren er blijk van te geven dat hij bij zijn argumentatie daarmee rekening houdt in plaats van, als vaker het geval, sec een verdachte tegenover een slachtoffer te plaatsen.

Ernstiger werd het toen Korvinus op de vraag van de journalist wat er gaat gebeuren als het 'ne bis in idem'-beginsel niet wordt afgeschaft, antwoordde: 'In eventuele volgende zaken met zo'n verdachte kunnen we die informatie [het mogelijke nieuwe, technische, bewijs, JMJ] laten meespelen. (...) Het is niet de zuivere weg. Maar het zou me

niet verbazen als dat toch gaat gebeuren.'

Met dit dreigement betoogde hij feitelijk, dat ondanks een onherroepelijke vrijspraak van een verdachte door de rechter, ook, de onschuldspresumptie, art. 6 lid 2 EVRM – waarschijnlijk toch wel de meest wezenlijke van alle mensenrechten in het kader van een strafproces – door het OM overboord mag worden gezet. Echter, de positie van het OM brengt naast, steeds meer, machtsmiddelen óók verantwoordelijkheden mee waarop geen uitzondering behoort te worden gemaakt. Minister Hirsch Ballin en het College van procureurs-generaal zouden van zelfs maar de suggestie dat dat wel zou mogen publiekelijk afstand dienen te nemen. De Hoge Raad acht een inbreuk blijkens een reactie in ieder geval onmogelijk.

Ten slotte is het voorstel, gelukkig, zowel juridisch als politiek volstrekt onhaalbaar omdat (toepassing van de) afschaffing van art. 68 Sr, zo valt ook het standpunt van Davids wel samen te vatten, bij de Hoge Raad zal stranden op een beroep op art. 14 lid 7 IVBPR, dat ook het 'ne bis in idem'-beginsel verwoordt en dat op grond van art. 94 Gw boven de Nederlandse wet gaat.

An aerial photograph of a winding road, overlaid with vibrant, multi-colored light trails in shades of green, yellow, orange, red, and blue, creating a sense of motion and direction.

Jubileum Jaarcong

vrijdag 28 september - World Forum Convention

- 10.00 Ontvangst deelnemers in het Ordecafé
- 10.30 **OPENING DOOR** dr. E.M.H. Hirsch Ballin, minister van Justitie
- 10.50 **DEKENREDE** door Willem Bekkers, algemeen deken
- 11.15 **UITREIKING OSR Sonja Boekmanprijs**
- 11.30 **GENERATIEDEBAT** onder leiding van Frederieke Leeftang,
Boekel de Nerée en Peter Wakkie, Ahold
- 12.30 Lunch in het Ordecafé

Ruim baan voor specialisatie

res 2007

Center - Den Haag

13.30 RUIM BAAN VOOR SPECIALISATIE

Voor alle deelnemers keuze uit een rijke schakering van programma's van 15 specialisatieverenigingen en adviescommissies wetgeving van de Orde en een sessie voor managers van advocatenkantoren

15.00 Pauze in het Ordecafé

15.30 RUIM BAAN VOOR SPECIALISATIE

17.00 CONCERT VAN HET ADVOCATEN-SYMFONIEORKEST MET SOLISTEN

17.45 Borrel en feestelijk buffet in het Ordecafé

Hoe breng je stationsgebieden tot leven?

NS Poort is de organisatie binnen NS die stationsgebieden ontwikkelt, beheert en exploiteert en deze tot leven brengt en bruisend houdt. We maken van stationslocaties aantrekkelijke gebieden waar mensen kunnen wonen, werken, winkelen en recreëren, en waar wij reizigers en passanten verrassen en verwennen met een aansprekend aanbod van producten en diensten.

NS kent een aantal juridische afdelingen met ruim twintig juristen die zijn georganiseerd en samenwerken in NS Legal. Vanuit een positie dicht op de business ligt de nadruk op initiatief, besluitvaardigheid en gevoel voor ondernemen. Binnen het bedrijfsonderdeel NS Poort is NS Poort Legal onder meer verantwoordelijk voor juridische strategische vraagstukken, overeenkomsten en aanbestedingsrecht.

NS Poort zoekt een enthousiaste jurist die het een uitdaging vindt om de sterke juridische discipline binnen haar organisatie verder vorm te geven en uit te bouwen.

Binnen het bedrijfsonderdeel NS Poort adviseren negen juristen de directie en het overige management over vraagstukken van uiteenlopende aard. Zoals op het gebied van bouw- en vastgoedrecht en overige rechtsgebieden die voor vastgoedbeheer, retail en projectontwikkeling relevant zijn zoals vennootschapsrecht, contractenrecht, huurrecht, bouwrecht, bestuursrecht en aanbestedingsrecht.

Bedrijfsjurist

Naast het advieswerk voor genoemde rechtsgebieden ben je betrokken bij een groot aantal projecten van uiteenlopende aard, waaronder die in de projectontwikkeling. Iedere jurist adviseert de organisatie in de volle breedte en mag zich op althans één rechtsgebied specialist noemen.

Wij zijn op zoek naar een allround bedrijfsjurist met ervaring op ten minste twee van de genoemde rechtsgebieden en met minimaal vijf jaar werkervaring als advocaat of bedrijfsjurist. Voor deze functie beschik je over uitstekende communicatieve vaardigheden. Verder combineer je een praktische, resultaatgerichte instelling met een initiatiefrijke houding en een creatieve geest.

Wij bieden een collegiale werksfeer waarin met een grote mate van zelfstandigheid wordt gewerkt. Er is veel ruimte voor persoonlijke en vakinhoudelijke ontwikkeling. Daarnaast kent NS uitstekende arbeidsvoorwaarden.

Voor meer informatie over deze vacature neem je contact op met Marion Huisman, manager NS Poort Legal, tel. 06 55 84 54 95, of met Jan Roelofs, bedrijfsjurist, tel. 06 19 27 69 28. Je sollicitatie met cv stuur je naar NS Poort, afdeling Personeel & Organisatie, t.a.v. Charles van Mechelen, Postbus 2534, 3500 GM Utrecht. Mailen kan ook: charles.vanmechelen@ns.nl. Wij zien je brief graag binnen 3 weken na publicatiedatum van deze advertentie tegemoet.

Acquisitie naar aanleiding van deze advertentie wordt niet op prijs gesteld.

De deken getoetst?

Een deken zou in beginsel niet onder het tuchtrecht vallen, maar deze keer op keer herhaalde formulering berust op een cirkelredenering.

.....
Mr. P.A. Wackie Eysten
Den Haag
.....

Het is vaste tuchtrechtelijke rechtspraak dat een deken niet onder tuchtrechtelijke controle staat,¹ tenzij hij bij het uitoefenen van zijn functie zijn taak zodanig heeft verwaarloosd of zich in die hoedanigheid zodanig heeft misdragen dat hij geacht moet worden zich te hebben schuldig gemaakt aan een handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt.² De situatie dat de deken geacht moet worden zich aan een dergelijk handelen of nalaten schuldig te hebben gemaakt, wordt gepresenteerd als een uitzondering die rechtvaardigt dat deze functionaris, in afwijking voor het voor hem geldende uitgangspunt wél aan tuchtrechtelijke controle wordt onderworpen. In de zin die op de hiervoor weergegeven formulering pleegt te volgen (vgl. *Advocatenblad* 2007-9, p. 389) zegt het hof dit met zoveel woorden

en spreekt het van 'die uitzondering'. Maar om te kunnen beoordelen of 'die uitzondering' zich voordoet, moet wel eerst worden getoetst aan het (derde) tuchtrechtelijke criterium van artikel 46 Advocatenwet: enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt. Om te kunnen beoordelen of de uitzondering die een afwijking van het uitgangspunt rechtvaardigt, zich voordoet, moet men dus beginnen met van dat uitgangspunt af te wijken. Anders gezegd, als wordt vastgesteld dat de deken in functie zodanig heeft gehandeld of nalatig is geweest dat hij geacht moet worden zich schuldig te hebben gemaakt aan schending van deze tuchtrechtelijke norm, eerst dan is hij onderworpen aan tuchtrechtelijke controle en kan worden vastgesteld of hij onbetamelijk heeft gehandeld of nalatig is geweest. Rang is alleen Rang als er Rang op staat.

Wat is onder die omstandigheden nog de betekenis van de steevast als 'uitgangspunt' vooropgestelde formule dat hij niet onder tuchtrechtelijke controle staat? Dat staat hij dus blijkbaar juist wél. Criterium voor toepassing van het tuchtrecht is immers juist of hij de tuchtrechtelijke norm heeft geschonden.

Geen 'uitgangspunt'

De bedoeling van deze rechtspraak is natuurlijk de deken in zijn optreden als zodanig de nodige ruimte te laten.

Dat is juist en verstandig. Maar het gaat mijns inziens te ver hem daarvoor in principe, als 'uitgangspunt', buiten het bereik van tuchtrechtelijke controle te brengen. Dat 'uitgangspunt' is bovendien onwaarachtig, want in feite wordt, zoals gezegd, het dekanale optreden wel degelijk getoetst aan de tuchtrechtelijke norm van artikel 46 Advocatenwet. Volgens de huidige rechtspraak kan een deken worden geacht zich schuldig te hebben gemaakt aan onbetamelijk handelen of nalaten wegens 'gedragingen die het vertrouwen in de advocatuur ondermijnen en daarom onvoldoende worden gerechtvaardigd door de beleidsvrijheid die een advocaat in die functie toekomt'.³ Over dergelijke dekanale gedragingen kan dus wel degelijk de tuchtrechtelijke staf worden gebroken.

Het ware mijns inziens beter de ingeslepen formulering te verlaten en te zeggen dat de aard van de functie van deken meebrengt dat bij de tuchtrechtelijke controle waaraan ook het optreden van een deken is onderworpen, terughoudendheid dient te worden betracht vanwege de beleidsvrijheid die een advocaat in die functie toekomt.

.....
1 Zie bijvoorbeeld Hof van Discipline (HvD) 12 juni 1989, *Advocatenblad* 1990, p. 119.
2 Laatstelijk werd deze formulering weer gebezigd in HvD 23 januari 2006 nr 4514, *Advocatenblad* 2007-9, p. 388-389. Overigens kan de datum van de uitspraak onjuist zijn; de uitspraak van de RvD Den Haag die door het Hof in zijn uitspraak wordt bekrachtigd is t.a.p. op dezelfde dag gedateerd.

.....
3 Aldus HvD 23 januari 2006, t.a.p., p. 389.

Het College van Afgevaardigden nam tijdens de laatste vergadering onder leiding van Els Unger zeer tegen de zin van de Algemene Raad (AR) een motie aan. Het ging maar om de locatie van het Jaarcongres, maar de boodschap was dat de AR op dit en veel andere punten meer en eerder dient te overleggen met het College.

Vergadering College van Afgevaardigden 28 juni 2007

‘Neem ons serieus!’

Jan Pieter Nepveu
journalist

Scheidend landelijk deken Els Unger houdt van een levendig debat, en zo komt ze aan haar trekken in haar laatste vergadering met het College van Afgevaardigden (CvA). Nog voor haar eerste mededeling, staat kort na halfelf Hertoghs (Breda) bij de microfoon, en die laat hij het eerste halfuur niet meer los. Hij heeft de indruk dat het college door de Algemene Raad (AR) niet serieus wordt genomen, en maakt iets los wat de vergadering de komende uren zal bepalen.

In de vorige vergadering is de reorganisatie van het landelijk bureau aan de orde geweest. Afgevaardigden waren toen ‘buitengewoon benieuwd’ naar de rapportage hierover van het adviesbureau. ‘Waarom wordt dat rapport, dat er sinds november 2006 lag, dan niet kort na die vergadering gedistribueerd?’ vraagt Hertoghs. ‘Wij komen hier niet om toezeggingen te krijgen die vervolgens niet worden waargemaakt.’ En hij citeert de notulen van de vorige vergadering, waarin de deken het gevoel betreurde dat het college te weinig informatie kreeg en waarin het haar speet dat er tussentijds geen uitgebreidere informatie was gestuurd. Dat het rapport dan nu pas twee weken voor deze ver-

gadering werd toegezonden ‘valt niet te rijmen met een oprecht betreuren van het geven van te weinig tussentijdse informatie’, aldus Hertoghs.

Els Unger vermoedt dat er voor de late verzending praktische redenen zijn geweest. ‘We zullen ons nog meer, maar het kan nooit genoeg zijn, rekenschap geven dat we niet alleen uit praktische motieven moeten handelen.’

‘Pas achteraf’

De afgevaardigden laten zich niet overtuigen. J. Knepelhout (Rotterdam) zegt dat het college al enkele jaren het gevoel heeft altijd ‘achteraf in dingen gekend te worden’.

Begin 2006 voelden de plaatselijke dekens (uitgezonderd die van Amsterdam) zich buitenspel gezet omdat de AR geen inzicht had gegeven in de *position paper*, waarin de AR namens de Orde standpunten had verwoord ten behoeve van de Commissie Advocatuur. Knepelhout pleit voor het onderscheiden van gedachten van de AR en standpunten die ook in het CvA besproken zijn. ‘Houd in de gaten dat Orde en AR niet hetzelfde is. Orde is AR én College.’

Hij krijgt bijval van J. Smeets (Haarlem). ‘Wanneer u bijvoorbeeld het klacht- en tuchtrecht bespreekt met de minister, en u noemt het een standpunt van de Nederlandse Orde van Advocaten, dan heeft het voor ons niet veel zin

meer om er hier nog over te praten.’

Els Unger zegt dat in de praktijk de nuance tussen AR en Orde niet te maken is. ‘Vlak voor een overleg verwachten politici geïnformeerd te worden over onze mening, dat dwingt ons er toe op het laatste moment snel met iets te komen. Als wij willen dat onze stem gehoord wordt, dan moeten we als Orde spreken.’

Algemeen secretaris Jan Suyver voelt zich door alle kritiek op de informatievoorziening aangesproken. Hij neemt het woord, een unicum in het CvA. ‘De tijdigheid en volledigheid van de informatievoorziening door de AR aan het CvA zijn essentieel voor onze democratie zoals we die volgens de Advocatenwet hebben. Dus ik trek het mij “ambtelijk” aan wat ik vandaag heb beluisterd: we moeten de informatievoorziening verbeteren. Ik zal dit in de AR bespreken.’

‘Frontale botsing’

Misschien hebben de afgevaardigden zelf ook boter op hun hoofd, want hun staan voldoende machtsmiddelen ter beschikking. Hertoghs: ‘We hebben voldoende instrumenten om op een gegeven moment de Algemene Raad te dwingen tot het innemen van heldere standpunten of termijnen.’ Hij voegt de daad bij het woord en dient een motie

in. Vooralsnog beperkt hij zich tot een motie inzake een niet al te zwaarwichtig onderwerp: de locatie van het Jaarcongres volgend najaar. Assen zou aan de beurt zijn, maar de Algemene Raad acht de Drentse hoofdstad niet zo geschikt voor een Jaarcongres in een nieuwe opzet. Zo zijn de beschikbare faciliteiten en de opkomst uit de rest van het land ook belangrijke factoren. Maar het is geen geheim dat een meerderheid van de dekenen toch naar Assen wil. Hertoghs: 'Als je die signalen serieus wil nemen, agendeer het Jaarcongres dan een keer. Het getuigt niet van goed communiceren met je achterban als je daar een uitstellerig beleid in voert.' In de motie verzoeken de afgevaardigden de AR 'niet langer te dralen' en te bepalen dat het Jaarcongres 2008 gehouden wordt in Assen.

Willem Bekkers, landelijk deken per 1 juli jl., wil zich niet laten voorschrijven waar het Jaarcongres georganiseerd moet worden. 'Leg de AR niet nu dwingend op waar we het volgend jaar moeten doen. Dat zou uitermate onverstandig zijn want dan ben ik bang dat we aankoersen op een frontale botsing.'

Hertoghs trekt de motie niet in. Els Unger ontraadt de motie: 'Het past niet in de beleidsagenda van de AR om het Jaarcongres in Assen te houden.'

Met grote meerderheid van stemmen en onder luid applaus wordt de motie toch aangenomen. Els Unger: 'Ik vrees dat hierover het laatste woord nog niet is gezegd.'

State of the union

Naar aanleiding van de notulen heeft P. van Hoef (Roermond) ook nog wel een opmerking. Op het publieksgedeelte van de website van de Orde staat anders dan afgesproken nog steeds reclame, en: 'Wie nu de site van de Orde aanklikt, ziet boven aan de pagina staan in wervende, bewegende en flikkerende letters: DAS Rechtsbijstand.' Ook Els Unger heeft daar 'met schrik' kennis van genomen. Er zal worden uitgezocht wat erover is bepaald in het contract met uitgever Elsevier.

De laatste 'mededeling', het is al bijna lunchpauze, betreft 'het zomerberaad' van de AR. Willem Bekkers voert een halfuur durend betoog, een soort 'state of the union' van de nieuwe deken. Hem is opgevallen dat er bij de afgevaardigden veel 'verontruste onvrede' heerst, bij de AR zou dat niet anders zijn. 'Dat betekent dat we niet goed met elkaar bezig zijn, en dat we daar rap iets aan moeten doen.'

Verder heeft de AR vastgesteld dat er nog steeds reden is om na te denken over de positie van de advocatuur in de samenleving. 'Vanuit het MKB, de NMa, Consumentenbond, Bond van Verzekeraars, media en allerlei andere segmenten in de samenleving, wordt de advocatuur ter verantwoording geroepen. Daar moeten wij serieus op ingaan.' Omdat een en ander nog niet is 'uitgekristalliseerd', laat Bekkers het hierbij. 'Misschien denkt u, hoe wordt dit vertaald in beleid? Ik heb van u begrepen dat wij nog niet concreet mogen voorleggen hoe we het gaan doen, want daar wilt u vanaf het begin bij betrokken worden.' Korte pauze. 'Nou, doe uw best!' Er ontstaat een vrolijk rumoer.

Geen sovjetuitslagen

Bij de benoeming van Louise van der Veen (42) en Hermine Voûte (43) tot leden van de AR laten de afgevaardigden weer van zich horen. Er is voor het eerst een sollicitatieprocedure geweest, voorheen werden kandidaten in eigen kring aangezocht. Op de oproep in dit blad is een tiental reacties gekomen. 'Drie van de tien pasten zeer goed in het profiel zoals we dat tot uitdrukking hadden gebracht. Daarbij ging het om personen van onder de 45 en er waren ook interessante vrouwen bij,' aldus Els Unger.

De afgevaardigden noemen het lovenswaardig dat jonge mensen gestimuleerd zijn te solliciteren, maar vrezen dat bij de uiteindelijke voordracht geslacht en leeftijd de doorslag gegeven hebben, en niet de kwaliteit. De benoeming geschiedt dan ook niet met de gebruikelijke 'sovjetuitslagen' (een term die Els Unger vaak gebruikte). Per kandidaat werden 75 stemmen uitge-

bracht: Van der Veen werd gekozen met 1 stem tegen en 3 onthoudingen, Voûte met 6 stemmen tegen en 7 onthoudingen.

De beste besluiten

Het is twee uur in de middag, wanneer men eindelijk toekomt aan de eigenlijke agenda. De AR acht instelling van een Raad van Advies wenselijk en volgt daarmee de Commissie Advocatuur en het ministerie van Justitie. Beoogd wordt de maatschappelijke legitimiteit van de besluitvorming van de orde te verhogen.

Enthousiast zijn de afgevaardigden niet, ze menen dat de raad wordt opgedrongen om een politiek probleem op te lossen. De AR zal de kritische opmerkingen verwerken en het voorstel ter tweede lezing aanbieden in een volgende collegevergadering.

Bert Bouma doet verslag van de voortgang rondom het rechtsgebiedenregister. Er is meermalen over gesproken binnen het college en er zijn vier ledenraadplegingen geweest. 'Dus meedenken en informeren zijn hier aan de orde, en dat stellen wij op prijs.' Het heeft er toe geleid dat het register alleen zal dienen om het publiek te informeren. Met het register ook de kwaliteit van de advocatuur bewaken, is voorlopig van de baan. Bouma krijgt groen licht van het college om door te gaan met het rechtsgebiedenregister.

Na mooie afscheidswaardige richting portefeuillehouder opleiding, Ed van Liere en landelijk deken Els Unger, sluit de laatste vergadering om zes uur. Zij dankt de afgevaardigden voor het vertrouwen dat zij ondanks alle discussie heeft mogen ervaren. 'Als je het niet met elkaar eens bent en je gaat toch samen door, dan levert dat de beste besluiten op. Ik heb het idee dat er de afgelopen jaren een aantal van dergelijke besluiten zijn genomen, en dat die de advocatuur verder zullen helpen.'

Hét pensioenmoment.

onderdeel van **ING**

Een moment in je leven dat alles lukt. Alles valt op z'n plaats. Je bent nu alleen met het fantastische heden bezig en geen seconde met vroeger. Of met de toekomst.

Later? Dat komt later wel. Maar hoe begrijpelijk dat ook is, er zijn dingen die je nú zelf moet regelen om in de toekomst te kunnen blijven genieten van het leven. Voor jezelf, je medewerkers en je bedrijf. Dan gaat het over je pensioen. Samen met de pensioenadviseur kun je ervoor zorgen dat ook later alles lukt. Dat de zakelijke successen van nu ook in de toekomst verzekerd zijn. Pak nu het pensioenmoment en ga naar www.nn.nl.

Nationale-Nederlanden. Wat er ook gebeurt

Over recensie: 'Geen serieuze poging om de ratten te vin- den'

Marc Loth vraagt zich in zijn recensie af of mijn boek *Kwade zaken* voldoende empirisch gehalte heeft om te kunnen gelden als verhandeling over beroeps-ethiek (*Advocatenblad* 2007-9, p. 377). De casus zouden te werkelijkheidsvreemd (en te 'dor') zijn. Dat moet dan ook gelden voor de rechtspraak zelf, want alle casus in het boek zijn aan die werkelijkheid ontleend.

'De' advocaten- polis bestaat niet

De bijdrage 'Advocatenpolis niet goed genoeg voor zwangere advocate' van E. Cremers-Hartman en A.K. de Keizer (*Advocatenblad* 2007-9, p. 378-380) vraagt om een reactie van de Stichting Pensioenfondsen NOVA en Balieplus.

Verkort en zakelijk weergegeven maakt de bijdrage van Cremers en De Keizer de Stichting Pensioenfondsen NOVA en Balieplus het verwijt dat de zwangerschaps- en bevallingsuitkering slechts beperkt is gedekt onder de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen die tot stand komen binnen de met Movir gesloten mantelovereenkomst. De 'verzekering kan beter' (want elders wordt die dekking wel onbeperkt aangeboden) en het pensioenfonds en Balieplus zouden terug moeten naar de onderhandelingstafel met Movir.

Oppervlakkig bezien lijken deze schrijvers een punt te hebben. 'De'

Vervolgens stelt Loth terecht de vraag of die casus voldoende representatief zijn. Misschien niet helemaal (als dat al zou kunnen), maar: (normatieve) beroeps-ethiek is geen (descriptieve) rechtssociologie (die jammer genoeg nog steeds niet veel heeft te bieden over advocaten en anderen in de rechtspraak). 'Logisch gezien is de toepassing van regels problematisch, maar sociologisch niet', citeert Loth. Dat is nu net het probleem van beroeps-ethiek: zijn gevestigde praktijken (onderwerp van sociologie) beroeps-ethisch aanvaardbaar?

Casus dienen hier niet tot beschrijving en verklaring van de juridische beroepspraktijk. Zij moeten juist laten zien dat beroeps-ethiek belangrijk is, én dienen als illustratie van beroeps-ethische beginselen. Op die beginselen gaat Loth niet in, terwijl mijn boek juist

advocatenpolis bestaat echter niet. Pensioenfondsen en Balieplus staan er achter, maar de verzekering die onder de mantelovereenkomst met Movir door individuele advocaten of groepsgewijs door advocatenkantoren kan worden gesloten, is slechts één van de voor advocaten op de markt beschikbare producten. De mantelovereenkomst berust uitsluitend op het principe van gezamenlijke inkoop en daarmee te bereiken schaalvoordelen. Het product is gericht op zelfstandige advocaten en leden van maatschappen. Solidariteit tussen advocaten onderling speelt daarbij geen of slechts een ondergeschikte rol. Geen advocaat is verplicht een verzekering te sluiten, laat staan een verzekering die onder de mantelovereenkomst valt. In de praktijk ondervindt dit product dan ook de nodige concurrentie, in het bijzonder op prijs (terwijl de enig juiste vergelijking berust op prijs/kwaliteit). De druk van de markt om het product zo goedkoop mogelijk te houden (en toch een goede kwaliteit te handhaven) is op dit moment enorm.

Er bestaan ongetwijfeld verze-

keeringen die een onbeperkte zwangerschaps- en bevallingsuitkering meeverzekerden, zoals de schrijvers aantonen. Wie behoefte heeft aan zo'n verzekering, staat niets in de weg. Het probleem is echter dat een dergelijke verzekering slechts aantrekkelijk is voor een beperkte groep personen. Wanneer alleen die beperkte groep de verzekering wil sluiten, is het gevaar van antiselectie reëel en daaraan besteden de schrijvers ten onrechte geen aandacht. Zolang niet iedere verzekerder verplicht is om de zwangerschaps- en bevallingsuitkering onbeperkt mee te verzekeren en zolang niet iedere advocaat verplicht is om die verzekering vervolgens te sluiten, worden de lasten voor deze dekking als een hete aardappel doorgeschoven. Wie echter een onbeperkte zwangerschaps- en bevallingsuitkering wil verzekeren, zal daarvoor – vroeg of laat – een (hogere) prijs moeten betalen. Tot nu toe is deze dekking in het product van Movir niet onbeperkt meeverzekerd, omdat onvoldoende duidelijk was – en is – of de verzekerden de daarvoor benodigde extra premie willen betalen. Zoals

probeert uit te leggen dat die beginselen zijn gegeven met zin en doel van juridische ambten en beroepen in de rechtspraak. Dat lost niet alle praktische dilemma's op, toch kan het helpen als advocaten en anderen zich vaker afvroegen wat zij eigenlijk aan het doen zijn en waarom.

Kregen de juristen te veel op hun donder, al dan niet door de 'ratchtige illustratie' op de omslag? Dat was en is natuurlijk niet de bedoeling. Als ze maar wakker worden, al dan niet door enige irritatie. Te oordelen naar inhoud (en toon) van Loths recensie is dat bij ten minste één jurist goed gelukt. Nu nog (en daarin heeft Loth in ieder geval groot gelijk) een samenhangend onderzoeksprogramma juridische ethiek.

(Hendrik Kaptein, Universiteit Leiden)

.....

gezegd is de druk op de prijs op dit moment enorm.

Wat betreft de onderhandelingstafel: het pensioenfonds en Balieplus hebben continu contact met Movir over de ontwikkeling van de mantelovereenkomst en tussentijdse aanpassingen daarvan. Een recent voorbeeld is de uitbreiding van de dekking (verhoging maximum dagbedrag) en verdere verbetering van verzekeringsvoorwaarden die tussentijds zijn uitonderhandeld als gevolg van de ontwikkelingen in de markt.

Ook de onbepaalde verzekering van een zwangerschaps- en bevallingsuit-

kering zal daarbij de aandacht krijgen die het verdient. Als de jurisprudentie of de ontwikkeling van de markt dat eist, zal daarin zo mogelijk worden voorzien. Consequentie is dan dat de prijs van het product waarschijnlijk omhoog moet. Maar dat geldt dan, zo moet worden aangenomen, voor alle vergelijkbare verzekeringsproducten en niet alleen de verzekering onder de mantelovereenkomst.

(Mr. O.F. Blom, voorzitter Stichting Pensioenfonds NOVA, en mr. O. Messing, directeur Balieplus BV)

.....

Websites van advocatenkantoren

Van het stuk over internetsites van tien grote en twee kleinere advocatenkantoren (*Advocatenblad* 2007-8, p. 326-328) is de strekking dat ze onderling enorme verschillen vertonen. 'Blijkbaar is er weinig consensus over de basale vereisten', stelt journalist Micha Kat. Ik vermeld bewust het beroep van de auteur, want er is duidelijk met een journalistenbril naar de sites gekeken. Want kijk je er met een communicatiebril of merkenbril naar, dan is er heel veel consistentie te ontdekken. Ze communiceren namelijk allemaal heel gebrekkig. Het zijn allemaal niet veel meer dan digitale brochures en smoeleboeken. Alleen maar *push* en geen *pull* communicatie. Het is alleen vertellen, informatie verstrekken en niet luisteren, informatie inwinnen.

Het kantoor zelf staat altijd centraal en niet de (potentiële) cliënt. Het zijn volledig gesloten bolwerken in plaats van een open merk waar ruimte is voor dialoog en uitwisseling. Een plek waar cliënten graag nog eens terug willen komen om een band met het kantoor op te bouwen.

Kortom, geen van de kantoren weet de potentie van online communicatie te benutten. En dat is jammer, want ook in dit artikel wordt wel een aantal keren gesteld dat een goede website van levensbelang is voor een advocatenkantoor. Dus het kantoor dat als eerste deze stap wel weet te maken, is spekkoper in advocatenland. De kansen liggen voor het oprapen.

Kat stelt: 'Een cliënt die een advocaat zoekt zal tegenwoordig vrijwel altijd eerst de site bezoeken van het kantoor dat hij wil inhuren.' Blijkbaar heeft hij dus al gekozen voor een kantoor, dus waarom afwachten? Waarom wachten tot de prospect naar jou gaat zoeken (of niet)? Draai het om, zoek de cliënt op. Sluit aan bij zijn belevings- en gedach-

tewereld. Bied toegevoegde waarde. Geef redenen waarom cliënten graag contact met je willen hebben en houden. Dat geldt ook voor de *high potential* die op zoek is naar het beste kantoor voor hem of haar. Ook in de strijd om het talent is online communicatie een ijzersterk wapen. Des te vreemder is het dat het nog zo weinig en zo gebrekkig wordt ingezet.

Kat stelt dat de site een spiegel van het kantoor is c.q. moet zijn. Daar ben ik het wel mee eens, maar de site moet vooral ook een spiegel zijn van de cliënt. Al dat gekwebbel over jezelf moet verwezen worden naar de kantlijn. Trouwens ook het denken in 'de site' werkt vreselijk verstikkend. Een professioneel advocatenkantoor denkt niet in termen van één site, maar ontwikkelt verschillende waardeconcepten waaraan veel meer internettoepassingen kunnen hangen.

(Jeroen Kaal, managing partner BVH Dienstencommunicatie)

.....

Inschrijfformulier Golftoernooi Nederlandse Orde van Advocaten en clinic op 27 september 2007
Koninklijke Haagsche Golf & Country Club, Groot Haesebroekseweg 22, 2243 EC Wassenaar

Golfen in de duinen op de Koninklijke Haagsche

donderdag 27 september 2007

Golftoernooi

Deelname aan het golftoernooi – voor het eerst in de geschiedenis op 'de Haagsche' – staat open voor advocaten en hun partners met een handicap van 24 of lager. De wedstrijd zal een stablefordwedstrijd zijn. Het maximum aantal deelnemers aan de wedstrijd bedraagt 40 en er wordt gespeeld in diverse categorieën. Op de Haagsche zijn de greens in renovatie. U moet dus rekenen op tijdelijke zomergreens, maar ook die zijn de moeite bepaald waard.

Gestart wordt vanaf 13.00 tot 15.00 uur. Afhankelijk van uw starttijd kunt u te zijner tijd in aanmerking komen voor een lunchpakket van circa € 10, in beginsel ter plekke af te rekenen, dan wel op eigen kosten in het clubhuis lunchen. Deelnamekosten bedragen € 85. Leden van de Haagsche zijn vrijgesteld. De kosten van het diner (drie gangen) bedragen € 30 (exclusief wijn/water). Er wordt naar gestreefd de borrel en/of drank bij het eten te laten sponsoren.

Programma

Vanaf 12.00 uur: ontvangst
13.00–15.00 uur: starttijd wedstrijd
12.00–14.00 uur: lunch
15.00–17.00 uur: clinic
vanaf circa 17.00 uur: borrel
circa 19.30 uur: diner en prijsuitreiking

Golftoernooi

Naam:
Naam partner:
Tel.:
Mail:

Homecourse

Fax:

Exact hcp

Diner

Ja / Nee
Ja / Nee

Clinic

De clinic is bestemd voor advocaten en hun partners die kennis willen maken met de golfsport. Het maximum aantal deelnemers voor de clinic bedraagt 30. De clinic zal starten om 15.00 uur en tot 17.00 uur duren. Deelnamekosten bedragen € 37. De kosten van het diner (drie gangen) bedragen € 30 (exclusief wijn/water). Er wordt naar gestreefd de borrel en/of drank bij het eten te laten sponsoren.

Clinic

Naam:
Naam partner:
Tel.:
Mail:

Diner

Ja / Nee
Ja / Nee
Fax:

Te betalen: ... personen wedstrijd à € 85
... personen clinic à € 37
... personen diner à € 30

totaal €
totaal €
totaal €

Het totale bedrag wordt na bevestiging van deelname overgemaakt op rekeningnummer 38.31.25.146 t.n.v. de Orde van Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden te Den Haag o.v.v. 'Golf NOVA 2007'.

Datum: Handtekening:

Bij overinschrijving geldt de volgorde van aanmelding. U ontvangt in september aanstaande bericht over plaatsing/starttijd.
Wilt u dit formulier na invulling zenden aan:
Krans & Van Hilten Advocaten, t.a.v. mr. W. de Vries, postbus 801, 2501 CL Den Haag
Graag per fax: 070-361 60 32 of mail: wdevries@kransenvanhilten.nl

Inschrijfformulier Beachclub Sol

donderdag 27 september 2007

Naam

Adres

Telefoon

Fax

E-mail

Programma op donderdag 27 september 2007

Borrel 19.00 uur

Indisch en Spaans buffet 20.15-22.15 uur

Feest 22.30-02.00 uur

Ik neem deel aan de volgende programmaonderdelen:

		Aantal personen	Te betalen
☐ Borrel en buffet	€ 35 p.p.	€
☐ Feest	€ 25 p.p.	€
☐ Borrel, buffet en feest	€ 50 p.p.	€

Het totale bedrag wordt overgemaakt op rekeningnummer 3831.25.146 van de Orde van advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden te Den Haag o.v.v. uw naam en 'Beachclub Sol'.

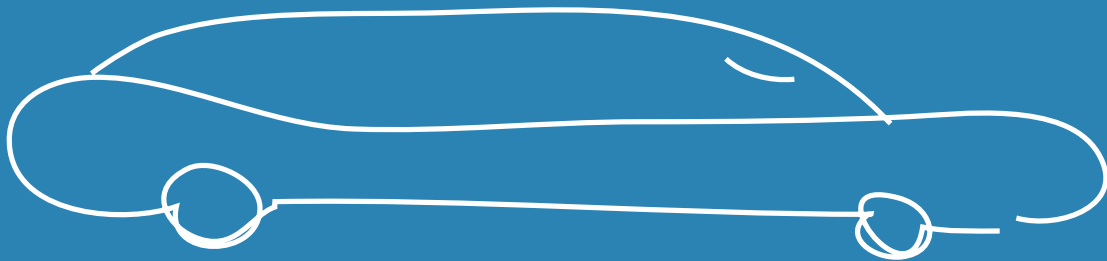
Datum: Handtekening:

Wilt u dit formulier na invulling zenden aan:

Haagse Orde van Advocaten, t.a.v. Francis Kuipéres, postbus 84093, 2508 AB Den Haag

Graag per fax: 070-416 61 25 of mail: bureau@haagseorde.nl

ElsevierJuridisch.nl heeft voor u gespot:

Op vakantie met een Limo

ElsevierJuridisch
nieuws lifestyle opinie

Het bureau van de orde

Onderwerp	Telefoonnummer	E-mailadres
Algemene informatie	070-335 35 35	info@advocatenorde.nl
N.a.w.-gegevens advocatuur	070-335 35 29	info@barbeheer.nl
Auditbureau (kwaliteitszorg)	070-335 35 71 / 82	audit@advocatenorde.nl
Centrale Controle Verordeningen	070-335 35 26	ccv@advocatenorde.nl
Landelijke financiële bijdrage	070-335 35 23	finorg@advocatenorde.nl
Communicatie (o.a. brochures)	070-335 35 52	pr@advocatenorde.nl
BalieNet-certificaten	070-335 35 71 / 26 / 92	certificaat@advocatenorde.nl
Overige vragen van advocaten	070-335 35 71 / 86	helpdesk@advocatenorde.nl

Opleiding	Telefoonnummer	E-mailadres
Beroepsopleiding (09.00-12.00 uur)	070-335 35 55	opl@advocatenorde.nl
Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO)	070-335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
Permanente Opleiding (PO)	070-335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
Permanente Opleiding (ontheffingen)	070-335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl
Vrijstellingen BO en VSO	070-335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl

Neuhuyskade 94, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag
 Telefoonnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 35
 Faxnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 31

Personalia

Beëdigd als advocaat en procureur

Baas, mw. mr. A.H.R., Edisonstraat 84 (7006 RE) postbus 218 (7000 AE) Doetinchem, tel. 0314-375500, fax 0314-332148, e-mail bax@baxadvocaten.nl

Bakker, mw. mr. M., Albert Hahnplantsoen 23 (1077 BM) postbus 75988 (1070 AZ) Amsterdam, tel. 020-5773577, fax 020-5773578

Benebdallah, mw. mr. M., Claude Debussylaan 54 (1082 MD) postbus 2720 (1000 CS) Amsterdam, tel. 020-5517555, fax 020-6267949, e-mail info.amsterdam@bakernet.com

Berg-Buyse, mw. mr. I.H.M. van den, Vasteland 80 (3011 BN) postbus 112 (3000 AC) Rotterdam, tel. 010-4476911

Berkel, mw. mr. E. van, Gustav Mahlerplein 2 (1082 MA) postbus 75510 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-7953309, fax 020-7953900, e-mail boekel.de.neree@bdn.nl

Beunk, mw. mr. G.M., De Lairessestraat 131-135 (1075 HJ) postbus 75731 (1070 AS) Amsterdam, tel. 020-4700177, fax 020-6710974, e-mail info@vantill.nl

Bonthuis, mr. H.D., Strawinsky-laan 2001 (1077 ZZ) postbus 75640 (1070 AP) Amsterdam, tel. 020-5460606, fax 020-5460123, e-mail info@stibbe.com

Brand, mw. mr. C.A.M. van den,

Apollolaan 15 (1077 AB) postbus 75440 (1070 AK) Amsterdam, tel. 020-6741000, fax 020-6741111

Breeveld, mw. mr. J., Zeeburgerdijk 116-118 (1094 AJ) postbus 1005 (1000 BA) Amsterdam, tel. 020-3623199, fax 020-6656611

Bijen, mw. mr. J.J.C., Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785785, fax 020-5785800, e-mail info@loyensloeff.com

Csillag, mw. mr. M.E., Bahialaan 502 (3065 WC) postbus 4030 (3006 AA) Rotterdam, tel. 010-2425360, fax 010-2425376, e-mail info@flaw.nl

Dijkstra, mw. mr. M., Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785328, fax 020-5785351, e-mail malu.dijkstra@loyensloeff.com

Engels, mr. S., Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785884, fax 020-5785351, e-mail sanders.engels@loyensloeff.com

Gondrie, mr. D., Peter van Anrooijsstraat 7 (1076 DA) postbus 75999 (1070 AZ) Amsterdam, tel. 020-5736736, fax 020-5736737, e-mail info@lexence.com

Graaf, mr. G.J. van der, Huisensestraat 55 (6833 HM) postbus 30109 (6803 AC) Arnhem, tel. 026-3229147, fax 026-3226899, e-mail reactie@mha-advocaten.nl

Groot, mw. mr. M.W. de, Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785335, fax 020-5785351, e-mail meike.de.groot@loyensloeff.com

Groven, mw. mr. L.A.J., Apol-

lolaan 15 (1077 AB) postbus 75440 (1070 AK) Amsterdam, tel. 020-6741364, fax 020-6741975, e-mail linde.groven@alloververy.com

Haesen, mw. mr. N.C.W., Burg de Raadtsingel 93-b (3311 JG) postbus 476 (3300 AL) Dordrecht, tel. 078-6331111, fax 078-6130171, e-mail info@tenholter.nl

Haisma, mw. mr. M., Laven-delheide 13 (9202 PD) postbus 622 (9200 AP) Drachten, tel. 0512-334134, fax 0512-334149, e-mail info@vwl-advocaten.nl

Hermens, mr. S.W.T.R., Kinkerstraat 254-III (1053 GA) Amsterdam

Hovinga, mr. J.O., Willemskade 7 (8911 AW) postbus 2610 (8901 AC) Leeuwarden, tel. 058-2121464, fax 058-2133025, e-mail info@vandersluisvanderzee.nl

Huiskes, mr. Q.W.B., Gustav Mahlerplein 2 (1082 MA) postbus 75510 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-7953309, fax 020-7953900, e-mail boekel.de.neree@bdn.nl

Hulsebosch, mr. J.C., Herengracht 514 (1017 CC) postbus 15724 (1001 NE) Amsterdam, tel. 020-6706060, fax 020-6706061, e-mail info@rvdk.com

Jongh, mw. mr. S.E.A. de, Droogbak 1-a (1013 GE) postbus 251 (1000 AG) Amsterdam, tel. 020-7119000, fax 020-7119999

Kerstens, mr. L.J.J., Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785785, fax 020-5785800, e-mail loek.kerstens@loyensloeff.com

Kuilman, mw. mr. M., Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785785, fax 020-5785800, e-mail marijke.kuilman@loyensloeff.com

Lans, mw. mr. E.J.M. van der, Herengracht 582-584 (1017 CJ) Amsterdam, tel. 020-6077979, fax 020-6831947, e-mail mail@vandersteenhoven.nl

Loeb, mw. mr. M.C., Gustav Mahlerplein 2 (1082 MA) postbus 75510 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-7953274, fax 020-7942993, e-mail boekel.de.neree@bdn.nl

Oudijk, mr. J.G., Amstelplein 8-a (1096 BC) postbus 94700 (1090 GS) Amsterdam, tel. 020-3016301, fax 020-3016333, e-mail amsterdam@cms-dsb.com

Polman, mw. mr. M.M.A.A., Concertgebouwplein 12 (1071 LN) postbus 75800 (1070 AV) Amsterdam, tel. 020-4712345, fax 020-6626818, e-mail info@abeln.nl

Putten, mw. mr. L. van, Keizersgracht 620 (1017 ER) Amsterdam, tel. 020-5216699, fax

020-5216690, e-mail info@certalegal.nl

Saadi, mw. mr. I., Jachthavenweg 121 (1081 KM) postbus 75265 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-6789516, fax 020-7954516, e-mail saadi@van-doorne.com

Scheepmaker, mw. mr. C., Jachthavenweg 121 (1081 KM) postbus 75265 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-6789123, fax 020-6789589, e-mail info@van-doorne.com

Schutter, mw. mr. S. de, Reguliersdwarstraat 90 (1017 BN) Amsterdam, tel. 020-5312000, fax 020-5312009, e-mail deschutter@vanrossem.nl

Spaans, mw. mr. E.M., Weena 666 (3012 CA) postbus 190 (3000 AD) Rotterdam, tel. 010-4042156, fax 010-4041926, e-mail marielle.spaans@simmons-simmons.com

Storm van 's Gravesande, jhr. mr. R.L.E., Van Eeghenstraat 98 (1071 GL) postbus 74654 (1070 BR) Amsterdam, tel. 020-5777700, fax 020-6719710, e-mail mail@hocker.nl

Swens, mw. mr. R.D., Tulpstraat 25 (1018 GZ) Amsterdam, tel. 020-3302747, fax 020-3304363, e-mail swens@svd-advocaten.nl

Taspinar, mw. mr. Z., Zeeburgerdijk 116-118 (1094 AJ) postbus 1005 (1000 BA) Amsterdam, tel. 020-3623199, fax 020-6656611

Tempelaars, mr. R.J.J., De Ruyterkade 7 (1013 AA) Amsterdam

Vries, mr. S.A.G. de, Willemskade 7 (8911 AW) postbus 2610 (8901 AC) Leeuwarden, tel. 058-2121464, fax 058-2133025, e-mail info@vandersluisvanderzee.nl

Zand, mr. J.J. van de, Haarlemmerweg 333 (1051 LH) postbus 58188 (1040 HD) Amsterdam, tel. 020-5506666, fax 020-5506777, e-mail lawyers@kvdl.nl

Zwart, mr. J.L. de, Zuidplein 180 (1077 XV) Amsterdam, tel. 020-7996200, fax 020-7996300

Praktijk neergelegd

Bargmann, mr. T.R. Amsterdam 31-05-2007

Befort-Grauf, mw. mr. H.S. Alkmaar 01-06-2007

Bol, mw. mr. S.H. Hilversum 01-06-2007

Bos, mw. mr. G.A. Amsterdam 11-05-2007

Cheung, mw. mr. Y.M. Utrecht 01-06-2007

Doedens, mw. mr. A.E.M. Rotterdam 15-02-2007

Graaff, mw. mr. L.F.J. de Breda 01-06-2007

Huis, mr. J.D. Rotterdam 01-06-2007

Jarigisma, mw. mr. J.C. Rotterdam 01-05-2007

Kropfeld, mw. mr. S. Leek 01-05-2007

Liesveld, mr. G. Doetinchem 30-05-2007

Sterrenberg, mw. mr. M.E.J. Breda 01-06-2007

Welsem, mr. F.W. van Deventer 01-06-2007

Overleden

Slob-Schuit, mw. mr. K. Drachten 16-06-2007

Kantoorverplaatsing

Bal, mr. J.A. (Groningen): Jachthavenweg 121 (1081 KM) postbus 75265 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-6789123, fax 020-6789589, e-mail info@van-doorne.com

Braak, mr. mr. M.L.J. van de (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771771, fax 020-5771775, e-mail marlou.vandebrak@debrauw.com

Crozier, mr. H.C.L. (Deventer): Bloemstraat 10-b (8603 XW) Sneek, postbus 180 (8860 AD) Harlingen, tel. 0515-435290, fax 0515-435299, e-mail info@pieters-advocaten.nl

Egbers, mr. P.D. (Utrecht): Amstelplein 8-a (1096 BC) postbus 94700 (1090 GS) Amsterdam, tel. 020-3016301, fax 020-3016333, e-mail pieter-egbers@cms-dsb.com

Eiffers, mr. M.P.H.: Koningin Wilhelminaplein 30 (1062 KR) postbus 69001 (1060 CA) Amsterdam, tel. 020-5734578, fax 020-5734588, e-mail marc.eiffers@adidas.com

Gerdas, mr. H.H. (Paterswolde): Van Starckenborghkan NZ 37 (9804 PB) Noordhorn, postbus 78 (9800 AB) Zuidhorn, tel. 0594-507034, fax 0594-529610, e-mail advo@haarsma-advocaten.nl

Geurts, mr. H.J. (Breda): Paradijslaan 159 (5611 KM) postbus 440 (5600 AK) Eindhoven, tel. 040-2393200, fax 040-2393201

Guman, mr. S.: Stadionplein

Meldingen voor deze rubriek kunnen worden doorgegeven aan: adres@advocatenorde.nl

71 (1076 CJ) Amsterdam, tel. 020-6727861, fax 020-6750629, e-mail guman@vanoppenguman.nl

Hengst, mr. F.J.M. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771771, fax 020-5771775, e-mail ferdinand.hengst@debrauw.com

Houten, mw. mr. E.J.H.: Batjanstraat 1 (2585 VR) Den Haag

Kortlevers, mw. mr. G.: Hellebreek 30 (6361 AC) Nuth, tel. 045-5650835, e-mail gita.kortlevers@live.nl

Lim, mr. M.R. (Rotterdam): Pythagoraslaan 2 (3584 BB) postbus 85250 (3508 AG) Utrecht, tel. 030-2121111, fax 030-2121333, e-mail mark.lim@cms-dsb.com

Maathuis, mr. K. (Groesbeek): Bildersweg 12 (6862 DB) Oosterbeek, tel. 026-3336444, fax 026-3216174, e-mail k.maathuis@planet.nl

Makhtari, mw. mr. F. el (Rotterdam): Hollandsch Diep 69 (2904 EP) Capelle aan den IJssel, tel. 010-2270129, fax 010-4582665, e-mail faiza@catsman-weijer.nl

Nauta, mr. A.W. (Alkmaar): Mathenesserlaan 195 (3014 HB) Rotterdam, tel. 010-2707909, fax 010-2707900, e-mail info@colletinternational.com

Ochten, mr. M.W. van (Oss): Takenhofplein 2 (6538 SZ) postbus 7150 (6503 GR) Nijmegen, tel. 024-3666639, fax 024-3666553

Oppen, mr. C.G.J. van: Stadionplein 71 (1076 CJ) Amsterdam, tel. 020-6727861, fax 020-6750629

Peters, mr. J.A.L.G.: Claude Debussylaan 54 (1082 MD) postbus 2720 (1000 CS) Amsterdam, tel. 020-5517555, fax 020-6267949,

e-mail info.amsterdam@baker-net.com

Roelofs, mr. A.H.H.M. (Eindhoven): Willem van Oranjelaan 2 (5211 CT) postbus 2090 (5202 CB) Den Bosch, tel. 073-6911979, fax 073-6911988, e-mail t.roelofs@vissers-advocatuur.nl

Schouten, mw. mr. E. (Tilburg): Bredaseweg 161 (4872 LA) postbus 301 (4870 AH) Etten-Leur, tel. 076-5022080, fax 076-5013933, e-mail info@asselbergsklinchamer.nl

Schrijver, mr. R.W. (Haarlem): Van Leijenberghlaan 199 (1082 GG) postbus 75140 (1070 AC) Amsterdam, tel. 020-3013030, fax 020-3013040, e-mail rs@steinhoog.nl

Spoormans, mw. mr. A.A.C. (Den Haag): Reimersbeek 2 (1082 AG) postbus 87400 (1080 JK) Amsterdam, tel. 020-3015555, fax 020-3015678, e-mail info@russell.nl

Stratman, mw. H.B.Chr. (Roosendaal): Verspronckweg 1 (2023 BA) postbus 498 (2000 AL) Haarlem, tel. 023-5347156, fax 023-5316258, e-mail stratman@meijeradvocaten.nl

Stroink, mw. mr. M.L.: Oude Boteringestraat 71 (9712 GG) postbus 1073 (9701 BB) Groningen, tel. 050-3184777, fax 050-3120775, e-mail jong@inn.nl

Teeninga, mw. mr. J.J. (Dordrecht): Spuistraat 10 (1012 TS) Amsterdam, tel. 020-5205100, fax 020-6658699, e-mail info@spuistraat10.nl

Uijt de Boogaardt, mw. mr. E.: Onder de Toren 2 (8302 BT) postbus 131 (8300 AC) Emmeloord, tel. 0527-610710, fax 0527-610720, e-mail info@hulshof-holtrop.nl

Verheyden, mr. S.M.C. (Zut-

phen): Kastanjelaan 36 (7241 DZ) postbus 40 (7240 AA) Lochem, tel. 0573-448090, fax 0573-448091, e-mail s.m.c.verheyden@verheyden.mobi

Wieringa, mr. P. (Zaandam): Staten Bolwerk 2 (2011 ML) postbus 1140 (2001 BC) Haarlem, tel. 023-5326240, fax 023-5327706, e-mail peterwieringa@koppenjager.nl

Zanden, mw. mr. A.J.M. van der (Bergen): Boddenkampsingel 76 (7514 AK) postbus 76 (7500 AB) Enschede, tel. 053-4335466, fax 053-4331001, e-mail vanderzanden@dijkseijssen.nl

Zwijenberg, mw. O.B.: Meent 94 (3011 JP) postbus 21390 (3001 AJ) Rotterdam, tel. 010-4137000, fax 010-4145719, e-mail info@vantraa.nl

Nieuw kantoor/ Associatie

Van Oppen & Guman Advocaten (mrs. C.G.J. van Oppen en S. Guman) Stadionplein 71 (1076 CJ) Amsterdam, tel. 020-6727861, fax 020-6750629

Naams-wijziging

Beukers, mw. mr. M.C. te Breda thans: **Corbeij-Beukers, mw. mr. M.C.**

Jansen, mw. mr. M. te Den Haag

thans: **Rieger-Jansen, mw. mr. M.**

Bezoekadres/ postbus/tel./ fax/e-mail

Van den Boomen Advocaten te Rosmalen: tel. 073-5287350, fax 073-5287355

Brand Advocaten te Westervoort: Het vergun 26-b/Westervoort (6931 KD) Westervoort, fax 026-3121252

Van der Burg Advocaten te Ridderkerk: Gieterijstraat 125 (2984 AB) Ridderkerk

Van den Doel, Koole & Van der Want Advocaten te Middeburg: e-mail middelberg@dkwadvocaten.nl

Fontijn, mw. mr. A.S. te Zeewolde: Voorland 19 (3891 GM) postbus 183 (3890 AD) Zeewolde

Gaastra Advocaten B.V. te Luchthaven Schiphol: Schiphol Boulevard 345/WTC (1118 BJ) Luchthaven Schiphol, tel. 020-6549644, fax 020-6549645

Hamerslag & Van Haren te Amsterdam: Damrak 89-1 (1012 LP) Amsterdam

Kaya Advocatenkantoor te Hengelo/OV: Lasondersingel 96 (7514 BV) Enschede, postbus is opgeheven

Lucardie Advocaten te Den Haag: e-mail secretariaat@lucardie-advocaten.nl

Mulders Advocatenkantoor te Eindhoven: e-mail hmulders@

muldersadvocatenkantoor.eu

Van Rooij De Jong Advocaten te Amsterdam: Koninginneweg 56 (1075 EB) Amsterdam

Opleidingen

PO

Bestuurs(proces)recht

Nieuwe procedures in het bestuursrecht
21-09-2007 10:00 - 16:45
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Euroforum,
tel. 040-2974889
Docent(en) mr. B.J. van

Ettehoven, mr. B.K. Olivier, mr. B.P.M. van Ravels, mr. drs. T.G.M. Simons, mr. drs. D.A. Verburg, mr. J.H. Vrieling
Cursusprijs € 849 exclusief btw
Opleidingspunten
05 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
05 Totaal

Straf(proces)recht

Forensisch Technische Expertise
31-08-2007 09:00 - 22:00
01-09-2007 09:00 - 17:00
Plaats Hulshorst
Doelgroep PO

Niveau ***
Instelling Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten,
tel. 070-3467472
Docent(en) D.A.V.E. Barclay, S. Baylis, ir. R. Eikelenboom, S. Eikelenboom-Schieveld, M. Iles, G. Jackson, J. Nordby, G. Porter, W. Porter
Cursusprijs € 1.300 geen btw
Opleidingspunten
14 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
14 Totaal

Het niveau van de opleidingen is als volgt weergegeven:

- * *Basisniveau* (doorgaans minder dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; weinig tot geen voorkennis aanwezig).
- ** *Verdiepingsniveau* (doorgaans meer dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; basiskennis aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).
- *** *Specialisatieniveau* (doorgaans meer dan 3 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; hoog kennisniveau aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).

In deze rubriek het cursusaanbod in het kader van de Permanente Opleiding (PO) en het cursusaanbod voor de Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO). De door de Orde erkende opleidingsinstellingen naast PO-cursussen kunnen tevens VSO-cursussen voor advocaat-stagiaires organiseren.

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het Advocatenblad zijn gepubliceerd zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. H.J.A. Knijff, mr. J.D. Loorbach, mr. I.E.M. Sutorius mr. G.J. Kemper en mr. H.J. de Groot.

Quotaregeling voor toevoegingen, deel I

Hof van Discipline, 2 juni 2006, nummer 4482
(mrs. Van Erp Taalman Kip-Nieuwenkamp, De Groot-Van Dijken, Schokkenbroek, Baauw en Paulussen)

Raad van Discipline 's-Gravenhage, 19 december 2005
(mrs. Holtrop, Grootveld, Kamminga, Maat en Nijhuis)

Het is niet toelaatbaar dat een advocaat een arrangement treft met een andere advocaat waarmee het door de Raad voor Rechtsbijstand vastgestelde maximum aantal toevoegingen in een jaar wordt omzeild.

- Advocatenwet artikel 46 (2.1 Wat in het algemeen niet betaamt)
- Gedragsregels 1, 2 lid 2, 24 lid 2

Feiten

De Raad voor Rechtsbijstand in het arrondissement Z. verstrekt aan een advocaat per kalenderjaar ten hoogste 250 toevoegingen. Mr. X ziet aankomen dat dat maximum wordt overschreden en maakt een afspraak met mr. A. Mr. A zal toevoegingen aanvragen, waarbij de zaak door mr. X wordt behandeld. Voor elke aldus in behandeling genomen zaak ontvangt mr. A van mr. X een vergoeding gelijk aan 20 procent van het door de raad te betalen honorarium.

De toevoegingscliënten, vreemdelingen, ontvangen elk een brief waarin wordt uiteengezet dat zij € 500 hebben te betalen voor de bijstand door

mr. X, waarbij mr. X uitlegt dat de betrokken cliënt wellicht voor toevoeging in aanmerking zou komen maar, gezien het feit dat mr. X geen nieuwe toevoegingen kan aanvragen, de cliënt afziet van kosteloze rechtsbijstand. Nadat de regeling met mr. A is getroffen, ontvangen de daarvoor in aanmerking komende cliënten een te ondertekenen brief, waarin zij verklaren dat met mr. A een vertrouwensrelatie is ontstaan en zij daarom door mr. A willen worden bijgestaan. De deken legt de navolgende bezwaren tegen mr. X voor aan de raad:

- mr. X stelt verklaringen op en laat die door zijn cliënten ondertekenen waarin – in strijd met de waarheid – wordt aangegeven dat tussen de desbetreffende cliënt en mr. A een vertrouwensband zou bestaan en dat deze cliënten door mr. A willen worden bijgestaan;
- mr. X ontduikt willens en wetens de door de Raad voor Rechtsbijstand opgestelde inschrijvingseisen (quotaregeling);
- mr. X handelt in strijd met Gedragsregel 2 lid 2, zo niet naar de letter dan toch naar de geest, door het afdragen van 20 procent van de toevoegingsvergoeding aan mr. A;
- mr. X berekent voor de bezwaarfase € 250, doch niet uitgesloten is dat vervolgens ter zake toch een toevoeging wordt aangevraagd. Aldus handelt hij in strijd met Gedragsregel 24 lid 2;
- de door mr. X gehanteerde voorwaarden zijn ontoelaatbaar onduidelijk. Mr. X heeft aldus een vrijbrief om te handelen naar eigen goeddunken (en in eigen financieel belang);
- er is geen garantie dat de cliënt het bedrag waarop hij recht heeft terugontvangt, daar dit aan het initiatief van de cliënt wordt overgelaten.

Beoordeling door de raad

Klachtonderdelen a en b

Vast is komen te staan dat mr. X aan cliënten een verklaring rechtsbijstand ter ondertekening heeft voorgelegd

teneinde door tussenkomst van mr. A toevoegingen aan te vragen. De verklaring behelst in strijd met de waarheid dat de cliënt die de verklaring ondertekent een vertrouwensrelatie heeft met mr. A en door deze wenst te worden bijgestaan. Mr. X heeft er aldus aan meegewerkt dat door de betreffende cliënten een valse verklaring is opge maakt en is daarvan zelfs de initiator. Dit alles met het doel om op naam van mr. A een toevoeging te verkrijgen daar mr. X zelf geen toevoegingen meer kon krijgen wegens het bereiken van het maximum toegestane aantal.

Naar het oordeel van de raad heeft mr. X aldus een praktijk ontwikkeld die duidelijke tekenen vertoont van oplichting en het uitlokken van valsheid in geschrifte. Niet ter zake doende is of het mr. X zoals hij ter zitting heeft betoogd, slechts in één geval gelukt is om een toevoeging op naam van mr. A tot uitbetaling te laten geraken of dat het met meerdere toevoegingen het geval is geweest. De raad acht overigens niet onaannemelijk dat het om meer gevallen gaat, gelet op de eigen verklaring van mr. X in het dossier en ambtshalve in aanmerking nemende de verklaring van mr. A in de jegens hem behandelde klachtzaak. Mr. X heeft door de opzet en de daadwerkelijke uitvoering van de constructie in ernstige mate het aanzien van de advocatuur in het algemeen en van zijn eigen praktijkuitoefening in het bijzonder geschaad. Door te handelen zoals in de klachtonderdelen a en b wordt overwogen heeft mr. X niet gehandeld zoals een behoorlijk advocaat betaamt. De klachtonderdelen a en b zijn gegrond.

Klachtonderdeel c

Vast is komen te staan dat mr. X met mr. A een – schriftelijk aangegane – afspraak heeft gemaakt, ertoe strekkende dat mr. A voor elke toevoeging die op zijn naam zou worden verleend en verzilverd, een vergoeding van 20 procent van het uitkeringsbedrag zou ontvangen. In één of meerdere gevallen is het daadwerkelijk tot uitvoering van deze afspraak gekomen.

Anders dan klager is de raad van oordeel dat de gewraakte handelwijze niet is aan te merken als het toekennen van een beloning voor het aanbrengen van opdrachten. Niet kan immers worden gesteld dat mr. A opdrachten aan mr. X heeft aangebracht en daarvoor een vergoeding heeft ontvangen. Door mr. X zelf is de relatie met de betrokken cliënten aangegaan zonder tussenkomst of initiatief van mr. A.

De raad onderschrijft niet dat het feitelijk handelen, dat ten grondslag ligt aan klachtonderdeel c, dient te worden gekwalificeerd als handelen in strijd met Gedragsregel 2, lid 2.

Dat handelen is naar het oordeel van de raad wel aan te merken als een handelen waardoor het vertrouwen in de advocatuur en in de eigen beroepsuitoefening van mr. X wordt geschaad (Gedragsregel 1). Mr. X heeft zich derhalve met het gewraakte handelen niet gedragen zoals een behoorlijk advocaat betaamt. Om die reden is ook dit klachtonderdeel gegrond.

Klachtonderdelen d, e en f

Gezien de samenhang van deze klachtonderdelen, die alle betrekking hebben op de door mr. X – in het verleden – gehanteerde bevestigingsbrief, zal de raad deze klachtonderdelen gezamenlijk behandelen.

Als regel geldt dat de advocaat zijn cliënt op de hoogte dient te brengen van belangrijke informatie, feiten en afspraken en dat hij, waar nodig ter voorkoming van misverstand, onzekerheid of geschil, belangrijke informatie en afspraken schriftelijk aan zijn cliënt dient te bevestigen. Voorts geldt de regel dat de advocaat gehouden is tot nauwgezetheid en zorgvuldigheid in financiële aangelegenheden.

De raad is van oordeel dat de bevestigingsbrief van 19 oktober 2004, die als grondslag voor de onderhavige klachtonderdelen bij de stukken is gevoegd aan voormelde regels niet voldoet. De brief is onduidelijk en innerlijk tegenstrijdig. Onduidelijk is de financiële

positie van de cliënt daar niet duidelijk is vermeld op welk tijdstip en tot welk bedrag de cliënt terugbetaling ontvangt, terwijl dit bovendien is gekoppeld aan het verkrijgen van een toevoeging. Dit laatste is weer tegenstrijdig met de elders in de brief gestelde tekst, waarin mr. X bevestigt dat hij op betalende basis voor de cliënt procedeert alsmede dat de cliënt uitdrukkelijk te verstaan zou hebben gegeven dat hij door mr. X wil worden bijgestaan en dat hij afstand heeft gedaan van zijn recht op gefinancierde rechtsbijstand. Deze bevestiging acht de raad onverenigbaar met de elders in de brief vermelde mededeling dat mr. X zal proberen een toevoeging te krijgen. De raad merkt op dat de thans door mr. X gebezigde bevestigingsbrief, die hij aan de raad heeft gezonden op 21 oktober 2005, nog steeds en in dezelfde zin onduidelijk en innerlijk tegenstrijdig is.

De raad merkt voorts op dat mr. X ter zitting heeft gesteld nog slechts een voorschot te vragen op de te verwachten eigen bijdrage en het griffierecht, verschuldigd indien een toevoeging wordt verkregen. Mr. X heeft dit echter op geen enkele wijze aannemelijk gemaakt.

Ten slotte stelt de raad met klager ook vraagtekens bij de uitvoerbaarheid van terugbetaling van het voorschot, zoals in klachtonderdeel f aan de orde is gesteld, in het geval dat de cliënt – veelal een vreemdeling en niet meer te traceren – alsnog de gewenste toevoeging zou verkrijgen. Blijkens het voorgaande heeft mr. X in elk geval niet aannemelijk weten te maken dat hij cliënten niet laat betalen voor werkzaamheden waarvoor tevens een toevoeging wordt verkregen.

Op grond van het hiervoor overwogene zijn ook de klachtonderdelen d, e en f gegrond.

Bij het bepalen van de hierna vermelde maatregel neemt de raad het volgende in aanmerking.

De klachten, die alle gegrond bevonden zijn, zijn buitengewoon ernstig van aard. Voor een belangrijk deel gaat het om gedragingen die naar het oordeel van de raad als strafbare feiten kunnen worden aangemerkt. Ter zitting heeft mr. X er geen blijk van geven het ontoelaatbare van zijn handelen in te zien.

Enkel omdat mr. X voor zodanige ernstige feiten nog niet eerder door de tuchtrechter is bestraft, zal de raad zich beperken tot oplegging van de hierna vermelde maatregel.

Beslissing van de raad

De raad verklaart de klacht in alle onderdelen gegrond, waarbij de gegrondverklaring van klachtonderdeel c dient te worden opgevat in de hiervoor vermelde zin: legt als maatregel op schorsing in de uitoefening van de praktijk voor de duur van twaalf maanden, met de bepaling dat deze maatregel voor een gedeelte van zes maanden niet zal worden ten uitvoer gelegd tenzij de Raad van Discipline later anders mocht bepalen op grond dat mr. X zich voor het einde van een proeftijd van twee jaar aan een in artikel 46 Advocatenwet bedoelde gedraging heeft schuldig gemaakt, met bepaling voorts dat voor zover de schorsing onvoorwaardelijk wordt opgelegd, de schorsing slechts loopt indien en voor de duur dat mr. X niet uit anderen hoofde is geschorst.

Overwegingen van het hof

Bij de onderdelen a, b en c gaat het om het volgende.

Mr. X zag zich in de loop van 2004 geplaagd voor het probleem dat hij door de quotaregeling van de Raad voor Rechtsbijstand, die toen meebracht dat mr. X niet meer dan 250 toevoegingen per jaar kon krijgen, een aantal van de vreemdelingen die zich tot hem zouden wenden en die in aanmerking zouden komen voor gefinancierde rechtshulp, niet op die basis zou kunnen bijstaan.

Hij heeft zich toen gewend tot mr. A en de daarop gemaakte afspraak is als volgt verwoord in diens brief van 15 juni 2004:

‘Hiermede bevestig ik u het gesprek dat wij enige tijd geleden op mijn kantoor hebben gehad. U heeft mij uiteengezet dat u binnenkort weer het maximum aantal toevoegingen te (het hof leest: zal) hebben verkregen en u zoekt naar een oplossing voor de rest van het jaar. Ik heb mij bereid verklaard om een aantal zaken op mijn naam te nemen en deze dan daarna met u af te rekenen. U stelde mij een vergoeding van 20 procent van het uitkeringsbedrag voor. Ik heb mij hiermede in principe akkoord verklaard.’

Mr. X heeft vervolgens in een aantal zaken aan mr. A. verzocht een toevoeging aan te vragen. Gelet op hetgeen mr. X ter zitting van het hof heeft verklaard, kan worden aangenomen dat het daarbij om ongeveer twintig gevallen is gegaan. In enkele gevallen heeft mr. X bij de aan mr. A toegezonden stukken een door de cliënt ondertekende verklaring gevoegd als bedoeld in onderdeel A van het bezwaar. Het betreft een verklaring in de zin van artikel 16 (sub a) van de Wet op de rechtsbijstand.

In de eerste grief wordt aangevoerd dat de raad bij de beoordeling van de onderdelen a en b van het bezwaar ten onrechte een verklaring in aanmerking heeft genomen die mr. A in zijn eigen tuchtzaak (de deken heeft ook tegen hem bezwaren ingediend) ter zitting van de raad heeft afgelegd. Het betreft een verklaring over het aantal zaken waarin daadwerkelijk een toevoegingsvergoeding aan mr. A is uitbetaald.

Mr. X heeft reeds daarom geen belang bij deze grief omdat het hierbij om een overweging ten overvloede van de raad gaat. In dit verband verdient nog het volgende opmerking.

Ter zitting van het hof zijn aan mr. X vragen gesteld over het aantal zaken waarin en de wijze waarop aan de met mr. A gemaakte afspraak uitvoering is gegeven. Mr. X bleek nog steeds niet in staat de nodige gegevens te verstrekken, terwijl dit uiteraard wel op zijn weg had gelegen en hij die gegevens voorafgaande aan de zitting ook zonder meer had kunnen verzamelen

(door raadpleging van zijn administratie of navraag te doen bij mr. A).

In de tweede grief wordt betoogd dat de door de Raad voor Rechtsbijstand toegepaste quotaregeling een ernstige inbreuk behelst op het in artikel 6 EVRM jo. artikel 14 IVBPR erkende recht van vrije advocatenkeuze en een oneigenlijk middel is ter bevordering van de kwaliteit van de rechtsbijstand door een advocaat en dat aldus het onafhankelijk functioneren van de advocaat wordt beperkt.

De vraag of toepassing van de quotaregeling in een bepaald geval zou hebben geleid tot schending van genoemde verdragsbepalingen, behoeft naar het oordeel van het hof in het kader van de onderhavige tuchtzaak geen beantwoording, nog daargelaten dat de bestuursrechter, zoals in de toelichting op de grief ook wordt opgemerkt, de regeling reeds in een aantal uitspraken heeft gesauveerd.

Het verwijt dat aan mr. X wordt gemaakt is niet dat hij in strijd met de regeling aanspraak maakt op (extra) toevoegingen, maar dat hij toepassing van de voorschriften van de Raad voor Rechtsbijstand opzettelijk heeft omzeild en daartoe valse verklaringen heeft opgesteld en door zijn cliënten heeft laten tekenen. Ook al zou het recht op vrije advocatenkeuze door de quotaregeling in het gedrang komen, dan zou dit mr. X geen vrijbrief geven om te handelen zoals hij heeft gehandeld. De grief kan dan ook niet slagen.

Tegen de gegrondverklaring van de onderdelen a en b van het bezwaar zijn voor het overige geen grieven aangevoerd.

De derde grief betreft de beslissing van de raad op onderdeel c van het bezwaar.

Vooropgesteld moet worden dat de tuchtrechter het aan een advocaat verweten handelen en nalaten niet toetst aan de gedragsregels, maar aan de norm van artikel 46 van de Advocatenwet. De raad heeft dan ook terecht

de in dit onderdeel aan mr. X verweten financiële afwikkeling van de afspraak met mr. A getoetst aan hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt. Voor zover daarover wordt geklaagd is de grief ongegrond. De grief slaagt echter voor zover die zich richt tegen de gegrondverklaring door de raad van onderdeel c van het bezwaar.

De aard van de hier weergegeven afspraak met mr. A, die inhield dat mr. A. zich zou laten toevoegen aan cliënten van mr. X die verder ook door mr. X zouden worden bijgestaan, bracht vanzelfsprekend mee dat ook de onderlinge verdeling van de bij de uitvoering van die afspraak door mr. A te ontvangen toevoegingsvergoeding daarbij zou worden geregeld. Naast hetgeen mr. X in de onderdelen a en b wordt verweten, treft hem daarvoor dan ook niet een afzonderlijk tuchtrechtelijk verwijt.

De onderdelen d, e en f van het bezwaar worden door de grieven van mr. X in volle omvang ter beoordeling aan het hof voorgelegd.

In zijn memorie en ter zitting van het hof heeft mr. X zijn handelwijze waarop in deze onderdelen van het bezwaar wordt gedoeld en die hij in zijn bevestigingsbrieven aan cliënten heeft willen aangeven, nader toegelicht. Het gaat uitsluitend om zaken van vreemdelingen, veelal Russen, waarin eerst een aanvraag voor een verblijfsvergunning wordt ingediend, dan bezwaar wordt gemaakt tegen de afwijzing daarvan, en vervolgens bij de rechtbank beroep wordt ingesteld tegen de ongegrondverklaring van het bezwaar en een voorlopige voorziening wordt gevraagd om de beslissing op het beroep in Nederland te kunnen afwachten. Voor een aanvraag wordt geen toevoeging verleend, terwijl mr. X ook voor de bezwaarfase, in verband met de beperkingen ten gevolge van de quotaregeling, geen toevoeging pleegt (wenst) aan te vragen. Mr. X vraagt aan zijn cliënten betaling van € 250 voor de aanvraag en eenzelfde bedrag voor het bezwaar. Voor de beide volgende

stappen (voorlopige voorzieningen en beroep) worden wel toevoegingen aangevraagd en indien die worden verkregen en betaald, rekent mr. X met zijn cliënt af door van het voor de bezwaar-fase betaalde bedrag van € 250 de voor de rechtbankprocedures verschuldigde griffierechten en de bij de toevoegingen vastgestelde eigen bijdragen af te trekken en het (eventuele) restant terug te betalen.

Overigens heeft mr. X inmiddels zijn regeling aangepast en thans vraagt hij uitsluitend een voorschot op het griffierecht en de eigen bijdrage.

Het hof heeft geen reden te twijfelen aan de juistheid van de door mr. X gegeven beschrijving van en toelichting op zijn handelwijze. Met de deken en de raad is het hof van oordeel dat de weergave daarvan in de aan de cliënten verstrekte bevestigingsbrieven, waarvan mr. X verschillende versies (de oudste van 14 september 2004) heeft overgelegd, onduidelijk is en vragen oproept, in het bijzonder wat betreft enerzijds het door de cliënt moeten afzien van gefinancierde rechtsbijstand en anderzijds de toezegging van mr. X om te trachten een toevoeging te verkrijgen en wat betreft de aangekondigde verrekening van de gedane betalingen na afloop. Maar op zichzelf genomen is de hiervoor weergegeven handelwijze van mr. X niet zodanig dat hij daarmee reeds tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld. Dat mr. X zich bewust is geweest van de onduidelijkheden in de voor de cliënten bestemde schriftelijke weergave daarvan en dat het zelfs zijn bedoeling was een vrijbrief te verkrijgen om te handelen naar eigen goeddunken (en in eigen financieel belang), zoals in onderdeel e aan mr. X wordt verweten, acht het hof niet aannemelijk. Overigens zullen deze in het Nederlands gestelde brieven voor de meesten van mr. X' buitenlandse cliënten zonder meer onbegrijpelijk zijn geweest en zal op de een of andere manier de nodige uitleg aan hen moeten zijn gegeven. Dat hierover klachten zouden zijn ontstaan is niet door de deken gesteld en daarvan

is aan het hof ook niet gebleken.

Evenmin is aannemelijk geworden dat mr. X een tuchtrechtelijk verwijt kan worden gemaakt met betrekking tot de (afwikkeling van de) door hem aan zijn cliënten in het vooruitzicht gestelde af-/(ver)rekening. Gelet ook op hetgeen mr. X heeft verklaard over zijn toegankelijkheid voor zijn cliënten (via onder meer een regelmatig inloopspreekuur) valt niet zonder meer in te zien waarom deze regeling bijzondere problemen voor de betrokken cliënten zou meebrengen. Zoals in het bezwaar onder f wordt vermeld, had zich ten tijde van de indiening van de bezwaren overigens nog geen geval voorgedaan waarin een eindafrekening aan de orde was geweest.

Het voorafgaande leidt tot het oordeel dat mr. X voor het in de onderdelen d, e en f bedoelde handelen en nalaten niet een tuchtrechtelijk verwijt kan worden gemaakt, zodat het bezwaar in zoverre ongegrond is.

Met de raad is het hof van oordeel dat hetgeen mr. X in de gegrond bevonden onderdelen a en b van het bezwaar wordt verweten buitengewoon ernstig is. Het hof acht het onaanvaardbaar dat mr. X, met de bedoeling om te ontkomen aan de voor hem geldende regeling van de Raad voor Rechtsbijstand met betrekking tot het maximum aantal toevoegingen dat aan hem verleend kan worden, zijn toevlucht neemt tot misleiding van die raad door inschakeling van een stroman die namens de cliënten van mr. X op eigen naam toevoegingen aanvraagt en die daarbij zondig een door mr. X in strijd met de waarheid opgemaakte en door de betrokken cliënt ondertekende verklaring als bedoeld in artikel 16 (sub a) van de Wet op de rechtsbijstand overlegt. Door zijn handelen heeft mr. X het vertrouwen in de advocatuur ernstig geschaad. Bij de bepaling van de op te leggen maatregel heeft het hof in aanmerking genomen enerzijds de aard en de ernst van het verwijt dat mr. X treft en anderzijds de omstandigheid dat mr. X inmiddels het ontoelaatbare

van zijn handelwijze heeft ingezien. Alles afwegende komt het hof tot het oordeel dat oplegging van de hierna te noemen maatregel passend en geboden is.

Beslissing van het hof

Het hof vernietigt de beslissing van de Raad van Discipline Den Haag, behoudens voor zover daarbij de onderdelen a en b gegrond zijn verklaard,

- verklaart de onderdelen c, d, e en f van het bezwaar ongegrond;
- legt aan mr. X op de maatregel van schorsing in de uitoefening van de praktijk voor de duur van zes maanden, met bepaling dat deze maatregel voor een gedeelte van drie maanden niet zal worden ten uitvoer gelegd tenzij de Raad van Discipline later anders mocht bepalen op grond dat mr. X zich voor het einde van een proeftijd van twee jaar aan een in artikel 46 Advocatenwet bedoelde gedraging heeft schuldig gemaakt, en met bepaling dat de schorsing aanvangt op 1 juli 2006 en slechts loopt indien en voor zover verweerder niet uit anderen hoofde is geschorst;
- bekrachtigt de beslissing voor het overige.

.....

Quotaregeling voor toevoegingen, deel II

Hof van Discipline, 2 juni 2006, nummer 4487
 (mrs. Van Erp Taalman Kip-Nieuwenkamp, De Groot-Van Dijken, Schokkenbroek, Baauw en Paulussen)

Raad van Discipline 's-Gravenhage,
 19 december 2005
 (mrs. Holtrop, Grootveld, Kamminga, Maat en Nijhuis)

In deze zaak gaat het om mr. A uit de voorgaande beslissing. Het hof rekent het mr. A aan dat hij heeft meegewerkt aan het op zijn naam

stellen van toevoegingen en heeft geaccepteerd dat, voor het verkrijgen van die toevoegingen, verklaringen door cliënten worden afgelegd waarin zij vertrouwen in mr. A uitspreken.

Aan mr. A wordt de maatregel opgelegd van schorsing voor de duur van zes maanden, waarvan vier maanden voorwaardelijk.

Toezenen van stukken zonder vooroverleg, instemming

Raad van Discipline 's-Gravenhage, 12 juni 2006
(mrs. Holtrop, Maat, Nijhuis, Van Nispen tot Sevenaer en Van der Wilk)

Het toezenden van stukken aan de rechter zonder vooroverleg en zonder instemming van de advocaat van de wederpartij is tuchtrechtelijk verwijtbaar. De advocaat die door een andere advocaat opgestelde stukken indient bij de Hoge

Raad handelt niet tuchtrechtelijk verwijtbaar.

- Advocatenwet artikel 46 (5.1 Regels die betrekking hebben op de juridische strijd; 1.4 De kwaliteit van de dienstverlening)
- Gedragsregel 15

Feiten

Namens een cliënt voert mr. A verweer in een procedure bij de Hoge Raad. Nadat het verweerschrift is ingediend zendt mr. X enige stukken toe aan de griffier van de Hoge Raad met het verzoek die aan het procesdossier toe te voegen. Mr. A vraagt aan mr. X de stukken terug te nemen, aan welk verzoek mr. X geen gehoor geeft. De Hoge Raad laat naderhand aan mr. X weten dat de stukken niet worden geaccepteerd. Mr. X, zelf advocaat in Den Haag, blijkt te handelen ten behoeve van mr. Y, inge-

(advertenties)

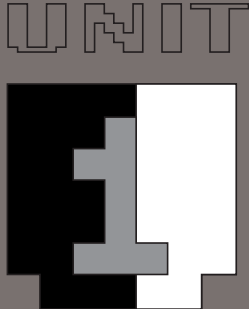

Vereniging van Incasso-Advocaten

De VIA nodigt u uit de presentatie bij te wonen van oud minister en staatssecretaris **Prof. Dr. W.A.F.G. Vermeend** over de positie van de crediteur in (inter)nationaal perspectief.

- Datum: 28 september 2007
- Gelegenheid: Landelijke Ordevergadering
- Locatie: Congrescentrum Den Haag
- Tijdstip: 13.30 uur

www.via-incasso.nl

unit-1 is een ontwerperscollectief

onze werkzaamheden:
grafisch & typografisch ontwerp_concept
multimedia & internet ontwerp

» kijk voor meer informatie op www.unit-1.nl
of mail naar info@unit-1.nl

schreven in een ander arrondissement, terwijl voorts blijkt dat het oorspronkelijke cassatieverzoekschrift door mr. Y is opgesteld.

Mr. A klaagt erover dat mr. X zich zonder zijn toestemming tot de rechter heeft gewend nadat een uitspraak is gevraagd. Voorts klaagt hij erover dat mr. X de door mr. Y opgestelde stukken bij de Hoge Raad heeft ingediend zonder beoordeling van die stukken.

Beoordeling door de raad

Klachtonderdeel a

Op grond van Gedragsregel 15 is het de advocaat niet geoorloofd zich in een aanhangig rechtsgeding, nadat om een uitspraak is gevraagd, zonder toestemming van de wederpartij tot de rechter te wenden.

Tussen partijen is in confesso dat in de cassatieprocedure, waarin mr. X optreedt als advocaat van de verzoekende partij en klager als advocaat van de verwerende partij, aan de Hoge Raad om uitspraak is gevraagd nadat klager het verweerschrift in cassatie had ingediend.

Ook staat vast dat mr. X nadien, te weten bij brief van 16 juni 2005, stukken aan de Hoge Raad heeft toegezonden met het verzoek deze aan het procesdossier toe te voegen, zonder dat mr. X daartoe toestemming van klager had verkregen.

Mr. X heeft aldus gehandeld in strijd met de vermelde gedragsregel.

Mr. X heeft aangevoerd dat hij heeft gehandeld op verzoek van zijn opdrachtgever, mr. Y, en dat hij aan deze heeft gevraagd op het bezwaar van klager tegen de indiening van de stukken te reageren.

Het beroep van mr. X op een van zijn opdrachtgever verkregen verzoek of opdracht treft geen doel. Mr. X is, optredende als advocaat in de cassatieprocedure, zelf verantwoordelijk voor de naleving van de voor een advocaat geldende regels. Dit betekent dat mr. X reeds aanstonds had behoren af te zien van het indienen van de desbetreffende

stukken bij de Hoge Raad, nu hij daarvoor geen voorafgaande toestemming van klager had verkregen.

Klachtonderdeel a is derhalve gegrond.

Klachtonderdeel b

Overwogen wordt dat de Advocatenwet een klachtrecht in het leven heeft geroepen voor degene die door een handelen of nalaten van een advocaat in zijn/haar belang is of kan worden getroffen. Voor zover een klachtprocedure een algemeen belang dient, wordt het klachtrecht uitgeoefend door de deken.

Klachtonderdeel b strekt er blijkens de toelichting toe het optreden van advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden als ‘postbus-advocaat’ aan het oordeel van de tuchtrechter te onderwerpen. Dat zou op zich bezien een klacht in het algemeen belang zijn, in welk geval het klachtrecht zou moeten worden uitgeoefend door de deken.

Klager heeft echter in de toelichting het optreden als ‘postbus-advocaat’ ook betrokken op het optreden van mr. X in de cassatieprocedure waarover klachtonderdeel a gaat, daar klager heeft aangevoerd dat mr. X zich in de verzoekschriftprocedure kennelijk heeft geleend om als doorgeefluik te fungeren zonder beoordeling van de eerdergenoemde stukken.

Klager heeft aldus enig eigen belang bij klachtonderdeel b, zodat hij daarin ontvankelijk is.

Voorop staat dat de advocaat jegens zijn cliënt en soms jegens derden verantwoordelijk is voor de inhoud van zijn processtukken en voor de wijze waarop aan processuele regels toepassing wordt gegeven. Jegens derden kan een advocaat tuchtrechtelijk verantwoordelijk zijn indien hij zich node-loos grievend over die derden uitlaat of wanneer hij met bepaalde belangen van die derden onvoldoende rekening houdt. In het algemeen staat, behoudens bijzondere omstandigheden, waarvan hier niet gebleken is, de kwaliteit van proces- of andere stukken van

de advocaat slechts aan de tuchtrechter ter beoordeling indien de cliënt zich over zijn advocaat beklagt.

Onverminderd het vermelde uitgangspunt dat de advocaat verantwoordelijk is voor de inhoud van zijn stukken en voor de procesvoering wordt overwogen dat er geen (rechts)regel is die de advocaat verbiedt of verhindert op te treden als zogenaamde ‘postbus-advocaat’, een functie vergelijkbaar met die van het optreden als procureur.

Anders dan door klager – en de deken – is betoogd, zijn er geen voorschriften die aan het optreden als cassatieadvocaat specifieke kwaliteitseisen – in de zin van kennis en kunde – stellen. Ter zitting is overigens gebleken dat van de zijde van klager geen andere invulling aan het begrip specifieke kwaliteitseisen is gegeven dan dat de advocaat in cassatiezaken het vak geleerd moet hebben, bijvoorbeeld van een oudere kantoorgenoot. Een eenduidig criterium ontbreekt derhalve. De omstandigheid dat er scholing wordt gegeven voor cassatiezaken, hetgeen kennelijk in overeenstemming is met een bij de Hoge Raad levende wens, doet aan het voorgaande niet af.

Van enig handelen in strijd met het bepaalde bij artikel 46 Advocatenwet is, buiten hetgeen is overwogen bij klachtonderdeel a, in het voorgaande niet gebleken. Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Overigens is de raad van oordeel dat de inhoud van de onderhavige cassatieschriftuur en de wijze waarop mr. X daar processueel mee om is gegaan, bepaald niet fraai te noemen zijn.

Beslissing

De raad verklaart het klachtonderdeel a gegrond, het klachtonderdeel b ongegrond, en legt de maatregel op van een enkele waarschuwing.

Wij, voorheen De Jonge Peters Rammelink Advocaten, zijn een breed gespecialiseerd top-25 advocatenkantoor met hart voor cliënten en passie voor de advocatuur. Ambitueus en nuchter tegelijk, dát zijn wij ten voeten uit. Met 5 vestigingen in Oost-Nederland werken wij regionaal en (inter)nationaal samen met ondernemers op basis van servicegerichtheid en heldere afspraken.

Vanuit deze grondbeginselen gaan wij ons kantoor verder ontwikkelen. En daar hoort ons inziens een nieuwe uitstraling bij. En nieuwe gezichten. Van vakgenoten die zich verder willen ontwikkelen en daarmee willen bijdragen aan de groei van ons kantoor. Bijvoorbeeld in de volgende openstaande functies:

ADVOCAAT-MEDEWERKER VASTGOED m/v

ADVOCAAT-STAGIAIRE PERSONEN & FAMILIERECHT m/v

Jij bent leergierig, creatief, daadkrachtig én communicatief. Als 'ondernemer' heb je daarnaast ook gevoel voor de commerciële aspecten van de advocatuur. Wij geven je daarvoor de zelfstandigheid én begeleiding. Met diverse specialistische opleidingsmogelijkheden en perspectieven.

Interesse? Kijk op www.jpr.nl en stuur dan een bondige sollicitatiebrief of email, met cv, naar: JPR advocaten, Afdeling P&O t.a.v. Sophie Walters, Postbus 623, 7400 AP Deventer of walters@jpr.nl.

Brunel Legal biedt je meteen het échte werk.

Sta je op het punt om aan je carrière te beginnen of overweeg je een volgende stap? Als je precies weet wat je wilt, dan kan Brunel Legal de juiste ingang voor je creëren. Maar de kans is groot dat je nog niet precies weet wat jouw carrièrestap moet zijn. Brunel Legal biedt jou de mogelijkheid om professionele projecten bij gerenommeerde organisaties uit te voeren. Zodat je in een korte tijd goed kunt oriënteren en tevens snel kunt ontwikkelen. Kijk op www.brunel-legal.nl.

brünellegal
Spreekt jouw taal

Brunel Legal is onderdeel van beursgenoteerd zakelijk dienstverlener Brunel International N.V., en helpt ondernemingen en instellingen bij het oplossen van juridische vraagstukken. Dit doen we door de inzet van gekwalificeerde juristen. Brunel Legal Interim detacheert ervaren juristen en Brunel Legal Talent bemiddelt juridisch toptalent.